

Zpráva

o stavu ochrany obyvatelstva

v České republice

2018

PRAHA

Obsah

1. ÚVOD	3
2. VYHODNOCENÍ VYBRANÝCH MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ A KRIZOVÝCH SITUACÍ ZA UPLYNULÉ OBDOBÍ	4
2.1 MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI A KRIZOVÉ SITUACE	4
2.2 MEZINÁRODNÍ UDÁLOSTI A HUMANITÁRNÍ POMOC POSKYTOVANÁ DO ZAHRANIČÍ	7
3. VYHODNOCENÍ ZÁVĚRŮ Z CVIČENÍ ORGÁNŮ KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ A SLOŽEK INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU	9
3.1 CVIČENÍ ORGÁNŮ KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ A SLOŽEK IZS NA KRAJSKÉ ÚROVNI	9
3.2 CVIČENÍ ORGÁNŮ KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ NA CENTRÁLNÍ ÚROVNI	10
3.3 MEZINÁRODNÍ CVIČENÍ	12
4. VYHODNOCENÍ ČINNOSTI ORGÁNŮ VEŘEJNÉ SPRÁVY	15
4.1 MINISTERSTVO VNITRA	15
4.2 MINISTERSTVO OBRANY	19
4.3 MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ	19
4.4 MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ	20
4.5 MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ	22
4.6 MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY	24
4.7 MINISTERSTVO FINANCÍ	25
4.8 MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	26
4.9 MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU	27
4.10 MINISTERSTVO DOPRAVY	28
4.11 STÁTNÍ ÚŘAD PRO JADERNOU BEZPEČNOST	31
4.12 SPRÁVA STÁTNÍCH HMOTNÝCH REZERV	32
4.13 NÁRODNÍ ÚŘAD PRO KYBERNETICKOU A INFORMAČNÍ BEZPEČNOST	33
4.14 ČESKÝ TELEKOMUNIKAČNÍ ÚŘAD	34
4.15 ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVNÉ CELKY	35
5. VYHODNOCENÍ STRATEGICKÝCH PRIORIT KONCEPCE	37
5.1 ŠIRŠÍ ZAPOJENÍ OBČANŮ DO SYSTÉMU OCHRANY OBYVATELSTVA	37
5.2 ŠIRŠÍ ZAPOJENÍ PRÁVNICKÝCH A PODNIKAJÍCÍCH FYZICKÝCH OSOB DO PŘÍPRAVY NA MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI A KRIZOVÉ SITUACE V DUCHU KONCEPCE	42
5.3 ZVÝŠENÍ ODOLNOSTI A OCHRANY PRVKŮ KRITICKÉ INFRASTRUKTURY	43
5.4 CÍLENÁ PODPORA VĚDY A VÝZKUMU, VÝVOJE, INOVACÍ	44
5.5 VYVÁŽENÉ A KOMPLEXNĚ VYUŽITELNÉ ÚKOLY A NÁSTROJE OCHRANY OBYVATELSTVA	47
5.6 VÝHLEDOVÉ ÚKOLY	62
6. ZÁVĚR	67
PŘEHLED PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ	68
PŘEHLED POUŽITÝCH DOKUMENTŮ	70
PŘEHLED POUŽITÝCH ZKRATEK	73
PŘÍLOHY	75
PŘÍLOHA Č. 1 – PŘEHLED AKTUALIZOVANÝCH ZÁKLADNÍCH ÚKOLŮ STANOVENÝCH V KONCEPCI OCHRANY OBYVATELSTVA DO ROKU 2020 S VÝHLEDEM DO ROKU 2030 VČETNĚ NAVRHOVANÝCH ZMĚN TERMÍNŮ JEJICH PLNĚNÍ	75

PŘÍLOHA Č. 2 – ZPRÁVA O ZHODNOCENÍ PRŮBĚHU PLNĚNÍ KONCEPCE VZDĚLÁVÁNÍ V OBLASTI OCHRANY OBYVATELSTVA A KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ.....	78
--	----

1. Úvod

Zpráva o stavu ochrany obyvatelstva v České republice 2018 je zpracována na základě úkolu z Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030 (dále jen „Koncepce OOB“). Jejím posláním je informovat vládu České republiky o stavu ochrany obyvatelstva a plnění úkolů stanovených Konceptí OOB za období let 2015 – 2017.

V hodnoceném období se uskutečnila jednání pracovních skupin, na kterých byly řešeny úkoly ze všech oblastí (školství, zdravotnictví, místního rozvoje, dopravy, obrany, vnitra, zahraničních věcí, zemědělství, životního prostředí, státních hmotných rezerv a jaderné bezpečnosti) s cílem zkvalitnění systému ochrany obyvatelstva s prioritou zabezpečení ochrany života a zdraví obyvatel, zvířat, majetku a životního prostředí. Protože bylo třeba řešit problémy z různých oborů, podíleli se na jejich řešení odborníci všech dotčených resortů a předkládaný dokument je výsledkem jejich společné práce.

V rámci Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen „HZS ČR“) byla vytvořena řada pracovních týmů, jejichž úkolem bylo vytvořit podklady pro jednání jednotlivých pracovních skupin.

Výsledky z činnosti pracovních skupin i pracovních týmů (navržená řešení, rozpracované postupy, podklady pro zpracování interních dokumentů, technických norem či návrhy na úpravu platné legislativy) jsou spolu se zprávami o jejich činnosti a dalšími informacemi obdrženými od spolupracujících orgánů veřejné správy výchozími podklady pro zpracování této Zprávy.

2. Vyhodnocení vybraných mimořádných událostí a krizových situací za uplynulé období

2.1 Mimořádné události a krizové situace

Mimořádné události a krizové situace představují nezastupitelný zdroj informací a podnětů, z kterého nadále vycházíme při stanovování dalších kroků při plnění opatření ochrany obyvatelstva.

Posuzovány byly pouze ty mimořádné události, při nichž byl vyhlášen třetí nebo zvláštní stupeň poplachu nebo u kterých byla činěna významná opatření ochrany obyvatelstva či byly při jejich řešení zjištěny dílčí nedostatky, které sloužily jako podklad pro další rozvoj systému. Přehled vybraných mimořádných událostí řešených na území České republiky (dále jen „ČR“) je uveden v tabulce č. 1.

ROK	DATUM	MIMOŘÁDNÁ UDÁLOST	POPLACH ¹	OPATŘENÍ OCHRANY OBYVATELSTVA	VYHODNOCENÍ / ZÁVĚR
Od 2014	16. 10. - doposud	Výbuch muničního skladu, Vlachovice - Vrbětice	zvláštní	Varování obyvatelstva okolních obcí, opakovaná evakuace obyvatelstva (postupně cca 2000 osob), psychosociální pomoc	Ojedinelá mimořádná událost s ohledem na její délku trvání. Byla pořízena speciální technika k řešení události. Vzhledem ke stále probíhajícímu zásahu bude tato mimořádná událost vyhodnocena až po jejím skončení.
2015	4. 8.	Vykolejení a srážka dvou vlaků, Horažďovice, okres Klatovy	3.	Transport 50 cestujících a poskytnutí psychologické asistence Hasičského záchranného sboru ČR, nasazení týlového kontejneru	Nemožnost identifikace zraněných, nepřesná evidence odsunu zraněných do lékařských zařízení, v rámci vyhodnocení proběhlo jednání se zdravotnickou záchrannou službou. V případě dalších mimořádných událostí s větším počtem zraněných, bude ustanovena vedoucí osoba odsunu raněných, kterou v případě potřeby doplní proškolený příslušník Policie ČR.
	13. 8.	Požár propylenové jednotky s únikem hořícího plynu, Litvínov	zvláštní	3142 zachráněných nebo evakuovaných osob, činnost 3 chemických laboratoří Hasičského záchranného sboru ČR, vyzoomění a informování starostů obcí a dalších dotčených osob	Proběhla jednání se starosty okolních obcí týkající se vyzoomění, varování a informování obyvatelstva, v Litvínově byl zaveden systém varovných SMS, v současnosti se realizuje projekt v hodnotě 13 mil. Kč na obecní rozhlas napojený na jednotný systém varování a vyzoomění, který bude dokončen v roce 2018.

¹ Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, ve znění vyhlášky č. 429/2003 Sb.

	22. 8.	Požár skladu textilu v bývalé průmyslové hale, Praha 9 - Vysočany	zvláštní	Povolána chemická laboratoř Hasičského záchranného sboru ČR, nasazen kontejner nouzového přežití a Humanitární jednotka Českého červeného kříže	Komunikační nedostatky v oblasti ochrany obyvatelstva mezi HZS ČR a samosprávou ukázala potřebnost zavedení výjezdových skupin ochrany obyvatelstva.
2016	14. 9.	Požár výrobní a skladovací haly molitanu a polyuretanových matrací, Brno	3.	Chemická laboratoř Hasičského záchranného sboru ČR, informování okolního obyvatelstva, zapojení předurčených jednotek požární ochrany na ochranu obyvatelstva, činnost příslušníků oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení ve štábu velitele zásahu, podávání informací na KRIZPORTU, do médií, pro starosty, právnické a podnikající fyzické osoby	Na základě vyhodnocení této události byla pořízena HZS Jihomoravského kraje ve spolupráci s Nadací ČEZ mobilní siréna k zabezpečení varování a informování obyvatelstva a také byl zaveden systém pohotovostí příslušníků oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení.
2017	4. - 24. 1.	Ptačí chřipka, Jihomoravský kraj		Nasazen kontejner nouzového přežití jako zázemí pro zasahující jednotky, činnost ve štábu Hasičského záchranného sboru Jihomoravského kraje a velitele zásahu, použití materiálu nouzového přežití	Použitý materiál nouzového přežití byl následně doplněn.
	29. 10. – 1.11.	Orkán Herwart		Svolán krizový štáb Karlovarského kraje, informování obyvatelstva prostřednictvím médií i internetu, zajištění náhradních zdrojů elektrické energie	Vláda ČR byla informována o průběhu a některých opatřeních při řešení následků orkánu. Na základě předložené informace bylo uloženo HZS ČR zpracovat Analýzu HZS ČR v oblasti operačního řízení, komunikačních a informačních systémů a ochrany obyvatelstva po orkánu Herwart, která byla prezentována na poradě ministra vnitra a bude předložena na jednání vlády ČR. Došlo k navázání spolupráce se společností E.ON Česká republika, s. r. o. ohledně informování starostů o nefunkčnosti dodávky elektrické energie. Ve vybraných krajích např. v Jihomoravském kraji a Kraji Vysočina proběhlo cvičení, při kterých byla tato spolupráce ověřena.

Tab. č. 1 Přehled vybraných mimořádných událostí a realizovaná opatření

Od přijetí příslušné právní úpravy umožňující vyhlášení krizových stavů, v souvislosti s mimořádnými událostmi, narušením kritické infrastruktury nebo jiným nebezpečím, bylo opakovaně přistoupeno k užití tohoto institutu. Za hodnocené období let 2015 až 2018 byl krizový stav vyhlášen v roce 2016 v souvislosti s nalezením nelegální skládky nebezpečných látek a dále v roce 2017 z důvodu výskytu afrického moru prasat. Celkem bylo v daném období zasaženo krizovými situacemi území 2 krajů, viz tabulka č. 2.

ROK	DATUM	KRIZOVÁ SITUACE	KRIZOVÝ STAV	POSTIŽENÉ KRAJE
2016	24. 6. – 27. 6. 2016	Nelegální skládka nebezpečných látek	Stav nebezpečí	Jihomoravský
2017	31. 7. – 29. 8. 2017	Africký mor prasat	Stav nebezpečí	Zlínský

Tab. č. 2 Přehled zasažených krajů za krizových situací

Závěry

- K účinnému zvládnutí mimořádných událostí a krizových situací v mnoha případech významně přispěla i nově nakoupená technika. Je třeba nadále pokračovat v pořízování nových, speciálních, moderních technických prostředků, vybavení a materiálu pro složky integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“). Zaměřit se na speciální techniku pro řešení nestandardních mimořádných událostí, které se vymykají běžné činnosti složek IZS (např. výbuch muničního skladu, mor prasat, ptačí chřipka, zřícení mostu).
- Na základě vyhodnocení mimořádných událostí s velkým počtem zraněných osob byly upraveny odpovídající typové činnosti složek IZS při společném zásahu a nově je také umožněno zřídit Asistenční centrum pomoci nebo Informační centrum. Typové činnosti budou nadále prověřovány formou cvičení.
- Při řešení mimořádných událostí byly povolávány i předurčené jednotky sboru dobrovolných hasičů (dále jen „SDH“) obcí na ochranu obyvatelstva, které ukázaly svoji opodstatněnost při plnění úkolů ochrany obyvatelstva (pomoc při organizování evakuace, zřizování evakuačních středisek, poskytování nezbytné péče, stravování, zajištění nouzového ubytování aj.). Jednotky SDH obcí předurčené na ochranu obyvatelstva jsou zavedeny téměř ve všech krajích ČR. Do budoucna je vhodné tento systém rozšířit do celé republiky a nadále podporovat jejich činnost i vybavení věcnými prostředky, a to nejen pořádáním pravidelných školení a účasti na cvičení, ale i finančně např. prostřednictvím různých dotačních programů.
- Zdolávání rozsáhlých mimořádných událostí a krizových situací prokázalo potřebu plošného zavedení tzv. výjezdových skupin ochrany obyvatelstva (příslušník odboru/oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení) v rámci HZS ČR. Toto systémové opatření má prioritně snížit abnormální zatížení velitele zásahu při plnění povinností a nutných opatření v oblasti ochrany obyvatelstva. Tato praxe se již dobře osvědčila např. v Olomouckém a Jihomoravském kraji. K zajištění činnosti výjezdových skupin ochrany obyvatelstva je nezbytné vybavit příslušníky věcnými a technickými prostředky.
- K zamezení přetěžování linek tísňového volání v době mimořádné události a krizové situace zbytečnými neurgentními hovory je nutné zabezpečit pravidelné a plošné sdělování informací obyvatelstvu o průběhu vzniklé mimořádné události a krizové situace a o opatřeních, která jsou přijímána k jejímu zvládnutí.
- Pokračovat v z odolňování ČR proti výpadkům elektrické energie – zejména v oblastech komunikace, akceschopnosti IZS, organizace nouzového přežití obyvatelstva a přednostního zásobování.

- Potřeba modernizace a optimalizace radiokomunikačních systémů HZS ČR (analogová rádiová síť, jednotný systém varování a vyrozumění), které se osvědčily v průběhu orkánu Herwart, včetně navyšování počtu radiostanic u jednotek SDH obcí.
- Rozšíření systémového zapojení prvků kritické infrastruktury (dále jen „KI“) a společensky významných objektů (např. nemocnice, obchodní centra, stadiony) do realizace úkolů ochrany obyvatelstva, stanovení parametrů pro jejich z odolnění. Stanovení rozsahu technických úprav těchto vybraných objektů k zajištění dostatečné zásoby náhradních zdrojů elektrické energie, tepla, vody, potravin atp. (např. přípojky na externí zdroje, zásobníky pro pohonné hmoty) s cílem efektivně zajistit nouzové přežití obyvatelstva a toto zpracovat u společensky významných objektů formou jednotné dokumentace.

2.2 Mezinárodní události a humanitární pomoc poskytovaná do zahraničí

Významné mezinárodní události

Od roku 2015 se Evropa potýká s extrémním přílivem migrantů převážně z afrických zemí a ze Středního východu. V roce 2015 bylo odhaleno při nelegální migraci na území ČR 8 563 osob, což je nárůst o 77,6 % oproti roku předcházejícímu². To si vyžádalo provádění četných okamžitých i strategických opatření a příprav na zvládnutí této události, např.:³

- změny v zákonech o azylu⁴, zákoně o dočasné ochraně cizinců⁵, zákoně o pobytu cizinců⁶ a zákoně o ochraně státních hranic⁷,
- v prosinci 2017 byl novelizován pro současné podmínky Typový plán pro krizovou situaci Migrační vlna velkého rozsahu,
- na mezinárodním Letišti Václava Havla Praha byl převzat projekt na zvýšení bezpečnosti letiště Praha,
- bylo nakoupeno 8 mobilních inspekčních systémů Copernicus – mobilní čtecí zařízení umožňující provádět biometrické kontroly osob v terénu nebo při tzv. gate checku přímo u výstupu z letadla,
- proběhl nákup 15 mobilních laboratoří umožňujících provádět v terénu efektivní kontrolu pravosti a platnosti dokladů,
- v roce 2017 byl dokončen projekt automatizovaných biometrických systémů na Letišti Václava Havla Praha,
- v roce 2018 byl dokončen Operační plán společného postupu a spolupráce při zřízení a provozu registračních míst v případě neoprávněného vstupu většího počtu cizinců na území ČR.

² Policie ČR. Zpravodajství. *Vyhodnocení nelegální migrace za rok 2015* [online] © 2018 Policie ČR [cit. 2018 – 06- 07] Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/vyhodnoceni-nelegalni-migrace-za-rok-2015.aspx>

³ Policie ČR. Zpravodajství. *Nelegální migrace v České republice za rok 2017*. [online] © 2018 Policie ČR [cit. 2018 – 06- 07] Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/nelegalni-migrace-v-ceske-republice-za-rok-2017.aspx>

⁴ Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů

⁵ Zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů

⁶ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

⁷ Zákon č. 191/2016 Sb., o ochraně státních hranic České republiky a o změně souvisejících zákonů (zákon o ochraně státních hranic), ve znění pozdějšího předpisu

Mezinárodní humanitární pomoc

V oblasti mezinárodní humanitární pomoci v období 2015 – 2017 bylo poskytnuto ze státního rozpočtu celkově 350 mil. Kč.

	2015	2016	2017
Počet případů	43	35	48
Počet zemí	26	25	29
Objem v mil. Kč	89,9	101,2	158,9

Tab. č. 3 Přehled poskytování humanitární pomoci do zahraničí⁸

Záchranářská pomoc – Nepál

V roce 2015 postihlo Nepál opakované zemětřesení, které si vyžádalo přes 9 tisíc mrtvých a více než 21 tisíc postižených osob. Vláda Nepálu vyhlásila stav ohrožení a požádala o mezinárodní humanitární pomoc, zejména o potraviny, vodu a příkrývky pro vysídlené a zdravotnický materiál. Na základě požadavku Nepálu o vyslání humanitární pomoci, rozhodla vláda ČR⁹ o vyslání Traumatemu ČR a následně o prodloužení doby působení Traumatemu ČR v Nepálu¹⁰. Traumatem ČR jako předsunutá zdravotnická jednotka o celkovém počtu 34 osob byla rozvinuta 2. května 2015 ve městě Melamchi, kde působila až do 25. května 2015. Práci Traumatemu ČR doprovázely následné otřesy a další silné zemětřesení, proto byl navíc vyčleněn speciální mobilní tým, který denně vyjížděl do terénu a práci celé jednotky vysoce zefektivnil. Traumatem ČR spolupracoval se zdravotnickým týmem zejména z Polska a Japonska, nepálskou nevládní organizací ChildReach a místními zdravotnickými zařízeními. Za dobu působení bylo ošetřeno celkem 1 416 pacientů a to ve velice obtížných podmínkách (vysoké teploty, vlhko, prašnost atd.), členové jednotky však prokázali nadměrnou fyzickou i psychickou odolnost.

V rámci expertní pomoci byl do Nepálu vyslán český expert na řešení mimořádných událostí velkého rozsahu, plk. Ing. Miroslav Lukeš z HZS Karlovarského kraje, který byl nominován a následně zařazen do koordinačního a vyhodnocovacího týmu Evropské komise.

Materiální humanitární pomoc spojená s migrační krizí

V roce 2015 byla materiální pomoc poskytnuta zemím, které byly postiženy velkým přílivem uprchlíků a požádaly o pomoc prostřednictvím Střediska pro koordinaci odezvy na mimořádné události EU (dále jen „ERCC“) nebo Zastupitelského úřadu ČR v postižené zemi. Celkem dvakrát se poskytovala v průběhu roku 2015 materiální humanitární pomoc Maďarsku, jednalo se o stany pro ubytování uprchlíků a topná tělesa. Konvoje se stany a příslušenstvím byly vyslány také do Slovinska, Chorvatska a dvakrát do Makedonie. Celková hodnota materiálu byla přibližně 7,2 mil. Kč.

V roce 2016 byla poskytnuta materiální humanitární pomoc Řecku, kam ČR vyslala nafukovací matrace, spací pytle, kamínka, příkrývky a pláštěnky. Hodnota tohoto materiálu byla téměř 4,3 mil. Kč.

Materiální humanitární pomoc – Makedonie

Na počátku srpna 2016 byla Makedonie zasažena přívalovými dešti a povodněmi. ČR poskytla Makedonii materiální pomoc ve formě elektrocentrál a čerpadel v hodnotě 1,28 mil. Kč.

⁸ Statistická ročenka 2017 Česká republika. Vydalo MV-generální ředitelství HZS ČR jako přílohu časopisu 112 číslo 3/2018

⁹ Usnesení vlády ČR ze dne 27. 4. 2015 č. 314 k aktuální informaci o humanitární a konzulární situaci v Nepálu a možnostech reakce České republiky

¹⁰ Usnesení vlády ČR ze dne 13. 5. 2015 č. 357 k informaci o humanitární a konzulární situaci v Nepálu a o pomoci ze strany České republiky

3. Vyhodnocení závěrů z cvičení orgánů krizového řízení a složek integrovaného záchranného systému

Orgány krizového řízení a složky IZS se připravují na řešení mimořádných událostí a krizových situací teoreticky pomocí stanovených plánů, metodik a směrnic, současně také praktickým prověřováním nastavených postupů tedy cvičeními.

Jedná se o prověřovací a taktická cvičení složek IZS, taktická cvičení složek IZS spojená se cvičením krizových štábů a orgánů krizového řízení a dále o samostatná cvičení krizových štábů a orgánů krizového řízení.

Náměty realizovaných cvičení se odvíjí od aktuálních bezpečnostních problémů (migrace, výpadky elektrické energie, narušení demokratických principů atp.). Následuje přehled významných cvičení podle zapojení orgánů krizového řízení a složek IZS v jednotlivých úrovních řízení. Kromě těchto uvedených cvičení bylo organizováno velké množství cvičení na úrovni krajů, obcí s rozšířenou působností i obcí.

3.1 Cvičení orgánů krizového řízení a složek IZS na krajské úrovni

Ve sledovaném období proběhla řada cvičení orgánů krizového řízení, cvičení krizových štábů, taktických a prověřovacích cvičení na úrovni kraje (např. AMOK – útok aktivního střelce, BLACKOUT JMK 2015, BIOHAZARD 2015, TOMEGAS 2015, SIMEX 2016 – přerušení dodávek plynu, DÁLNIČE 2016, HORIZONT 2016 – vyhledání osob ze zříčeného objektu, HROMADA 2017, VLAK 2017, PITNÁ VODA 2017). Některá cvičení byla realizována také v rámci přeshraniční spolupráce s orgány dalších zemí (např. Společné cvičení složek IZS Karlovarského kraje, hasičské jednotky a jednotky Červeného kříže z Německa spojené s dopravní nehodou na hraničním přechodu; FOREST FIRE DRILL 2017 – mezinárodní součinnostní cvičení Rakouska, Německa a ČR; Mezinárodní taktické cvičení složek IZS Moravskoslezského kraje a hasičských jednotek z Polska s námětem likvidace lesního požáru na česko-polských hranicích; Společné cvičení složek IZS Zlínského kraje, Hasičského a záchranného sboru Slovenské republiky, Policie Slovenské republiky Žilinského kraje – Dopravní nehoda autobusů s velkým počtem zraněných na hranici ČR – Slovenská republika). Rovněž byla v mnoha krajích realizována cvičení a semináře se zaměřením na problematiku připravenosti strategických subjektů v jednotlivých krajích na narušení dodávek elektrické energie velkého rozsahu.

Závěry z realizovaných cvičení

- Do prováděných cvičení více zapojovat NNO (poskytování zdravotnické první pomoci, psychosociální pomoci, monitoring potřeb, pomoc zasaženým osobám při odstraňování následků mimořádné události, poskytování materiální humanitární pomoci aj.).
- V rámci plánování cvičení klást větší důraz na propojení všech úrovní řízení (taktické, operační a strategické), zejména pak na komunikaci mezi jednotlivými úrovněmi a více se zaměřovat i na navazující činnosti.
- Vybavit jednotky SDH obcí předurčené na ochranu obyvatelstva odpovídajícími prostředky a materiálem pro rychlou a efektivní pomoc.

- Nastavit spolupráci při zřizování a chodu Asistenčních center pomoci, resp. Informačních center.
- Analyzovat dostupné softwarové nástroje pro činnost ochrany obyvatelstva a zhodnotit jejich vhodnost pro celostátní využití.
- Na úrovni krajů procvičovat zřízení a činnost informační linky při vzniku mimořádné události a provádět odbornou přípravu personálu určeného k jejich obsluze.
- Systémově zapojit psychologickou službu (psycholog HZS ČR či člen týmu posttraumatické péče) a výjezdové skupiny ochrany obyvatelstva do řešení mimořádné události, rozšířit vzdělávání na taktické a strategické úrovni o možnostech jejich nasazení.
- Ze cvičení se zaměřením na narušení dodávek elektrické energie velkého rozsahu:
 - zavázat strategické subjekty k zajištění energetické soběstačnosti (vlastní elektrocentrály, pohonné hmoty),
 - zabývat se systémem přednostního zásobování pohonnými hmotami,
 - řešit možnosti pořízení většího počtu vhodných mobilních zdrojů elektrické energie,
 - analyzovat možnosti vícezdrojového financování pro strategické subjekty, které jsou zřizovány kraji nebo obcemi, které by usnadnilo pořízení vlastního náhradního zdroje elektrické energie a zvýšilo počet dostupných mobilních zdrojů,
 - řešit možnosti krizové komunikace mezi orgány krizového řízení, složkami IZS a vybranými strategickými subjekty i komunikace s obyvatelstvem.

3.2 Cvičení orgánů krizového řízení na centrální úrovni

Rok	Mezinárodní cvičení organizovaná NATO	Mezinárodní cvičení organizovaná EU	Cvičení k řešení nevojenských krizových situací
2015	NATO CMX 2015	QuicksilverPlus 2015	ZÓNA 2015 ROPNÁ NOUZE 2015
2016	NATO CMX 2016	MultiLayer 2016	ZDROJE 2016
2017	NATO CMX 2017		ZÓNA 2017

Tab. č. 4 Přehled realizovaných cvičení za hodnocené období

ZÓNA 2015

Cvičení ústředních správních úřadů (dále jen „ÚSÚ“), orgánů kraje a dalších subjektů zaměřené na řešení události vzniklé v souvislosti se simulovanou havárií na Jaderné elektrárně Temelín. Procvičováno bylo zejména vyznění orgánů krizového řízení, složek IZS, správních úřadů a organizací. Krizové štáby a jejich pracovní skupiny plnily své úkoly podle plánovací dokumentace, byla přijímána neodkladná ochranná opatření pro obyvatelstvo a probíhaly další činnosti, které je nutno provést v souvislosti s únikem radioaktivních látek. Byl svolán Ústřední krizový štáb a jedním z jeho závěrů bylo doporučení vyhlásit nouzový stav. V praktické části cvičení bylo mimo jiné reálně vybudováno přijímací středisko pro evakuované obyvatelstvo. V průběhu celého cvičení bylo také procvičováno informování médií o prováděných činnostech a vydávání pokynů pro obyvatelstvo.

ROPNÁ NOUZE 2015

Cvičení Správy státních hmotných rezerv (dále jen „SSHR“), zástupců vybraných ÚSÚ a vybraných krajů, jehož tématem bylo řešení stavu ropné nouze. Cílem bylo procvičení způsobů použití nouzových zásob pohonných hmot a dohodnutých postupů a úkolů orgánů státní správy, orgánů územních samosprávních celků a dalších subjektů pro řešení stavu ropné nouze ve smyslu zákona o nouzových zásobách ropy¹¹. Dále se jednalo o ověření postupů stanovených v Plánu opatření při ropné nouzi, rozhodovacích a řídicích procesů při řešení krizové situace, systému toku informací, způsobu informování veřejnosti a médií a celkovou koordinaci práce vybraných ÚSÚ a orgánů územní samosprávy.

ZDROJE 2016

Tématem cvičení SSHR, kterého se dále účastnily krizové štáby vybraných obcí s rozšířenou působností, krajů a ÚSÚ, bylo vyžadování a poskytování věcných zdrojů za krizového stavu – povodně velkého rozsahu s využitím informačního systému krizové komunikace (dále jen „IS Krizkom“) pro podporu tohoto procesu. Důraz byl položen na procvičení zadávání vlastních požadavků na věcné zdroje. Řešení požadavků na věcné zdroje uplatněných z úrovně krizových štábů krajů bylo příslušnými ÚSÚ zvládnuto na velmi dobré úrovni. Poznatky, náměty a požadavky na doplnění a zlepšení systému, získané při cvičení a poskytnuté ve vyhodnocení z jednotlivých stupňů krizového řízení, potvrdily potřebnost a využitelnost systému a plánované zaměření jeho dalšího rozvoje tak, jak bylo SSHR koncipováno na příští období. Cvičení prokázalo zvládnutí systému vyžadování a poskytování věcných zdrojů za krizové situace všemi cvičícími. Stanovené cíle a úkoly cvičení byly splněny na velmi dobré úrovni.

ZÓNA 2017

Cvičení ÚSÚ, orgánů kraje a dalších subjektů bylo zaměřeno na řešení události vzniklé v souvislosti se simulovanou havárií na Jaderné elektrárně Dukovany. Cíle cvičení, které se týkaly procvičení vybraných činností krizových štábů krajů, složek IZS a monitorování radiační situace, prověření aktuálnosti plánovací dokumentace i uzavřených dohod k řešení mimořádné události a krizové situace tohoto typu, jakož i systémů osobní dozimetrie u příslušníků zasahujících v zóně havarijního plánování, byly splněny. Plánované činnosti a úkoly v praktické části cvičení byly provedeny v plném rozsahu a s maximálním nasazením zúčastněných složek IZS a orgánů krizového řízení.

Závěry z realizovaných cvičení

Cvičení obecně potvrzují funkčnost bezpečnostního systému a připravenost orgánů krizového řízení i dalších organizací majících vliv na řešení mimořádných událostí a krizových situací. Pro další rozvoj se doporučuje:

- aplikovat zjištěné závěry z cvičení do zpracovaných plánů, metodik, uzavřených dohod a smluv,
- zajišťovat odbornou přípravu pracovníků krizových štábů, operačních středisek a výkonných složek,
- dbát na efektivní výměnu dat a informací mezi jednotlivými aktéry,

¹¹ Zákon č. 189/1999 Sb., o nouzových zásobách ropy, o řešení stavů ropné nouze a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nouzových zásobách ropy), ve znění pozdějších předpisů

- zaměřit se na oblast poskytování informací veřejnosti, a to z hlediska jednotného poskytování informací, stanovení gescí v jednotlivých fázích řešení mimořádných událostí a krizových situací,
- provádět pravidelná školení pracovníků krizových štábů reagující na změnu legislativy,
- usilovat o přímé zapojení všech funkcionářů odpovědných za řešení mimořádné události a krizové situace do prováděných cvičení.

3.3 Mezinárodní cvičení

Reklasifikační cvičení týmů USAR 2015

V červnu roku 2015 proběhlo v ČR reklasifikační cvičení odřadu pro vyhledávací a záchranné práce v obydlených oblastech (dále jen „USAR“) HZS ČR dle metodiky Mezinárodní poradní skupiny pro vyhledávací a záchranné práce (dále jen „INSARAG“), hodnotiteli byli zástupci Organizace spojených národů (dále jen „OSN“) a participujících zemí skupiny INSARAG. Záměrem reklasifikačního cvičení bylo prokázat, že český USAR odřad je stále po organizační, operační, taktické, technické a odborné stránce připraven v místě mimořádné události efektivně zasahovat jako HEAVY USAR odřad dle standardů INSARAG. Český USAR odřad tuto reklasifikaci úspěšně absolvoval a patří tak mezi 29 států z celého světa, které dosáhly nejvyššího stupně klasifikace na úroveň „HEAVY“.

Cvičení v rámci mechanismu civilní ochrany EU

ČR disponuje několika moduly civilní ochrany vytvořenými v rámci mechanismu civilní ochrany EU, které se pravidelně účastní mezinárodních cvičení. V období let 2015 – 2017 se tým pro povodňové záchranné práce s pomocí člunů (WASAR) zapojil do cvičení EU MODEX v Rumunsku, zaměřeného na mimořádné události spojené s povodněmi nebo do cvičení na ochranu před povodněmi IPA Floods v Lotyšsku a Chorvatsku. V listopadu 2017 proběhlo i v ČR cvičení EU MODEX, které bylo organizováno příslušníky HZS Moravskoslezského kraje a bylo zaměřeno na pomoc při povodních.

V březnu 2016 proběhlo ve Francii cvičení SEQANA, které bylo zaměřeno na poskytování pomoci postiženým při povodních a jehož se zúčastnil i český tým chemické, biologické, radiologické a jaderné (dále jen „CBRN“) detekce a odběru vzorků. Zdravotnický tým AMP (Advanced Medical Post) se v červnu téhož roku zúčastnil cvičení TRITOLWERK, které proběhlo v Rakousku a bylo zaměřeno na pomoc při zemětřesení. Na přelomu února a března roku 2017 uspořádalo Estonsko cvičení pro pomoc při zemětřesení, kterého se zúčastnil český USAR tým.

V září 2017 se ČR v Moldavsku v rámci programu na prevenci, připravenost a odezvu na katastrofy ve východních zemích PPRD EAST (Prevention, Preparedness and Response to Natural and Man-made Disasters in the Eastern Partnership Countries) zúčastnila cvičení EU MOLDEX, jež mělo za cíl ověřit mezinárodní koordinaci, výměnu informací a rozhodování na několika úrovních při skutečném vyslání a nasazení týmů.

ČR se také v letech 2016 – 2017 zúčastnila projektu EDREX, jehož cílem bylo prozkoušení reakce jednotlivých zainteresovaných složek zúčastněných států Mechanismu civilní ochrany Unie při rozsáhlé mimořádné události, konkrétně průzkum a posouzení kombinované schopnosti reakce ERCC a jeho partnerů. To vše prostřednictvím diskuzního a následně štábního cvičení v březnu 2017.

Uvedená cvičení prověřila dovednosti zúčastněných mezinárodních týmů a jejich schopnost účinné spolupráce, a to na všech úrovních řízení.

QuicksilverPlus 2015

Ve dnech 30. 9. - 1. 10. 2015 se uskutečnilo celoevropské velitelsko-štábní cvičení členských států EU, kterého se zúčastnila i ČR, nazvané QuicksilverPlus pořádané Evropskou komisí k prověření řešení možné zdravotní krize, která vyžaduje opatření na ochranu veřejného zdraví a mezinárodní a meziresortní spolupráci¹². Cílem velitelsko-štábního cvičení bylo prověřit schopnosti a kapacity členských zemí EU reagovat na výskyt vážné přeshraniční hrozby vyvolané chemickými a environmentálními činiteli s možností vzniku zdravotní krize.

NATO CMX 2015

Cvičení se zaměřilo na procvičení spojeneckých konzultací a kolektivního rozhodování, jakož i vzájemné spolupráce uvnitř velitelské struktury NATO při řešení krizové situace v rámci 2. a 3. fáze procesu krizového řízení NATO, která zahrnovala námořní dimenzi s možným zapojením vybraných aliančních sil rychlého nasazení. Dále byly prověřeny procedury politicko-vojenského rozhodovacího procesu v rámci aliančního systému reakce na krize mimo čl. 5 Severoatlantické smlouvy a připravenost NATO k řešení krizí při hrozbách plynoucích ze šíření a použití zbraní hromadného ničení a kybernetických útoků. Na národní úrovni byly procvičeny procedury krizového řízení, včetně činnosti orgánů krizového řízení při rozhodování o nasazení sil a prostředků ČR na strategické politicko-vojenské úrovni; činnost při výpadku utajeného spojení NATO a bilaterální spolupráce s Polskem a s Maďarskem v krizové situaci.

NATO CMX 2016

V rámci cvičení byly procvičeny konzultace mezi členskými státy Aliance a vybranými partnerskými zeměmi dle čl. 4 Severoatlantické smlouvy a postupné vyhlášení opatření k implementaci čl. 5 této smlouvy. Dále se cvičení zaměřilo na prověření procedur zrychleného politicko-vojenského rozhodovacího procesu aliančního systému reakce na krize. Na národní úrovni byla navíc procvičena činnost spojená s ochranou občanů ČR v krizové oblasti a ohrožených zemích, včetně zabezpečení jejich přepravy z místa ohrožení. Do cvičení byly nad rámec orgánů krizového řízení ČR zapojeny zastupitelské úřady ČR v Damašku, Varšavě, Rize a Ankaře.

EU MultiLayer 2016

Cvičení orgánů krizového řízení EU se zaměřilo na ověření schopnosti EU zvládat krize a implementovat komplexní přístup EU ke konfliktům a krizím se zaměřením na rozhodovací a plánovací procesy Společné bezpečnosti a obranné politiky EU. Dále byla procvičena součinnost Stálého zastoupení ČR při EU s orgány krizového řízení v ČR při přípravě stanovisek k řešené problematice, plánování případného nasazení sil a prostředků Armády ČR a civilních schopností včetně finanční kalkulace a převedení prostředků na Ministerstvo obrany (dále jen „MO“). Cvičení na národní úrovni splnilo účel. Kromě monitorování plánovacího procesu EU prověřilo vzájemnou komunikaci a součinnost mezi zástupci Stálého zastoupení ČR při EU, příslušníky Společného operačního centra MO a pracovníky dalších cvičících subjektů se zaměřením na sladění činnosti při přípravě stanovisek pro Stálé zastoupení ČR při EU. V ČR se cvičení věnovala velká pozornost ze strany MZV, Úřadu vlády ČR i Ministerstva financí (dále jen „MF“).

¹² Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1082/2013/EU ze dne 22. října 2013 o vážných přeshraničních zdravotních hrozbách a o zrušení rozhodnutí č. 2119/98/ES

NATO CMX 2017

Cvičení se zaměřilo na řešení krizové situace hybridního charakteru v několika geografických oblastech Aliance a procvičení konzultací dle článku 4 a článku 5 Severoatlantické smlouvy. Poprvé byl rovněž na národní úrovni připraven ambiciózní scénář, který navázal na výstupy a doporučení Auditů národní bezpečnosti a poskytl možnost procvičení několika intenzivních situací hybridního charakteru. Během cvičení byla mimo jiné procvičena velmi intenzivní mezirezortní koordinace mezi klíčovými ministerstvy a simulace práce v prostředí s vysokými požadavky a v náročném tempu. Cvičení přineslo cennou příležitost ověřit schopnosti ÚSÚ a Bezpečnostní informační služby přijímat i předávat dokumenty vysoce utajovaného charakteru. V rámci vyhodnocení cvičení byly identifikovány nedostatky v šesti oblastech: oblasti organizace cvičení, oblasti Národního systému reakce na krize, oblasti právních aspektů a procedur, oblasti krizového řízení, oblasti strategické komunikace a oblasti ochrany a přenosu utajovaných informací a byl navržen postup dalších prací na odstranění zjištěných nedostatků.

Závěry z uskutečněných mezinárodních cvičení

Mezinárodní cvičení jsou organizována primárně na zdokonalení vzájemných součinnostních vazeb při řešení mimořádné události či krizových situací zaměřených aktuálně na teroristické činy, kybernetické útoky, napadení kritické infrastruktury apod.

Závěry a poznatky jednotlivých cvičení jsou vyhodnocovány orgány nejprve EU a NATO a dále na národní úrovni. Hodnocení zapojení do těchto cvičení jsou pravidelně předkládána do Bezpečnostní rady státu.

Z mezinárodních cvičení provedených ve sledovaném období plynou zejména následující závěry:

- pravidelně provádět vzdělávání pracovníků krizových štábů a dalších institucí v oblasti krizového řízení EU,
- zvýšit rychlost rozhodovacího procesu příslušných orgánů v rámci ČR, aby byly schopny reagovat na zrychlené rozhodování v rámci NATO,
- dbát na efektivní výměnu dat a informací zejména na strategické úrovni,
- věnovat pozornost oblasti ochrany a přenosu utajovaných informací,
- usilovat o přímé zapojení všech funkcionářů odpovědných za řešení mimořádné události a krizové situace i v rámci prováděných mezinárodních cvičení.

4. Vyhodnocení činnosti orgánů veřejné správy

Orgány veřejné správy připravují a organizují cvičení zaměřená na přípravu na mimořádné události. Zároveň se podílejí na odstraňování/minimalizaci následků vzniklých mimořádných událostí a krizových situacích. Kromě toho musí plnit úkoly běžných agend, jejichž okruh se neustále rozšiřuje. V roce 2011 došlo k výraznému zásahu do personálních kapacit dotčených orgánů, který nebyl do dnešního dne žádným způsobem nahrazen. V kombinaci narůstajícího počtu agend a nedostatečným počtem kvalifikovaných pracovníků se tak systém ochrany obyvatelstva dostává do situace, kdy jsou koncepční činnosti velmi obtížně realizovatelné. Nelze tedy hovořit o koncepční práci v problematice ochrany obyvatelstva, ale spíše o udržování stávajícího stavu.

4.1 Ministerstvo vnitra

V rámci nepřetržitého monitoringu migrační situace u nás a ve světě a jejich následných analýz došlo v posledních letech k dílčím změnám a implementacím zjištěných skutečností do migrační politiky ČR. Nejvýznamnější změny byly provedeny v zákoně o azylu, zákoně o dočasné ochraně cizinců a v zákoně o pobytu cizinců.

Ve sledovaném období Ministerstvo vnitra (dále je „MV“) řešilo otázku rozhodovacích procesů a systému vyhodnocení závažné hrozby pro vnitřní bezpečnost nebo veřejný pořádek vedoucí k dočasnému znovuzavedení ochrany vnitřních hranic. Nový zákon o ochraně státních hranic ČR nahradil původní zákon, který již plně neodpovídal současnému zapojení ČR do schengenské spolupráce. Zákon upravuje ochranu státních hranic proti jejich nedovolenému překračování, stanovuje podmínky pro zřízení hraničního přechodu na mezinárodním letišti, povinnosti kapitánů letadel a provozovatelů letišť a pravidla pro dočasné znovuzavedení ochrany vnitřních hranic. Pro potřeby případného znovuzavedení kontrol byly vytvořeny nezbytné administrativní kapacity včetně aktualizace interního aktu MV o krizovém štábu ministra vnitra¹³. V praktické rovině Policie ČR (dále jen „PČR“) provedla od roku 2015 celou řadu cvičení, která prověřila její připravenost na případné dočasné znovuzavedení ochrany vnitřních hranic.

Na základě nově zpracované Analýzy hrozeb pro ČR¹⁴ byl aktualizován Metodický pokyn ke zpracování typových plánů. Následně proběhla i aktualizace typových plánů Migrační vlna velkého rozsahu a Narušování zákonnosti velkého rozsahu (včetně terorismu). Změny se především týkaly úpravy struktury dokumentů a podoby přílohové části karty opatření.

V návaznosti na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU)¹⁵ započaly přípravy na zavedení nového informačního systému s názvem Systém EES, který by měl být v roce 2020 uveden do provozu. Jeho cílem je zlepšit kvalitu hraničních kontrol osob přicházejících ze třetích zemí, zajistit identifikaci osob,

¹³ Pokyn ministra vnitra ze dne 10. května 2017 č. 18, kterým se zřizuje krizový štáb ministra vnitra

¹⁴ Usnesení vlády ČR ze dne 27. dubna 2016 č. 369 k Analýze hrozeb pro Českou republiku

¹⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/2226 ze dne 30. listopadu 2017, kterým se zřizuje Systém vstupu/výstupu (EES) pro registraci údajů o vstupu a výstupu a údajů o odepření vstupu, pokud jde o státní příslušníky třetích zemí překračující vnější hranice členských států, kterým se stanoví podmínky přístupu do systému EES pro účely vymáhání práva a kterým se mění Úmluva k provedení Schengenské dohody a nařízení (ES) č. 767/2008 a (EU) č. 1077/2011

kteří překročily dobu povoleného pobytu v schengenském prostoru a posílit vnitřní bezpečnost a boj proti terorismu.

Odbor bezpečnostní politiky MV zajišťuje také činnost Výboru pro vnitřní bezpečnost. Ten se schází přibližně třikrát za rok, přičemž ročně projedná řadu materiálů spadajících do oblasti vnitřní bezpečnosti (např. extremismus, radikalizace, bezpečnostní aspekty migrace, bezpečnost civilní letecké přepravy, organizovaný zločin atd.). V roce 2018 byl Výbor pro vnitřní bezpečnost rozšířen o dva členy – Ministerstvo dopravy (dále jen „MD“) a Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost (dále jen „NÚKIB“).

Na MV stále pokračuje ve své činnosti pracovní skupina Dobrovolnictví při mimořádných událostech a krizových stavech. Činnost této skupiny je primárně zaměřena na metodickou činnost a koordinaci dobrovolníků a dobrovolnické pomoci v době před, při a po ukončení mimořádné události nebo krizové situace.

Skupinu od jejího vzniku v roce 2011 vede odbor prevence kriminality MV, který má ve své gesci aplikaci zákona o dobrovolnické službě¹⁶. Činnost skupiny se v minulých letech soustředila především na tvorbu informačních brožur a letáků a pořádání odborných konferencí k aktuálním tématům v oblasti dobrovolnictví a mimořádných událostí. Zatím poslední byla zorganizována na jaře 2016 s názvem Pomáháme společně. Činnost skupiny bude pokračovat i v dalších letech, a to především v oblasti metodické podpory organizace dobrovolnictví při mimořádných událostech a krizových situacích.

4.1.1 Hasičský záchranný sbor České republiky

Zásadní změnou pro HZS ČR bylo přijetí nového zákona o HZS ČR¹⁷, který nahradil zákon z roku 2000. Nový zákon zachoval původní postavení i poslání HZS ČR, mnohé však zpřesňuje a doplňuje důležité problematiky, které jsou pro jeho činnost klíčové. Jednou z takových problematik je nakládání s informacemi nebo plnění tzv. mimořádných úkolů (nález nelegálních skladů chemických látek, odklizení sněhu ze střech, kontroly hrází odkališť atd.) Dále se jedná např. o „válečnou“ organizaci HZS ČR či ochranu hasičských symbolů a názvů.

Pro plnění úkolů stanovených Konceptí OOB byly v rámci HZS ČR ustaveny pracovní týmy, jejichž úkolem bylo vypracování podrobných analýz, rozpracování úkolů na podmínky HZS ČR, stanovení postupných úkolů i harmonogram jejich realizace. Zároveň byly prováděny potřebné kroky pro jejich jednotné zavádění do sboru. Výsledky činnosti pracovních týmů, které jsou současně plněním úkolů z Koncepte OOB, jsou podrobně popsány v následujících kapitolách.

Kromě plnění stanovených úkolů z Koncepte OOB se HZS ČR zabýval dalšími činnostmi souvisejícími s aktuálními událostmi. Ve spolupráci s MV, PČR, Armádou ČR, Vězeňskou službou, Zdravotnickým zařízením MV a orgány místní samosprávy byly plněny úkoly související s migrační vlnou v roce 2015. Jednalo se zejména o výstavbu popřípadě úpravu míst určených jako tábory pro běžence. V návaznosti na zkušenosti z příjmu uprchlíků byl sbor požádán Ředitelstvím služby cizinecké policie o spolupráci při vytipování prostorů vhodných pro vybudování tzv. registračních míst. Byly plánovány činnosti v nich prováděné, potřebné materiální vybavení i nutné počty osob na jejich vybudování a provoz. Výsledkem spolupráce je Operační plán společného postupu a spolupráce při zřízení a provozu registračních míst v případě neoprávněného vstupu většího počtu cizinců na území ČR, který řeší činnost od výstavby registračních míst, obsazení pracovišť až po samotnou registraci. Ověření těchto postupů v praxi

¹⁶ Zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě), ve znění pozdějších předpisů

¹⁷ Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru), ve znění zákona č. 183/2017 Sb.

prostřednictvím simulovaného příjmu migrantů znázorňovaných figuranty je plánováno uskutečnit v roce 2019.

Již od roku 2014 se HZS ČR zabývá likvidací následků výbuchu muničních skladů ve Vrbětících. Do této činnosti jsou zapojeny síly a prostředky Záchraného útvaru Hlučín, které provádějí zásah na místě pomocí speciální zodolněné techniky a prostředky Hasičského záchraného sboru (dále jen „HZS“) Zlínského kraje. Ministerstvo vnitra – generální ředitelství HZS ČR (dále jen „MV-GŘ HZS ČR“) a HZS Zlínského kraje se podílejí na plánování a organizování řešení této události včetně podpory jednání štábů ustavených k řešení této události. Tento zásah je z hlediska trvání nejdelší v historii HZS ČR.

Dále nelze opomenout ani činnosti vykonávané v souvislosti s likvidací následků ptačí chřipky v Jihomoravském kraji, afrického moru prasat ve Zlínském kraji a orkánu Herwart, který zasáhl většinu území ČR a stal se reálnou zatěžkávací zkouškou příjmu tísňového volání na linky 150 a 112. V souvislosti s touto mimořádnou událostí byla vládě ČR předložena Informace o průběhu a některých opatřeních prováděných při řešení následků orkánu Herwart v období od 27. října do 1. listopadu 2017 na území ČR. Na základě této informace byl vládou ČR uložen HZS ČR úkol zpracovat do konce června 2018 Analýzu HZS ČR v oblasti operačního řízení, komunikačních a informačních systémů a ochrany obyvatelstva po orkánu Herwart, která uvádí všechna potřebná opatření k nápravě či navýšení kapacity systémů. V současnosti probíhá vypořádání vnitroresortních připomínek k tomuto materiálu, následně bude předložen do meziresortního připomínkového řízení a poté vládě ČR ke schválení.

HZS ČR se ve sledovaném období věnoval i přípravě obyvatelstva na předcházení a zvládnutí mimořádných událostí a krizových situací. K tomu využíval síť koordinátorů preventivně výchovné činnosti (dále jen „PVC“) v rámci jednotlivých HZS krajů a MV-GŘ HZS ČR a také pracovních skupin PVC. Přípravu obyvatelstva realizoval ve dvou základních oblastech:

- 1) výuka ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí v rámci vzdělávacího procesu,
- 2) PVC pro všechny věkové skupiny obyvatelstva.

Podpora první oblasti spočívala zejména ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) na hledání optimálního začlenění výuky témat bezpečnosti do rámcových vzdělávacích programů (dále jen „RVP“) základních a středních škol včetně zajištění pravidelné měřitelnosti výsledků výuky této problematiky, v pořádání akreditovaných vzdělávacích programů pro pedagogické pracovníky s názvem Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí – základní a střední vzdělávání, dále ve tvorbě různých příruček, pomůcek a realizaci programů a v aktivní vzdělávací činnosti, kdy bylo ve sledovaném období pomocí těchto výukových programů proškolen celkem 8 510 tříd s více než 344 tisíci žáky a studenty.

Spolupráce probíhala také s Českou školní inspekcí (dále jen „ČŠI“) na ověřování znalostí žáků na úrovni 5. a 9. ročníků základních škol, které bylo mimo jiné zaměřeno i na bezpečnostní témata jako je ochrana člověka za mimořádných událostí, ochrana zdraví, příprava občanů k obraně státu nebo bezpečnost v dopravě. Zástupci MV-GŘ HZS ČR se na koncepci tohoto testování i vlastní tvorbě testů podíleli. Testováno bylo celkem 5 851 žáků 9. ročníků základních škol a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií ve 197 školách. Výsledky žáků v této oblasti zůstaly za očekávaním. Celková průměrná úspěšnost dosažená žáky v celém testu byla 60 %, požadovanou (minimální) úspěšností byla hodnota 67 %. U problematik vztahujících se k řešení mimořádných událostí výsledek dosáhl pouze 53 %.

Druhá oblast zahrnovala aktivity pro další cílové skupiny, jako jsou exkurze na hasičských stanicích, různé typy soutěží, příprava dospělé populace, seniorů a osob se zdravotním postižením formou přednášek a besed, preventivní působení pomocí televize, rozhlasu, tiskovin, internetu a sociálních sítí, pořádání jednorázových akcí a podobně.

Veškerá takto prováděná činnost je dlouhodobě statisticky sledována a její výsledky jsou pravidelně zveřejňovány ve *Statistické ročence HZS ČR*.

4.1.2 Policie České republiky

PČR v souladu s plánem avizovaným ve Zprávě o stavu ochrany obyvatelstva v České republice 2015 úspěšně vybudovala potřebnou technickou infrastrukturu určenou pro přímou geografickou podporu výkonných činností. PČR má současně v této oblasti k dispozici nejen moderní materiálně technické vybavení, ale i kvalifikované personální zdroje, díky čemuž je schopna flexibilně naplňovat požadavky výkonných útvarů. Takto produkované nástroje geoinformačních technologií jsou dnes v rámci PČR běžně využívány pro potřeby plánování a realizaci bezpečnostních opatření, operačního řízení, trestního řízení či prevence kriminality. V následujících letech bude tato infrastruktura dále rozvíjena v oblasti mobilních technologií a družicových navigačních systémů.

Od 16. října 2014 stále působí Pyrotechnická služba PČR na místě mimořádné události výbuchu dvou muničních skladů ve Vrběticích. Zkušenosti získané při tomto zásahu a technické prostředky k jeho řešení používané, či pro jeho řešení speciálně pořízené, byly úspěšně využity i při nálezu nevybuchlé letecké pumy, ke kterému došlo dne 30. října 2016 v centru města Most, a při požáru a následném výbuchu strojírny v Poličce dne 23. února 2017. Tyto mimořádné události ukázaly, že je třeba nadále vybavovat Pyrotechnickou službu PČR moderními technickými, ochrannými a dopravními prostředky, které umožní efektivní, účinný a rychlý zásah v případě výbuchu, teroristického útoku spáchaného s použitím výbušnin, včetně použití CBRN látek a materiálů ve spojení s výbušninou, případně nálezu nevybuchlé letecké pumy v obydlených oblastech.

V souvislosti s řešením migrační vlny zpracovala PČR materiál s názvem Operační plán společného postupu a spolupráce při zřízení a provozu registračních míst v případě neoprávněného vstupu většího počtu cizinců na území ČR. Zpracovaný materiál stanoví podmínky a postupy pro zřízení a provoz registračního místa, kterým se rozumí prostor vymezený zpravidla v blízkosti státních hranic, který se zřizuje v případě výrazného počtu neoprávněně vstupujících cizinců na území ČR bez oprávnění ke vstupu a pobytu, kdy nastalou migrační vlnu s ohledem na personální možnosti a technické vybavení příslušného krajského ředitelství policie nelze řešit standardním způsobem. Úkolem registračního místa je v co nejkratší době získat a zaregistrovat základní údaje a poznatky o migrantovi a provést další úkony, tj. přerozdělit migranty a postoupit je k dalšímu opatření příslušnému útvaru policie, případně orgánu státní správy. Úkoly plynoucí z operačního plánu plní kromě PČR i HZS ČR, Vězeňská služba ČR, Armáda ČR a Zdravotnické zařízení MV ČR.

Dále k této problematice PČR zpracovala Operační plány v případě znovuzavedení kontrol na státních hranicích s Rakouskem, Polskem, Slovenskem a Německem. Cílem těchto operačních plánů bylo společně s Armádou ČR a Celní správou ČR nastavit takový systém ochrany vnitřních hranic ČR, který dokáže efektivně reagovat na případy uvedené v článcích 25 až 35 schengenského hraničního kodexu¹⁸. Současně byly realizovány součinnostní cvičení k ověření připravenosti k plnění úkolů na úseku zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti a ochrany hranic s názvem Sektor B, Sektor ZOB, Sektor BASA a Sektor Polsko.

¹⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399 ze dne 9. března 2016, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex)

4.2 Ministerstvo obrany

MO participuje na řešení problematiky ochrany obyvatelstva zejména prostřednictvím přípravy občanů k obraně státu, prováděné v souladu se zákonem o zajišťování obrany ČR¹⁹. Příprava občanů k obraně státu je integrální součástí systému výchovy a vzdělávání občanů ČR v oblasti bezpečnosti.

Příprava občanů k obraně státu, prováděná v gesci MO, probíhá komplementárně s přípravou obyvatelstva na nevojenské krizové situace, realizovanou v působnosti MV, přičemž obě linie se vzájemně ovlivňují a doplňují. Tento postup přispívá ke sjednocování opatření a nástrojů a k synergii krizového a obranného plánování.

K realizaci přípravy občanů k obraně státu zpracovalo MO Koncepti přípravy občanů k obraně státu²⁰, která pokrývá období let 2013 až 2018. V současné době se v součinnosti s věcně příslušnými rezorty připravuje nová koncepce na roky 2019 – 2024.

V souladu s touto koncepcí MO spolupracovalo v hodnoceném období s MŠMT na začlenění problematiky obrany státu do RVP základního a středního vzdělávání. Problematika obrany státu je začleněna do vzdělávacích oblastí Člověk a jeho svět, Člověk a společnost a Člověk a zdraví. V součinnosti s MV-GŘ HZS ČR byl docílen stav, kdy tato problematika plynule navazuje na vyučovanou problematiku ochrany obyvatelstva.

Od dubna 2015 provádí MO školení učitelů základních škol v rámci akreditovaného programu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Původně zamýšlená spolupráce s MV-GŘ HZS ČR ve smyslu provádění společných školení nevedla k požadovaným cílům a není v této oblasti realizována. K usnadnění výuky problematiky obrany státu na základních školách připravilo MO příručku pro učitele, která byla v tištěné podobě v roce 2015 distribuována do všech základních škol.

Ve prospěch uvedených aktivit přispívajících k naplňování Koncepce přípravy občanů k obraně státu zřídilo MO v roce 2015 dotační program pro NNO s názvem „Příprava občanů k obraně státu“, další program s názvem „Podpora branně-sportovních a technických aktivit obyvatelstva“ byl otevřen v roce 2017.

K doplnění a na podporu vzdělávání prováděného školami navštěvují zástupci MO základní a střední školy po celé ČR s prezentačním programem zaměřeným na obranu státu, historii a tradice armády a řešení vojenských krizových situací. Dalším doplňkem výuky jsou pravidelné vědomostní nebo pohybové soutěže a branné a sportovní dny za účasti vojáků a techniky Armády ČR, mnohé z nich za přítomnosti složek IZS.

V příštím období bude cílem MO optimalizovat ve spolupráci s ostatními věcně příslušnými ministerstvy RVP tak, aby výuka bezpečnostních témat probíhala na všech školách, byla moderní, kvalitní a z hlediska dosahování výstupu z učení efektivní. K tomu bude nezbytně nutné zavést odpovídající systém vzdělávání budoucích učitelů na pedagogických fakultách vysokých škol.

4.3 Ministerstvo práce a sociálních věcí

Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) je koordinátorem politiky přípravy na stárnutí v ČR. Vzhledem k demografickému vývoji a stárnutí společnosti je třeba věnovat zvýšenou pozornost cílové skupině seniorů. K řešení problematiky přípravy na stárnutí je naplňována národní strategie

¹⁹ Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů

²⁰ Usnesení vlády ČR ze dne 16. ledna 2013 č. 38 ke Koncepti přípravy občanů k obraně státu

Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017²¹. Na Národní akční plán bude navazovat Strategie přípravy na stárnutí 2018 – 2022, v rámci které bude rovněž věnována pozornost oblasti zvyšování informovanosti o problematice bezpečnosti a ochrany obyvatelstva.

Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí na léta 2013 – 2017 obsahuje opatření, která se vztahují ke zvýšení informovanosti a zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví starších osob. Opatření jsou začleněna do kapitoly Kvalitní prostředí pro život seniorů a jejich cílem je zvýšit zapojení seniorů do systému ochrany obyvatelstva cestou posílení jejich schopnosti sebeochrany. Konkrétně se jedná o následující opatření:

- organizace seminářů, besed a dalších aktivit zaměřených na problematiku ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí, přizpůsobených obsahem na specifika a potřeby seniorů,
- rozšíření aktivit zacílených na danou skupinu ve formě osvětových/informativních vstupů v místních médiích (lokální televizní a rozhlasové stanice, periodika obecních úřadů, městských částí statutárních měst), na webových stránkách, vydávání neperiodických tiskovin s preventivně výchovným obsahem.

V roce 2017 začalo MPSV realizovat systémový projekt financovaný z evropských strukturálních fondů „Implementace politiky stárnutí na krajskou úroveň“, v rámci kterého vznikly v každém kraji krajské platformy odborníků, jejichž členy jsou i zástupci HZS ČR a PČR a osvěta v oblasti bezpečnosti patří k jednomu z diskutovaných témat. V roce 2017 MPSV rovněž uspořádalo v osmi okresních městech v různých krajích ČR sérii kulturně-vzdělávacích Dní seniorů MPSV, v rámci kterých byly ve spolupráci s PČR a HZS ČR realizovány i přednášky k tématu ochrany obyvatelstva.

V rámci resortu práce a sociálních věcí je určeno celkem 27 prvků kritické infrastruktury. U 7 prvků byl navrhovatelem NÚKIB. Všechny uvedené prvky jsou vedeny v aktualizovaném Seznamu prvků kritické infrastruktury, jejichž provozovatelem je organizační složka státu²².

4.4 Ministerstvo zdravotnictví

Orgány ochrany veřejného zdraví v období let 2015 – 2017 plnily úkoly v oblasti ochrany zdraví obyvatelstva vyplývající ze zákona o ochraně veřejného zdraví²³, ze zákona o krizovém řízení²⁴ i ze zákona o IZS. V případě řešení mimořádných událostí (např. nahlášení podezření na vysoce nakažlivou nemoc, nahlášení podezřelých poštovních zásilek) spolupracovaly krajské hygienické stanice se složkami IZS (HZS ČR, PČR) i s krajskými a městskými úřady.

ČR, jako členský stát Světové zdravotnické organizace (dále jen „WHO“) a EU, je zavázána povinností implementovat Mezinárodní zdravotnické předpisy a Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o vážných přeshraničních zdravotních hrozbách do právního řádu ČR popř. přímo do jednotlivých plánovacích dokumentů. Koordinace při implementaci těchto předpisů je v gesci Ministerstva zdravotnictví (dále jen „MZd“), vlastní proces implementace je pak v gesci všech věcně příslušných

²¹ Usnesení vlády ČR ze dne 13. února 2013 č. 108 o Národním akčním plánu podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017

²² Usnesení vlády ČR ze dne 14. prosince 2011 č. 934 k určení prvků kritické infrastruktury, jejichž provozovatelem je organizační složka státu

Usnesení vlády ČR ze dne 27. února 2018 č. 139 o 5. aktualizaci Seznamu prvků kritické infrastruktury, jejichž provozovatelem je organizační složka státu

²³ Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

²⁴ Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů

rezortů, dotčených správních úřadů, složek IZS a právnických osob, jichž se plnění stanovených úkolů dotýká.

V roce 2014 byl vládou ČR projednán dokument Zdraví 2020 – Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí²⁵. Cílem této strategie je zlepšit zdravotní stav populace ČR a snižovat výskyt nemocí a předčasných úmrtí, kterým lze předcházet, respektive je jejím cílem nastartování účinných a dlouhodobě udržitelných mechanismů ke zlepšení zdravotního stavu populace. Současně je i nástrojem pro implementaci programu WHO „Zdraví 2020“ v ČR. K plnění jejích cílů byla strategie v roce 2015 rozpracována do jednotlivých implementačních dokumentů, tzv. akčních plánů²⁶.

V letech 2015-2016 provedlo MZd kontrolu aktualizací plánů krizové připravenosti organizací v přímé řídicí působnosti, které poskytují lůžkovou zdravotní péči. Kontrola byla provedena v návaznosti na aktualizaci krizového plánu MZd, důraz byl kladen na definování dopadů krizové situace na činnost organizace a stanovení požadovaných sil a prostředků potřebných pro řešení krizové situace.

V důsledku epidemického šíření krvácivé horečky ebola v zemích západní Afriky v roce 2014 vypracovalo následně MZd ve spolupráci s dalšími dotčenými rezorty a ústředními orgány státní správy Zprávu o výsledcích vyhodnocení připravenosti a reakce ČR na epidemii eboly, která souhrnně informuje o činnostech a postupech realizovaných v zájmu eliminace rizika importu této vysoce nakažlivé nemoci do ČR.

Na základě usnesení vlády ČR k dalšímu využití Centra biologické ochrany Těchonín²⁷ byla v roce 2016 uzavřena Realizační dohoda o zajištění součinnosti mezi MZd a MO pro účely stanovení podmínek plnění úkolů pro zajištění karantény osob, izolace a léčby pacientů s vysoce nakažlivou nemocí nebo podezřením na ni a k upřesnění spolupráce civilního a vojenského zdravotnictví, včetně spolupráce orgánu ochrany veřejného zdraví. Na základě uvedené realizační dohody bylo Centrum biologické ochrany Těchonín začleněno do systému ČR pro připravenost a reakci na vysoce nakažlivé nemoci. Dále v souladu s tímto usnesením byla v roce 2017 zřízena mezirezortní pracovní skupina²⁸, jejíž náplní je aktualizovat úkoly MO a Armády ČR obsažené ve směrnících pro jednotný postup při vzniku mimořádné události podléhající Mezinárodním zdravotnickým předpisům v souvislosti s výskytem vysoce nakažlivé nemoci²⁹.

V roce 2017 MZd zpracovalo, v souladu s Metodickým pokynem ke zpracování typových plánů a ve spolupráci s dotčenými orgány, typový plán Epidemie – hromadné nákazy osob. Typový plán řeší postupy a činnosti dotčených subjektů při krizové situaci vzniklé v důsledku epidemie onemocnění infekčního původu.

V témže roce zahájilo MZd aktivní účast na vývoji modernizovaného systému rychlého varování – Early Warning and Response System EU, který nahradí stávající platformu v kontextu požadavků EU³⁰.

²⁵ Usnesení vlády ČR ze dne 8. ledna 2014 č. 23 o Zdraví 2020 – Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí

²⁶ Usnesení vlády ČR ze dne 20. srpna 2015 č. 671 o Akčních plánech pro implementaci Zdraví 2020 – Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí

²⁷ Usnesení vlády ČR ze dne 20. srpna 2015 č. 665 k dalšímu využití Centra biologické ochrany Těchonín

²⁸ Usnesení Výboru pro civilní nouzové plánování ze dne 13. července 2017 č. 428 k bodu: Informace o zřízení mezirezortní pracovní skupiny pro aktualizaci směrnic upravujících postupy při podezření na vysoce nakažlivou nemoc

²⁹ Usnesení vlády ČR ze dne 9. ledna 2013 č. 14 o Směrnici pro jednotný postup při vzniku mimořádné události podléhající Mezinárodním zdravotnickým předpisům (2005) v souvislosti s výskytem vysoce nakažlivé nemoci na palubě letadla přistávajícího ve vstupním místě pro leteckou dopravu a Usnesení vlády ČR ze dne 9. ledna 2013 č. 15 o Směrnici pro jednotný postup při vzniku mimořádné události podléhající Mezinárodním zdravotnickým předpisům (2005) v souvislosti s výskytem vysoce nakažlivé nemoci ve zdravotnickém zařízení poskytovatele zdravotních služeb

³⁰ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1082/2013/EU ze dne 22. října 2013 o vážných přeshraničních zdravotních hrozbách a o zrušení rozhodnutí č. 2119/98/ES

V rámci mezinárodní spolupráce se podařilo v roce 2016 uzavřít Rámcovou smlouvu mezi ČR a Rakouskou republikou o přeshraniční spolupráci v oblasti zdravotnické záchranné služby, která je výsledkem dlouholeté snahy o prohloubení přeshraniční spolupráce se sousedními státy v oblasti zdravotnictví, resp. poskytování zdravotnické záchranné služby. Cílem je využití příhraniční spolupráce zejména v řídce osídlených a z české strany obtížně dostupných oblastech.

Dále uspořádalo MZd ve spolupráci s WHO ve dnech 13. až 15. června 2017 v Ostravě 6. ministerskou konferenci WHO Životní prostředí a zdraví. Téměř 500 delegátů a pozorovatelů ze 49 z celkových 53 členských států Evropského regionu WHO a hosté z Kanady, USA, Filipín a EU a zástupci mezinárodních a nevládních organizací se věnovali vzájemné provázanosti problémů v oblasti životního prostředí a zdraví, a to s ohledem na skutečnost, že každý rok zemře předčasně v důsledku znečištěného prostředí minimálně 1,4 milionu Evropanů, což odpovídá minimálně 15 % všech úmrtí v Evropě. Zhruba polovina těchto úmrtí souvisí s vnějším či vnitřním znečištěním prostředí. Dohromady ztratí lidé 50 milionů let zdravého života ročně kvůli rizikům souvisejícím s životním prostředím. Společným cílem Regionální úřadovny WHO pro Evropu, Evropské hospodářské komise OSN a Programu OSN pro životní prostředí bylo zhodnotit dosavadní úsilí členských států Evropského regionu WHO ve vztahu k životnímu prostředí a zdraví a definovat priority v této oblasti v Evropě 21. století.

Na základě návrhu MZd bylo opatřením obecné povahy určeno u 14 subjektů KI, kterými jsou poskytovatelé zdravotnické záchranné služby kraje, celkem 19 prvků KI, zahrnující zdravotnická operační střediska a jejich pomocná operační střediska. V roce 2017 provedlo MZd aktualizaci prvků KI ve spolupráci s poskytovateli zdravotnické záchranné služby a zaslalo na MV žádost o vydání nového opatření obecné povahy, kterým by byly určeny aktualizované prvky KI. Ministerstvo vnitra následně vydalo opatření obecné povahy, které nabylo účinnosti dne 2. srpna 2018.

4.5 Ministerstvo zemědělství

Ve sledovaném období Ministerstvo zemědělství (dále jen „MZe“) v návaznosti na zajištění připravenosti na řešení a likvidaci nebezpečných nákaz u hospodářských zvířat a osvojení si teoretických poznatků v praxi, každoročně provádělo součinnostní cvičení za účasti Státní veterinární správy ČR, Vojenského veterinárního ústavu Hlučín, MZe a Vojenských lesů a statků ČR – Zemědělské správy Květušín. Součinnostní cvičení v této oblasti jsou plánovaná i pro další období. Závěry jsou promítány do metodických, koncepčních a právních dokumentů.

Stejně tak i k ověření systému nouzového zásobování pitnou vodou provádí MZe ve spolupráci se zainteresovanými orgány kraje každoročně součinnostní cvičení. V návaznosti na tato cvičení a získané zkušenosti přistoupilo MZe k aktualizaci Metodického pokynu k nouzovému zásobování obyvatelstva pitnou vodou, který je platný od 21. února 2017.

S ohledem na přijaté dokumenty Audit národní bezpečnosti³¹ a Protiteroristický balíček³² věnuje MZe zvýšenou pozornost jak realizaci opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody, tak zajištění a zvýšení bezpečnosti u významných vodních děl. Současně plní MZe i úkoly stanovené vládou ČR ke zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody³³. Úkoly jsou realizovány v úzké součinnosti se zainteresovanými orgány státní správy a samosprávy.

³¹ Usnesení vlády ČR ze dne 14. prosince 2016 č. 1125 o Auditě národní bezpečnosti

³² Usnesení vlády ČR ze dne 27. července 2016 č. 711 o Protiteroristickém balíčku

³³ Usnesení vlády ČR ze dne 29. července 2015 č. 620 k přípravě realizace opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody

V rámci krizového řízení MZe aktualizovalo typové plány: Narušení dodávek pitné vody velkého rozsahu, Narušení dodávek potravin velkého rozsahu, Epizootie – hromadné nákazy zvířat, Narušení hrází významných vodních děl se vznikem zvláštní povodně, Epifytie – nákazy polních kultur.

Ve vztahu k problematice hospodářských opatření pro krizové stavy se MZe podílelo na zpracování a plnění opatření: v oblasti státních hmotných rezerv (např. Plán vytváření a udržování státních hmotných rezerv k zajištění bezpečnosti ČR na dané období), IS Krizkom a informační systém Argis (dále jen „IS Argis“) a souvisejících školení a cvičení, spolupráci při aktualizaci zákona o Správě státních hmotných rezerv³⁴ a při zpracování koncepce hospodářských opatření pro krizové stavy.

Aktivní spolupráce je nastolena i s MO při plnění úkolů vyplývajících z členství v NATO, při aktualizaci Ústředního plánu obrany státu a připravované aktualizaci dílčího Plánu obrany a Plánu operační přípravy státního území na dané období a Koncepce operační přípravy státního území.

MZe v oblasti ochrany před povodněmi dlouhodobě podporuje dotační programy a zabezpečuje dotační prostředky ve vodním hospodářství z národních zdrojů, níže jsou uvedeny některé příklady.

Dotační program 129 260 „Podpora prevence před povodněmi III“, jehož cílem v letech 2014 až 2022 je realizace technických protipovodňových opatření, a to především efektivních preventivních protipovodňových opatření v záplavových územích. Jsou upřednostňována opatření směřující ke zvýšení retence, tedy realizace řízených rozlivů povodní, budování poldrů a vodních nádrží s retenčními prostory a také stavební opatření podél vodních toků ve formě ochranných hrází a zvýšení kapacity a stabilizace koryt (zejména v intravilánech). Především jsou podporována chybějící opatření v oblastech s potenciálně významným povodňovým rizikem. Je to již třetí etapa realizace efektivních preventivních protipovodňových opatření.

Program 129 280 „Podpora retence vody v krajině – rybníky a vodní nádrže“ je zaměřen na podporu obnovy a zlepšení retenční schopnosti krajiny, zlepšení technického stavu rybníčního fondu ČR, zvýšení bezpečnosti rybníků za povodní a odstranění havarijních stavů na rybnících. Přítomnost rybníků v krajině má pozitivní vliv na stabilitu hladiny podzemních vod a na místní mikroklima, zejména v období déletrvajících sucha. Realizace programu 129 280 se předpokládá v letech 2016 až 2021.

Program 129 290 „Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích“ má za cíl zajištění funkce vodního toku, péče o koryta vodních toků ve stavu, který zabezpečuje při odvádění vody z území dostatečnou průtočnost a hloubku vody, udržování břehových porostů na pozemcích koryt vodních toků a na pozemcích sousedících s korytem vodního toku tak, aby se nestaly překážkou odtoku vody při povodňových situacích. Dále je cílem programu podporovat rekonstrukce, odbahnění a výstavbu malých vodních nádrží a rybníků v majetku státu a v majetku obcí. Mezi hlavní cíle patří zvýšení zásoby vody v krajině jako součást opatření proti nepříznivým následkům sucha. Realizace programu 129 290 se předpokládá v letech 2016 až 2020.

Z důvodu prohlubujícího se vlivu sucha na zemědělskou produkci v ČR poskytuje MZe dotaci na závlahy, a to v rámci programu 129 310 „Podpora konkurenceschopnosti agropotravinářského komplexu – závlahy – II. etapa“. Cílem programu je snížení potřeby vody na závlahy, energetické náročnosti závlah a využití pozitivních environmentálních účinků a mimoekonomických účinků závlah, jakožto jednoho z adaptačních opatření na zmírnění dopadů klimatické změny, a tím zvýšení konkurenceschopnosti zemědělských podniků a stabilizace zemědělské produkce. Realizace programu 129 310 se předpokládá v letech 2017 až 2022.

³⁴ Zákon č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv, ve znění pozdějších předpisů

4.6 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

V oblasti základního a středního školství vydalo v únoru 2015 MŠMT Metodické doporučení k bezpečnosti dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, tzv. Minimální standard bezpečnosti, které reagovalo na žďárský útok.

Současně byl vyhlášen i neinvestiční program „Podpora zabezpečení škol a školských zařízení“, jehož cílem byla harmonizace zabezpečení škol na úroveň Minimálního standardu bezpečnosti. Alokace činila 6 mil. Kč. Dotace byla poskytována na:

- nákup bezpečnostních prvků (dveří, zámků, kamer, závor, oplocení, osvětlení, záznamové techniky),
- montážních prací (ve vztahu k nakoupeným bezpečnostním prvkům),
- drobné stavební úpravy (ve vztahu k nakoupeným bezpečnostním prvkům),
- drobné terénní úpravy (např. k zajištění lepší viditelnosti na přístupovou komunikaci) atp.

V roce 2017 byl vyhlášen neinvestiční program „Podpora zabezpečení mateřských škol a základních škol tvořených třídami 1. stupně s počtem tříd do pěti“, jehož cílem byla také harmonizace zabezpečení škol na úroveň Minimálního standardu bezpečnosti. Alokace činila 20 mil. Kč. Dotace byla poskytována na:

- částečnou úhradu bezpečnostního auditu (nutnost hrazení formou služby – až do výše 50 % celkových nákladů za provedení audit),
- technické zabezpečení školy v souladu s Minimálním standardem bezpečnosti s výjimkou pořízení nebo technického zhodnocení dlouhodobého majetku.

MŠMT se podílelo na tvorbě Koncepce na ochranu měkkých cílů³⁵ pod vedením MV, kde jednou z priorit je i vyhlášení dotačního programu na ochranu měkkých cílů, kam spadají i školy a školská zařízení (pro ně budou vyhrazeny samostatné podprogramy).

MŠMT se stalo odborným garantem Souhrnné výzkumné zprávy zpracované v rámci řešení projektu výzkumu, vývoje a inovací VF20152016042 „Potencionální hrozba růstu rizik vzniku konfliktních situací popřípadě teroristických aktů ve školním prostředí inspirovaných v zahraničí pod vlivem informací v médiích“.

Problematiku ochrany obyvatelstva v oblasti vysokého školství řešil během hodnotícího období novelizovaný zákon o vysokých školách³⁶ s účinností od 1. září 2016. Novela mimo jiné zavádí možnost institucionální akreditace a akreditace pro oblast vzdělávání pro příslušný typ studia na vysokých školách. Pro udělení institucionální akreditace je nezbytné prokázat fungující systém vnitřního hodnocení a zajišťování kvality.

Pro udělení akreditace studijního programu zaměřeného na přípravu odborníků v oblasti bezpečnosti ČR zavedla novela zákona o vysokých školách podmínku kladného stanoviska MO i MV. Toto ustanovení zákona bylo konzultováno s oběma dotčenými resorty. V období do 31. prosince 2017 nepřijal Národní akreditační úřad pro vysoké školství žádnou žádost o akreditaci takového typu studijního programu a tedy ani žádné stanovisko příslušných ministerstev.

³⁵ Usnesení vlády ČR ze dne 19. dubna 2017 č. 293 ke Koncepti ochrany měkkých cílů pro roky 2017 - 2020

³⁶ Zákon č. 137/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, ve znění pozdějšího předpisu

4.7 Ministerstvo financí

MF má jako průřezový financující resort přímou vazbu na celorepublikový systém krizového řízení. Finanční zabezpečení krizových opatření při sestavování rozpočtů ministerstev, jiných ÚSÚ a krajů a obcí je řešeno v souladu se zákonem o krizovém řízení. Účelové rezervy³⁷, využívané pro krizové řízení, jsou ve státním rozpočtu vyčleňovány v rozpočtové kapitole Všeobecná pokladní správa a jsou využívány na řešení krizových situací, jejich předcházení a odstraňování jejich následků podle zákona o krizovém řízení a dále na mimořádné výdaje podle zákona o IZS. Celkem je na obou rezervách ročně vyčleňováno 200 mil. Kč, z toho na rezervě podle zákona o krizovém řízení 140 mil. Kč a na rezervě podle zákona o IZS 60 mil. Kč. V nezbytných případech mohou být využity i finanční prostředky z Vládní rozpočtové rezervy.

Způsob použití rezervy podle zákona o krizovém řízení je každoročně upravován a upřesňován tak, aby byly zohledněny nově nabyté zkušenosti získané při řešení krizových situací z předchozích let. Tento postup je vždy uveden v příloze usnesení vlády ČR ke státnímu rozpočtu na příslušný kalendářní rok. Na základě zkušeností z praxe a za účelem eliminace dopadů následků krizových situací na životy, zdraví a majetek obyvatelstva upravilo MF s účinností od roku 2014 systém uvolňování finančních prostředků po vyhlášení stavu nebezpečí nebo nouzového stavu, vyhlášeného pro území kraje v důsledku rozsáhlé mimořádné události. V těchto případech je možné uvolnit kraji rychlou účelovou dotaci ve výši do 10 mil. Kč na pokrytí prvotních nákladů a na likvidaci následků po vyhlášení krizového stavu. Po vyčerpání této dotace a při splnění zákonných podmínek může kraj žádat o další finanční prostředky.

V rámci vyhodnocovaného období byl tento postup aplikován v roce 2017, kdy byl ve Zlínském kraji vyhlášen stav nebezpečí z důvodu nákazy prasat africkým morem a nebezpečí jeho rozšíření. Následně byla na základě žádosti hejtmána kraje MF uvolněna rychlá účelová dotace ve výši 10 mil. Kč k pokrytí prvotních nákladů a k zajištění nezbytných opatření, přijatých v rámci řešení této krizové situace.

Dále v období let 2015 – 2017 byly z této rezervy čerpány finanční prostředky také za účelem předcházení krizovým situacím. V rámci plnění úkolů z Koncepce OOB se jednalo o finanční zdroje k zabezpečení evropského standardu ochrany obyvatelstva, tj. ke snižování dopadů mimořádných událostí a krizových situací na stát, kraje či obce a životy, zdraví a majetek obyvatel. Finanční prostředky byly poskytnuty k vybavení složek IZS, zejména HZS krajů na pořízení moderní zásahové techniky nebo na její obnovu, aby byla zajištěna jejich maximální akceschopnost pro záchranné a likvidační práce.

Z rezervy na mimořádné výdaje podle zákona o IZS byly v období let 2015 – 2017 čerpány finanční prostředky pro IZS rovněž v souladu s úkolem č. 20 z Koncepce OOB. Cílem bylo zajistit akceschopnost HZS ČR, kdy je nezbytné provádět opravy automobilové a další techniky poškozené při zásazích složek IZS, případně poškozenou techniku nahradit novým vybavením.

Celkovou výši finančních prostředků uvolněných MF z rezerv kapitoly Všeobecná pokladní správa ve sledovaném období uvádí tabulka č. 5. Uvolněné finanční prostředky zahrnují i částky vynaložené na provádění záchranných a likvidačních prací při řešení mimořádné události v areálu Vojenského technického ústavu, s. p. ve Vrběticích.

Na základě Analýzy hrozeb pro ČR zpracovalo MF ve spolupráci s Českou národní bankou typový plán Narušení finančního a devizového hospodářství státu velkého rozsahu.

³⁷ Rezerva na řešení krizových situací, jejich předcházení a odstraňování jejich následků (podle zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů) a Rezerva na mimořádné výdaje podle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Rok	Rezerva podle zákona o IZS (Kč)	Rezerva podle zákona o krizovém řízení (Kč)
2015	46 430 265	23 028 472
2016	30 342 388	55 047 758
2017	51 327 420	101 254 895
celkem	128 100 073	179 331 125

Tab. č. 5 Uvolněné finanční prostředky z kapitoly Všeobecná pokladní správa

4.8 Ministerstvo životního prostředí

Hrozby plynoucí ze změn klimatu představují jednu ze stěžejních oblastí zájmu nejen ČR, ale také EU.

V říjnu 2015 byla vládou ČR schválena Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR³⁸, která shrnuje pozorované změny klimatu na globální, evropské a národní úrovni a prezentuje zpracované projekce dalšího vývoje klimatu (do roku 2039 a 2069), předpokládané dopady a očekávaná související rizika na území ČR.

Cílem strategie je zmírnit dopady změny klimatu přizpůsobením se této změně v co největší míře, zachovat dobré životní podmínky a uchovat a případně zlepšit hospodářský potenciál pro příští generace. Materiál identifikuje prioritní oblasti hospodářství a životního prostředí ve vztahu k předpokládaným dopadům změny klimatu a shrnuje vhodná adaptační opatření, stávající a navržené ekonomické nástroje a potřebné úpravy právních předpisů. Jedním z takto identifikovaných a samostatně rozpracovaných prioritních sektorů je oblast Mimořádné události a ochrana obyvatelstva a životního prostředí.

Implementačním dokumentem uvedené strategie je Národní akční plán adaptace na změnu klimatu³⁹, který obsahuje seznam adaptačních opatření a úkolů, a to včetně odpovědnosti za plnění, termínů, určení relevantních zdrojů financování a odhadu nákladů na realizaci opatření. Jeho součástí je též nastavení systému vyhodnocování jednotlivých opatření a soustava indikátorů. Z důvodu významných mezisektorových přesahů jednotlivých projevů změny klimatu a potřeby meziresortní spolupráce při předcházení či řešení jejich negativních dopadů je Akční plán strukturován podle hlavních projevů změny klimatu v ČR: dlouhodobé sucho, povodně a přívalové povodně, zvyšování teplot, extrémní meteorologické jevy (vydatné srážky, extrémně vysoké teploty, extrémní vítr) a přírodní požáry. Úkoly z oblasti mimořádných událostí a ochrany obyvatelstva a životního prostředí jsou zařazeny do specifických cílů 30 – 33: Ochrana obyvatelstva, systém včasného varování před mimořádnými událostmi; Rozvoj a posílení integrovaného záchranného systému; Zvýšení ochrany kritické infrastruktury; Zvyšování environmentální bezpečnosti; Rozvoj bezpečnostního výzkumu a vývoje. Jeden úkol je též obsažen v průřezovém specifickém cíli 34 Výchova, vzdělávání, osvěta s ohledem na změnu klimatu.

Na zmíněnou strategii navazuje aktualizace Koncepce environmentální bezpečnosti 2016 – 2020 s výhledem do roku 2030⁴⁰, která implementuje závěry přijaté v závěrečných dokumentech, zejména Rámec ze Sendai 2015, přijatých v roce 2015 na 3. světové konferenci o snižování rizika katastrof v Japonsku. Aktuálními tématy řešenými v přijaté aktualizaci koncepce jsou zejména nové kapitoly zahrnující extrémní meteorologické jevy a jejich dopady. Na základě výsledků Analýzy hrozeb pro ČR

³⁸ Usnesení vlády ČR ze dne 26. října 2015 č. 861 o Strategii přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách České republiky

³⁹ Usnesení vlády ČR ze dne 16. ledna 2017 č. 34 o Národním akčním plánu adaptace na změnu klimatu

⁴⁰ Usnesení Bezpečnostní rady státu ze dne 18. ledna 2016 č. 11 k Aktualizaci Koncepce environmentální bezpečnosti, a to na období 2016 – 2020 s výhledem do roku 2030

byly doplněny samostatné kapitoly Dlouhodobé sucho, Extrémně vysoké teploty, Přívalová povodeň, Vydatné srážky, Extrémní vítr. Nově byly přepracovány kapitoly Povodeň a Únik nebezpečné chemické látky ze stacionárních zařízení. Byla formulována nová opatření ke zlepšení stávajícího stavu. Úkoly z předchozí koncepce byly splněny.

Na všechny výše jmenované kapitoly zpracovalo Ministerstvo životního prostředí (dále jen „MŽP“), jako určený gestor, typové plány.

V souvislosti s nabytím plné účinnosti nařízení Evropského parlamentu a Rady⁴¹ a přijetím směrnice Seveso III⁴² byl přijat nový zákon o prevenci závažných havárií⁴³ a příslušné prováděcí předpisy včetně vyhlášky stanovení zóny havarijního plánování a zpracování vnějšího havarijního plánu⁴⁴. Vyhláška obsahuje zcela nový způsob stanovení zón havarijního plánování, který eliminuje dřívější problematickou „skokovost“ velikosti zóny při nevelkém nárůstu množství nebezpečné látky.

4.9 Ministerstvo průmyslu a obchodu

Oblasti energetické a surovinové bezpečnosti se věnují dva strategické materiály Ministerstva průmyslu a obchodu (dále jen „MPO“), kterými jsou Státní energetická koncepce ČR⁴⁵ a Surovinová politika ČR v oblasti nerostných surovin a jejich zdrojů⁴⁶.

Jedním z úkolů stanovených MPO Státní energetickou koncepcí ČR je zpracování Národního programu energetické odolnosti. MPO plní tento úkol v součinnosti s MV-GŘ HZS ČR a dalšími relevantními subjekty. V rámci tohoto programu připravuje MPO ve spolupráci s Magistrátem hl. m. Prahy, krajskými úřady, HZS ČR a provozovateli distribučních soustav také kategorizaci strategických objektů a jejich rozdělení do několika prioritních stupňů. Rozdělení reflektuje závažnost dopadů na bezpečnost státu, zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva, zdraví osob nebo ekonomiku státu při narušení funkčnosti strategických objektů způsobené výpadkem dodávek elektrické energie.

V průmyslových odvětvích docházelo v poslední dekádě po celém světě ke změně spektra zájmových komodit, které jsou vnímány jako strategické. V národním měřítku byla v posledních letech provedena analýza dostupných údajů o tzv. zdánlivé spotřebě základních kovů v ČR. Provedení analýzy bylo komplikované, protože v ČR neexistuje statistické sledování skutečné spotřeby, ale lze hodnotit pouze tzv. zdánlivou spotřebu (dovoz + produkce - vývoz). Na základě tohoto posouzení a posouzení reprezentativnosti dostupných údajů uplatnilo MPO u SSHR požadavek na zahájení restrukturalizace průmyslových položek státních hmotných rezerv provedením záměny části zásob neželezných kovů za moderní hi-tech komodity potřebné pro moderní průmyslová odvětví s vazbou na energetickou a surovinovou bezpečnost státu.

⁴¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 ze dne 16. prosince 2008 o klasifikaci, označování a balení látek a směsí, o změně a zrušení směrnic 67/548/EHS a 1999/45/ES a o změně nařízení (ES) č. 1907/2006

⁴² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/18/EU ze dne 4. července 2012 o kontrole nebezpečí závažných havárií s přítomností nebezpečných látek a o změně a následném zrušení směrnice Rady 96/82/ES (Seveso III)

⁴³ Zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (zákon o prevenci závažných havárií), ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁴ Vyhláška č. 226/2015 Sb., o zásadách pro vymezení zóny havarijního plánování a postupu při jejím vymezení a o náležitostech obsahu vnějšího havarijního plánu a jeho struktury.

⁴⁵ Usnesení vlády ČR ze dne 18. května 2015 č. 362 o Státní energetické koncepci České republiky

⁴⁶ Usnesení vlády ČR ze dne 14. června 2017 č. 441 o Surovinové politice České republiky v oblasti nerostných surovin a jejich zdrojů

MPO dále zpracovalo typový plán Narušení dodávek elektrické energie velkého rozsahu a typový plán Narušení dodávek plynu velkého rozsahu. Jejich účelem je zjednodušení přípravy a reakce na krizové situace na úrovni státu, krajů i obcí.

MPO je ústředním orgánem státní správy pro energetiku, teplárenství, elektronické komunikace a poštovní služby, s výjimkou věcí svěřených do působnosti Českého telekomunikačního úřadu⁴⁷. Z tohoto postavení vydalo v letech 2015 – 2017 celkem 7 opatření obecné povahy, kterými zrušilo některé prvky KI a zároveň určilo nové. V současnosti vede 214 prvků KI v energetice a 969 prvků KI v komunikačních a informačních systémech, které jsou vlastněny a provozovány 30 subjekty KI. MPO je na pracovní úrovni v průběžném kontaktu se subjekty KI k řešení aktuálních bezpečnostních otázek ve své působnosti a s vybranými subjekty KI projednává způsob zpracování plánů krizové připravenosti a provádí jejich kontrolu.

Subjekty KI k prověření reálnosti plánovaných bezpečnostních opatření organizují tematická cvičení. Společnost ČEPS, a.s. ve spolupráci se složkami IZS a Armádou ČR připravila nebo se účastnila cvičení RAD Neznášov, ZÓNA 2015, Oheň, Blackout Vysočina, Safeguard, Teror a mnoho dalších. Společnost Česká telekomunikační infrastruktura a.s. uskutečnila v roce 2016 a 2017, ve spolupráci s mobilními operátory O2 a T-Mobile, celkem 8 cvičení, kterými testovala krizovou připravenost při výpadku napájení, chlazení, klimatizace, záložních zdrojů elektrické energie a svolání krizového štábu.

4.10 Ministerstvo dopravy

MD se mimo jiné věnuje i ochraně civilního letectví před protiprávními činy, jejímž hlavním cílem je zajištění bezpečné letecké dopravy chráněné před protiprávními činy, jež by mohly vážně ohrozit zdraví a životy cestujících či způsobit vážné poškození prvků KI. Společně s Úřadem pro civilní letectví, MV, MZV, MO, Celní správou a PČR se pravidelně schází v rámci Meziresortní komise pro bezpečnost civilního letectví, která je hlavním koordinačním orgánem v dané oblasti. Za účelem aktivního zvyšování bezpečnostních standardů na veřejných mezinárodních letištích jsou v ČR řešeny dva velké projekty. Jeden se týká rozšíření pokrytí systémem automatické biometrické detekce obličejů na Letišti Václava Havla Praha⁴⁸ a druhý projekt je zaměřen na zvýšení bezpečnosti na veřejných mezinárodních letištích Brno/Tuřany, Karlovy Vary, Ostrava/Mošnov a letiště Pardubice⁴⁹.

V oblasti vnitrozemské vodní dopravy byla zaměřena pozornost na provádění preventivních opatření vedoucích ke snížení počtu mimořádných událostí. Jedná se např. o bezpečnostní opatření PČR a Státní plavební správy s názvem Voda 2016 a Voda 2017, zaměřené na kontrolu dodržování právních norem na vodních cestách. Dále vzniklo několik televizních spotů a elektronických publikací týkajících se bezpečnosti při užívání plavidel a provozování vodních sportů. A také byla nově přijata dopravní opatření pro jednotlivé úseky vodních cest, např. rozšíření úseků s povolením plavby pouze ve výtlačku, vymezení a označení prostor pouze pro koupání, do kterých nesmí vplouvat plavidla.

S problematikou ochrany obyvatelstva úzce souvisí také bezpečnost silničního provozu. K jeho řešení MD předložilo vládě ČR Národní strategii bezpečnosti silničního provozu na období let 2011 až 2020⁵⁰

⁴⁷ Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁸ Usnesení vlády ČR ze dne 24. července 2017 č. 542 o rozšíření pokrytí systémem automatické biometrické detekce obličejů na letišti Václava Havla Praha

⁴⁹ Usnesení vlády ČR ze dne 24. července 2017 č. 543 o zajištění zvýšení bezpečnosti na mezinárodních letištích s pravidelným veřejným leteckým provozem s výjimkou letiště Václava Havla Praha

⁵⁰ Usnesení vlády ČR ze dne 10. srpna 2011 č. 599 o Národní strategii bezpečnosti silničního provozu na období let 2011 až 2020

a v roce 2017 byla revidována a aktualizována⁵¹. Strategické cíle v rámci této revize nebyly změněny, tj. snížit do roku 2020 v porovnání s rokem 2009 počet usmrčených při dopravních nehodách na úroveň průměru zemí EU (tzn. cca o 60 %) a počet těžce zraněných o 40 %. Plnění opatření uvedených ve Strategii je každoročně vyhodnocováno.

V návaznosti na revizi a aktualizaci Strategie byl zpracován koncepční materiál Systémové podmínky realizace revidované Strategie bezpečnosti silničního provozu, který bude předmětem dalšího projednávání.

V prevenci nehodovosti a dopravní výchovy realizovalo MD v letech 2016 – 2017 následující vybrané aktivity:

- zajištění výuky žáků při dopravní výchově na více než 180 dětských dopravních hřištích,
- zajištění nových výukových materiálů k výuce dopravní výchovy, včetně metodické podpory (kompletní výuková řada pro děti mateřských a základních škol, tj. od 3 – 15 let: interaktivní výukové programy, učebnice, pracovní listy atd.),
- organizace dopravně výchovného programu Dopravní soutěž mladých cyklistů včetně varianty soutěže pro děti z dětských domovů a sluchově postižené děti,
- projekt BESIP TEAM - osvěta zaměřená na všechny účastníky silničního provozu,
- semináře pro lektory dopravní výchovy na dětských dopravních hřištích,
- tvorba výukového a metodického DVD k výuce dopravní výchovy na dětských dopravních hřištích pro 1. stupeň základních škol – metodická a výuková část,
- realizace odborné studie „Psychologická charakteristika dítěte mladšího školního věku s akcentem na jeho chování v silničním provozu“,
- brožura – Děti v dopravě – První pomoc,
- Zásady bezpečné jízdy na motorce - rozšířené texty a obrazový materiál pro elektronické publikování na webu ibesip.cz včetně 15 instruktážních videí ve stopáži do 30 minut,
- Ženy v bezpečí – informační brožura zaměřená na ženy v silničním provozu,
- realizace kampaní: „Vidíme se“ – používání reflexích prvků za snížené viditelnosti mimo obec pro zranitelné účastníky silničního provozu, „Zpomal, budeš rychlejší“ – bezpečný a plynulý průjezd dopravním omezením na dálnicích, kampaň k 50. výročí založení BESIPu – 5 spotů pro sociální sítě,
- realizace outdoorových aktivit, veletrhů a výstav s dopravní tematikou,
- tvorba nového a moderního webového portálu ibesip.cz,
- komunikace aktivit MD BESIP na sociálních sítích – Facebook, Twitter a Instagram.

Datově propojená, kooperativní a autonomní vozidla představují významnou a nevyhnutelnou inovaci nejen pro automobilový a telekomunikační průmysl, ale podstatným způsobem ovlivní podobu a fungování celého dopravního systému. V rámci ČR se řeší projekt C-Roads, jehož cílem je vytvořit mezi jednotlivými evropskými projekty harmonizovaný funkční systém pro přeshraniční využití služeb kooperativních inteligentních dopravních systémů (dále jen „C-ITS“) a připravit tak prostředí pro nástup kooperativních a v blízké budoucnosti i autonomních vozidel. Systémy C-ITS umožňují přímou komunikaci mezi vozidly navzájem, popř. mezi vozidly a dopravními řídícími či informačními

⁵¹ Usnesení vlády ČR ze dne 27. února 2017 č. 160 o Revizi a aktualizaci Národní strategie bezpečnosti silničního provozu na období let 2011 až 2020 s platností od roku 2017

centry, a to buď prostřednictvím mobilních sítí, nebo přes ITS jednotky umístěné na dopravní infrastruktuře. C-ITS systémy tak přispívají k bezpečnosti provozu silničních vozidel, včas a přesně informují řidiče o stavu dopravy, nebezpečných lokalitách a jiných problémech vzniklých kolem nich. Včasné obdržení přesné informace je nezbytným předpokladem k tomu, aby řidič pohotově vnímal situaci v silničním provozu a soustředil se na možný problém. Nesporné výhody přinesou systémy C-ITS za snížené viditelnosti (mlha, sněžení, hustý déšť apod.) např. formou varování před dopravní nehodou, kolonou apod. Dopravní řídicí a informační centra navíc obdrží přesné a ucelené informace o aktuální dopravní situaci přímo z vozidel, díky čemuž je možné efektivně ovlivňovat dopravní proud. Oproti dalším evropským projektům z rodiny C-Roads se projekt C-ROADS Czech Republic navíc zabývá problematikou využití systémů C-ITS v prostředí městské hromadné dopravy a na železničních přejezdech.

V roce 2017 bylo na oběžné dráze již 6 družic Sentinel, z nichž je možné získávat bezplatně data i pro potřeby ochrany obyvatelstva, nově se jedná také o vylepšení systému pro sledování znečištění ovzduší (Sentinel 5P). Oproti předchozímu hodnotícímu období tedy došlo k výraznému rozšíření datových zdrojů. Data Sentinel jsou k dispozici na centrálních serverech Evropské kosmické Agentury, z důvodu lepšího technického přístupu k datům však byl zřízen tzv. Spolupracující pozemní segment Sentinel (do konce roku 2017 v testovacím provozu), jehož provozovatelem je CESNET. Výhodou národního úložiště je především možnost vysokorychlostního přístupu k družicovým snímkům Sentinel pokrývajících území ČR a to i pro složky IZS a potřeby ochrany obyvatelstva.

Jednou z 6 základních služeb Copernicus je služba na podporu řešení mimořádných událostí, tzv. Copernicus Emergency Management Service (dále jen „CEMS“). Pověřenou osobou k aktivaci služby za ČR je MV-GŘ HZS ČR. Od minulého hodnotícího období prošla služba CEMS vývojem, kdy v návaznosti na zpětnou vazbu uživatelů došlo k zavedení postupů zvyšujících kvalitu poskytovaných produktů (daří se odstraňovat počáteční neduhy služby).

Implementační plán Copernicus byl v zúžené formě zpracován jako součást ke Zprávě o zapojení ČR do činnosti Skupiny pro pozorování Země (GEO), do budování integrovaného a udržitelného Globálního pozorovacího systému Země (GEOSS) a o účasti ČR v programu Evropské komise pro globální monitoring životního prostředí a bezpečnosti (GMES, resp. Copernicus)⁵².

S postupným rozvojem jak družicového snímkování, tak i snímkování a natáčení videa z dronů se také zvyšují možnosti využití těchto dat pro potřeby pravidelného monitoringu perimetru zasaženého mimořádnou událostí a také pro potřeby záchranných akcí a pro potřeby ochrany obyvatelstva a to jak na straně HZS ČR, tak i PČR. V rámci programu Evropské kosmické agentury probíhá projekt, který se zabývá využitím dronů k detekování nebezpečných látek v prostředí (CBRN hrozby).

Další z moderních technologií v rámci EU představují družicové navigační systémy. Cílem by mělo být pořízení dostatečného množství tzv. multi-konstelačních přijímačů schopných přijímat signály z více globálních navigačních družicových systémů, které by měly být v širší míře využívány pro koordinaci záchranných týmů v terénu při řešení mimořádných událostí a krizových situací. Po deklaraci plné provozuschopnosti systému Galileo v roce 2020 by měla být spuštěna též veřejně regulovaná služba PRS, jejíž implementaci v ČR má na starosti MD ve spolupráci s NÚKIB.

HZS ČR, zdravotnická záchranná služba, letecká záchranná služba, Horská služba ČR, Vodní záchranná služba Českého červeného kříže a speciální pořádková jednotka PČR využívají komplexní softwarové řešení pro management záchranných jednotek v terénu využívající též systém GNSS. Tato aplikace byla částečně rozvinuta pomocí projektů v rámci Evropské kosmické agentury.

⁵² Usnesení vlády ČR ze dne 19. dubna 2017 č. 303 ke Zprávě o zapojení České republiky do činnosti Skupiny pro pozorování Země (GEO), do budování integrovaného a udržitelného Globálního pozorovacího systému Země (GEOSS) a o účasti České republiky v programu Evropské komise pro globální monitoring životního prostředí a bezpečnosti (GMES, resp. Copernicus)

V neposlední řadě se MD angažuje v přípravách nového zabezpečeného družicového telekomunikačního systému pro vládní účely zemí EU – GOVSATCOM. Systém má autorizovaným uživatelům z EU nabídnout garantované vysokokapacitní komunikační družicové spojení (telekomunikační obdoba služby Galileo PRS). Takové spojení může být využito právě při záchranných operacích a ochraně obyvatelstva v případě živelných katastrof, kdyby došlo k výpadkům tradičních komunikačních prostředků (pevná a mobilní síť). Hlavními potenciálními uživateli GOVSATCOM v ČR jsou Armáda ČR, PČR či HZS ČR.

V letech 2015 – 2017 zprovoznila Evropská kosmická Agentura v rámci aktivit zaměřených na sledování Země blízkého okolí službu, jejímž cílem je poskytovat složkám IZS svých členských států včasné varování o možnosti dopadu či přiblížení blízkozemních těles, asteroidů a obdobných hrozeb (např. Čeljabinský meteor, kdy bylo v roce 2013 zraněno přes 1000 lidí). Vlastní informace o možné hrozbě jsou zasílány v předstihu (resp. při detekci hrozby) a jsou postupně upřesňovány (procentuální pravděpodobnost dopadu vs. možné místo dopadu, předpokládaná energie dopadu, možné následky dopadu atd.). V ČR zatím není služba zavedena.

4.11 Státní úřad pro jadernou bezpečnost

Počínaje datem 1. ledna 2017 nabyl účinnosti atomový zákon⁵³, který pozměnil dosavadní právní úpravu v oblasti jaderné bezpečnosti a radiační ochrany. V atomovém zákoně jsou zavedeny některé nové předpisy Evropského společenství pro atomovou energii a také doporučení vydávaná Mezinárodní agenturou pro atomovou energii (dále jen „MAAE“). V průběhu roku 2017 zároveň vstoupilo v účinnost 18 nových prováděcích právních předpisů k atomovému zákonu. V současné době probíhají intenzivní práce na implementaci požadavků vycházejících z nové právní úpravy nejen do celé řady interních dokumentů, ale i do dokumentace držitelů povolení v oblasti využívání jaderné energie a ionizujícího záření, kterou Státní úřad pro jadernou bezpečnost (dále jen „SÚJB“) posuzuje a schvaluje.

SÚJB je také jedním z určených gestorů zpracování typových plánů, konkrétně typového plánu Radiační havárie. Nový typový plán pro řešení radiační havárie byl odpovědnými pracovníky SÚJB zpracován, předložen k posouzení MV-GŘ HZS ČR a následně schválen.

V roce 2014 byla zřízena meziresortní pracovní skupina k obsahu Národního radiačního havarijního plánu⁵⁴ v gesci SÚJB. Pracovní skupina se sešla celkem pětkrát. Na posledním jednání byla zástupcem Státního ústavu radiační ochrany, v. v. i. přednesena informace o identifikaci příznaků pro ukončení nehodové expoziční situace a přechodu do existující expoziční situace. Současně vedoucí této pracovní skupiny oznámila, že dále již budou náležitosti Národního radiačního havarijního plánu plněny podle atomového zákona⁵⁵.

SÚJB se aktivně podílel na přípravě havarijních cvičení ZÓNA 2015 a ZÓNA 2017 a byl také jejich aktivním účastníkem. Kromě těchto cvičení ve sledovaném období SÚJB organizoval nácviky činností souvisejících s odezvou na radiační havárii vzniklou na jaderné elektrárně v ČR a jeho krizový štáb prováděl součinnostní cvičení s havarijním štábem jejich provozovatele. SÚJB se také zúčastnil cvičení s tematikou vzniku radiační havárie mimo ČR, která pravidelně organizuje jak MAAE, tak Evropská komise.

⁵³ Zákon č. 263/2016 Sb., atomový zákon, ve znění pozdějšího předpisu

⁵⁴ Usnesení z 61. schůze Výboru pro civilní nouzové plánování ze dne 2. prosince 2014 č. 387 k bodu: Informace o závěrech revize havarijní připravenosti a plánované odezvy na radiační mimořádnou situaci vzniklou na území České republiky provedené v návaznosti na mezinárodní aktivity po havárii jaderné elektrárny ve Fukušimě

⁵⁵ Usnesení z 68. schůze Výboru pro civilní nouzové plánování ze dne 7. prosince 2016 č. 422 k bodu: Zpráva o činnosti meziresortní pracovní skupiny k obsahu Národního radiačního havarijního plánu

4.12 Správa státních hmotných rezerv

V roce 2016 byl novelizován zákon o působnosti SSHR. Díky tomu se rozšiřují možnosti použití státních hmotných rezerv, které jsou jinak primárně určené pro řešení krizových situací. Nově lze poskytnout státní hmotné rezervy, za splnění zákonných podmínek, i pro potřeby základních složek IZS při řešení mimořádných událostí nebo k plnění úkolů ochrany obyvatelstva (mimo krizový stav). V praxi je tato možnost využívána především HZS ČR, který k řešení mimořádných událostí nezřídka nasazuje pohotovostní zásoby, které má od SSHR v ochraňování. Dále se mohou státní hmotné rezervy využít i po ukončení krizového stavu k odstraňování následků krizové situace a k podpoře činností souvisejících s obnovou území. K další novelizaci zákona o působnosti SSHR došlo v roce 2017, což nyní umožňuje použití státních hmotných rezerv v souvislosti s prováděním mimořádných veterinárních opatření. Výhledově se pracuje na dalších novelizacích, které by povolily použití státních hmotných rezerv i pro účely řešení sucha nebo použití státních hmotných rezerv PČR v souvislosti s plněním úkolů k zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti.

SŠHR zpracovala ve spolupráci s ostatními ÚSÚ, zejména MV-GŘ HZS ČR, a dalšími orgány veřejné správy Konceptci tvorby, udržování a využití zásob pro humanitární pomoc do roku 2020 s výhledem do roku 2030⁵⁶. Jednou z hlavních ambicí této koncepce je optimalizace složení zásob pro humanitární pomoc jak z hlediska jejich početní a komoditní struktury, tak z hlediska místa uložení a dosažení schopnosti jejich neprodleného dodávání do požadovaného místa v době krizových situací.

Zásoby pro humanitární pomoc vytváří SSHR v systému státních hmotných rezerv a jsou určeny po vyhlášení krizových stavů k bezplatnému poskytnutí fyzické osobě vážně materiálně postižené. Výhledově se předpokládá, v souladu s výše uvedenou koncepcí, změna struktury zásob pro humanitární pomoc vytvořením dvou kategorií:

- 1) prostředky určené pro osoby vážně materiálně postižené (prostředky ke spotřebě) a
- 2) prostředky v oblasti ochrany obyvatelstva (prostředky k opakovanému použití).

Pro zavedení optimalizace struktury zásob pro humanitární pomoc bude nutná novelizace zákona o působnosti SSHR a zákona o hospodářských opatřeních pro krizové stavy⁵⁷ z hlediska definice zásob pro humanitární pomoc. Do té doby bude SSHR kontinuálně pokračovat v pořizování a udržování státních hmotných rezerv pro účely ochrany obyvatelstva v úzké součinnosti s MV-GŘ HZS ČR na základě požadavků MV a zařazovat je do kategorie pohotovostních zásob. Již v roce 2016 SSHR pořídila do kategorie pohotovostních zásob soupravy materiálních základů humanitární pomoci či kontejnery nouzového přežití.

V návaznosti na již zmíněnou koncepci a na základě účelnosti centralizovaného uložení zásob pro humanitární pomoc SSHR vytvořila Národní centrum zásob humanitární pomoci dislokované v Olomouci. Do jeho působnosti spadá skladování zásob pro humanitární pomoc určených pro nouzové přežití a podporu úkolů ochrany obyvatelstva, např. je zde uskladněna nově pořízená Materiální základna humanitární pomoci. Výhledově bude tento materiál státních hmotných rezerv početně navyšován a rozšiřován (např. o polní kuchyň).

V rámci krizového řízení SSHR zpracovala v roce 2017 typový plán Narušení dodávek ropy a ropných produktů velkého rozsahu. Dále také provádí metodickou a kontrolní činnost u 6 subjektů KI, u nichž bylo určeno celkem 421 prvků KI.

⁵⁶ Usnesení z 69. schůze Výboru pro civilní nouzové plánování ze dne 21. března 2017 č. 426 k bodu: Koncepce tvorby, udržování a využití zásob pro humanitární pomoc do roku 2020 s výhledem do roku 2030

⁵⁷ Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů ve znění pozdějších předpisů

4.13 Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost

Kybernetická bezpečnost v posledním desetiletí získala na významu a stala se tak jednou z hlavních priorit v mnoha národních politikách. Je tomu zejména díky přesahu do jiných bezpečnostních sfér a taktéž díky incidentům, které přiměly vládu ČR přemýšlet o potřebě zabezpečení v kyberprostoru. S tím souvisí potřeba chránit kyberprostor tak, aby v nejvyšší možné míře byla zachována komplexní bezpečnost ČR.

V oblasti právní úpravy bylo pro oblast kybernetické bezpečnosti zásadní nabytí účinnosti zákona o kybernetické bezpečnosti⁵⁸ a prováděcích předpisů⁵⁹.

V roce 2015 byla vládou ČR také schválena Národní strategie kybernetické bezpečnosti na období let 2015-2020⁶⁰, která představuje ucelený soubor opatření, který definuje vizi ČR v oblasti kybernetické bezpečnosti a pojmenovává sledovaný cílový stav. Na přijetí této strategie navázal Akční plán⁶¹, který vychází z hlavních cílů strategie a na příštích pět let definuje konkrétní úkoly k jejímu naplnění.

S účinností zákona o kybernetické bezpečnosti a prováděcích předpisů zahájil Národní bezpečnostní úřad (dále je „NBÚ“) proces určování prvků kritické informační infrastruktury, jejichž správcům, stejně jako správcům významných informačních systémů vznikly zákonné povinnosti ve vztahu k bezpečnostním opatřením a další specifické povinnosti. V roce 2016 byly v souladu s tímto zákonem zahájeny kontroly systémů kritické informační infrastruktury a významných informačních systémů.

V roce 2016 NBÚ připravil ve spolupráci s dotčenými resorty transpozici evropské směrnice o opatřeních k zajištění vysoké společné úrovně bezpečnosti sítí a informačních systémů v Unii⁶² (dále jen „směrnice NIS“), která proběhla formou novely zákona o kybernetické bezpečnosti s účinností od 1. srpna 2017.

V průběhu roku 2017 došlo v oblasti legislativy kybernetické bezpečnosti k výrazným změnám. Nejen z důvodu povinnosti implementovat výše uvedenou evropskou směrnici, byly přijaty dvě novelizace zákona o kybernetické bezpečnosti. Vedle změny zákona došlo také k vytvoření nové vyhlášky o kritériích pro určení provozovatele základní služby⁶³.

Přelomovou událostí bylo vytvoření NÚKIB delimitací ze struktur NBÚ k 1. srpnu 2017. V roce 2017 pokračovalo ukotvení NÚKIB jakožto gestora kybernetické bezpečnosti díky novele zákona o kybernetické bezpečnosti a navazování mezinárodní spolupráce nejenom na úrovni bilaterálních, ale i multilaterálních dohod.

Kromě tvorby legislativy NÚKIB vydává množství podpůrných materiálů a doporučení týkajících se problematiky kybernetické bezpečnosti a povinných osob, které zveřejňuje na internetových stránkách nukib.cz.

⁵⁸ Zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti), ve znění pozdějších předpisů

⁵⁹ Vyhláška č. 82/2018 Sb., o bezpečnostních opatřeních, kybernetických bezpečnostních incidentech, reaktivních opatřeních, náležitostech podání v oblasti kybernetické bezpečnosti a likvidaci dat (vyhláška o kybernetické bezpečnosti); vyhláška č. 317/2014 Sb., o významných informačních systémech a jejich určujících kritériích, ve znění pozdějšího předpisu; a nařízení vlády č. 432/2010 Sb., o kritériích pro určení prvku kritické infrastruktury, ve znění pozdějšího předpisu

⁶⁰ Usnesení vlády ČR ze dne 16. února 2015 č. 105 k Národní strategii kybernetické bezpečnosti České republiky na období let 2015 až 2020

⁶¹ Usnesení vlády ČR ze dne 25. května 2015 č. 382 k Akčnímu plánu k Národní strategii kybernetické bezpečnosti České republiky na období let 2015 až 2020

⁶² Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1148 ze dne 6. července 2016 o opatřeních k zajištění vysoké společné úrovně bezpečnosti sítí a informačních systémů v Unii

⁶³ Vyhláška č. 437/2017 Sb., o kritériích pro určení provozovatele základní služby

V období ledna 2015 až prosince 2017 bylo NÚKIB (do 1. srpna 2017 NBÚ) určeno celkem 112 prvků kritické informační infrastruktury.

V tomto období se NÚKIB/NBÚ účastnil řady národních i mezinárodních cvičení, z nichž některá přímo pořádal. Cvičení kybernetické bezpečnosti jsou dlouhodobě vnímána jako vhodný nástroj pro testování technických znalostí a schopností, pro ověření komunikačních kanálů, rozhodovacích pravomocí a interních postupů při řešení kybernetických bezpečnostních incidentů. Cvičení jsou rovněž vhodným nástrojem pro poukázání na nedostatky a následné navržení opravných opatření.

V rámci vymáhání plnění zákona o kybernetické bezpečnosti a zvyšování kybernetické bezpečnosti provádí NÚKIB kontrolní činnost a metodickou podporu. V roce 2016 bylo v rámci kontrolní činnosti provedeno 15 kontrol u správců kritické informační infrastruktury a správců významných informačních systémů. Metodická podpora byla zahájena v důsledku přijetí usnesení vlády ČR⁶⁴, kterým vláda ČR uložila NÚKIB provést analýzu stavu kybernetické bezpečnosti a poskytnout metodickou podporu jednotlivým ministerstvům, Úřadu vlády ČR a tento postup doporučila také vedoucím Kanceláře Poslanecké sněmovny, Kanceláře Senátu Parlamentu ČR a Kanceláře prezidenta republiky. V rámci výše zmíněné metodické podpory bylo v roce 2017 provedeno 18 metodických kontrol.

NÚKIB v současné době dále pokračuje v aktivitách směřující k navyšování kybernetické bezpečnosti a odolnosti ČR, kritické informační infrastruktury, významných informačních systémů a dalších klíčových služeb a systémů. Jedná se zejména o plnění úkolů vyplývajících ze strategie kybernetické bezpečnosti a navazujícího akčního plánu, zákona o kybernetické bezpečnosti a evropské směrnice NIS.

Dále NÚKIB zpracoval typový plán Narušení bezpečnosti informací kritické informační infrastruktury.

Bližší informace o stavu kybernetické bezpečnosti jsou k dispozici v každoročně zveřejňovaném dokumentu Zpráva o stavu kybernetické bezpečnosti ČR, publikované na internetových stránkách nukib.cz.

4.14 Český telekomunikační úřad

Český telekomunikační úřad (dále jen „ČTÚ“) byl zřízen zákonem o elektronických komunikacích⁶⁵. Jeho působnost je vymezena především tímto zákonem a dále zákonem o poštovních službách⁶⁶ a zákonem o ochraně některých služeb v oblasti rozhlasového a televizního vysílání a služeb informační společnosti⁶⁷. ČTÚ je příslušný vykonávat i další činnosti, pokud to vyplývá z jiných zákonných ustanovení, např. zákona o krizovém řízení.

V roce 2015 došlo k přehodnocení kompetencí v oblasti krizového řízení a ochrany obyvatelstva a na základě Analýzy hrozeb⁶⁸ bylo ČTÚ uloženo zpracovat typový plán Narušení funkčnosti významných systémů elektronických komunikací. Jeho účelem je zefektivnění činnosti krizových štábů v etapách přípravy a reakce na krizové situace na úrovni státu, krajů a obcí. Z těchto důvodů je ČTÚ nově začleněn do vyhodnocení činnosti orgánů veřejné správy v této Zprávě o stavu ochrany obyvatelstva.

⁶⁴ Usnesení vlády ČR ze dne 8. února 2017 č. 104 k informaci o kybernetickém útoku na Ministerstvo zahraničních věcí České republiky

⁶⁵ Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů

⁶⁶ Zákon č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁷ Zákon č. 206/2005 Sb., o ochraně některých služeb v oblasti rozhlasového a televizního vysílání a služeb informační společnosti, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁸ Usnesení vlády ČR ze dne 27. dubna 2016 č. 369 k Analýze hrozeb pro Českou republiku

ČTÚ dlouhodobě cílevědomě sleduje a vyhodnocuje vývoj moderních komunikačních technologií. Ve vazbě na jejich vývoj rovněž sleduje i bezpečnostní aspekty, které vývoj trhu veřejných sítí a služeb elektronických komunikací, doprovází. Získané informace, představují důležitý zdroj nejenom pro bezpečnostní oblast, jako takovou, ale jsou plnohodnotně využitelné i pro řešení bezpečnostních otázek týkajících se krizového řízení anebo ochrany obyvatelstva v ČR.

Jedním z úkolů stanovených ČTÚ je zastupování v oblasti regulace elektronických komunikací pro období příprav a za krizových situací ve Skupině pro průmyslové zdroje a komunikační služby (IRCSG) v NATO, kde jsou mimo jiné i rozebírány otázky ochrany obyvatelstva v jednotlivých členských státech NATO. Nezastupitelnou roli ČTÚ sehraává při realizaci regulačních opatření k poskytování poštovních služeb pro období krizových stavů a koordinaci a kontrolu přípravných a realizačních opatření v oblasti krizového řízení. ČTÚ má nezastupitelné místo při monitorování integrity, důvěrnosti a bezpečnosti elektronických sítí a služeb, včetně dostupnosti přednostního připojení pro účastníky krizové komunikace.

V období od roku 2015 a dále lze konstatovat, že ČTÚ se zúčastnil celé řady národních i mezinárodních cvičení (např. CMX 2016, CMX 2017), kde se prokázala jeho potřebnost a schopnost efektivně spolupracovat při řešení vzniklých krizových situací.

Do oblasti subjektů a prvků KI patří i subjekty a prvky, které z hlediska odvětvového členění spadají do odvětví komunikačních a informačních systémů. ČTÚ z pozice regulátora trhu elektronických komunikací vykonává u těchto subjektů a jejich prvků KI, v souladu se zákonem o elektronických komunikacích, kontrolní činnost. Tím významně přispívá k udržení a rozvoji vysoké míry bezpečnosti právě u nejdůležitějších částí komunikační a informační infrastruktury, které může mít bezprostřední dopad na ochranu obyvatelstva ČR.

4.15 Územní samosprávné celky

Společným cílem státní správy a samosprávy je vytvořit funkční systém ochrany obyvatelstva. Za tímto účelem jsou organizovány pravidelné společné porady se zástupci krajských úřadů, kteří jsou také zapojováni do připomínkových řízení. Taková spolupráce se jeví jako efektivní způsob výměny informací a možností diskuze nad aktuálními tématy a je třeba ji ještě více prohloubit, protože tito zástupci mohou přinést specifický pohled a zkušenosti ze svých území. Pozitivně je vnímáno i Memorandum o spolupráci při vyrozumívání zástupců obcí a krajů o událostech ovlivňujících bezpečnostní situaci na území dané obce, které nemalou měrou přispělo k zefektivnění spolupráce mezi samosprávnými celky a složkami IZS.

Vedle metodických a podpůrných činností je na úrovni samosprávných celků věnována pozornost cvičením složek IZS a orgánů krizového řízení v průběhu kterých jsou jednotlivé postupy prakticky vyzkoušeny a zkušenosti následně zpracovány do plánovacích dokumentů. Územní samosprávné celky věnují svoji pozornost také činnosti jednotek SDH obcí a NNO, které zapojují do krajských cvičení a poskytují jim i finanční podporu.

Orgány územních samosprávných celků představují neopomenutelnou součást systému ochrany obyvatelstva a to zejména aplikaci konkrétních úkolů definovaných právními předpisy a orgány státní správy v rámci svého správního území a také směrem k obcím. Praktická realizace této činnosti je zajišťována prostřednictvím bezpečnostních rad, kde jsou projednávány všechny důležité dokumenty, plány, strategie. Systém ochrany obyvatelstva je postaven na nejužší spolupráci státní správy a samosprávy s očekávaným pro-aktivním přístupem všech zainteresovaných. Nezanedbatelná je finanční podpora složek IZS samosprávami. Opětovně je třeba upozornit na negativní personální trend u pracovníků zabezpečujících oblasti bezpečnosti, jak je již zmíněno v úvodu kapitoly 4.

Důležitou roli v prezentaci poznatků, zkušeností a závěrů ze cvičení i řešení reálných mimořádných událostí i zpracování plánovací dokumentace plní zpravidla „portály krizového řízení“, které představují určitý rozcestník pro přístup odborné i laické veřejnosti ke všem nezbytným informacím.

5. Vyhodnocení strategických priorit koncepce

5.1 Širší zapojení občanů do systému ochrany obyvatelstva

V současnosti ještě drtivá většina společnosti vnímá připravenost na mimořádné události nebo krizové situace jako schopnost adekvátně reagovat na vzniklou situaci. To je zajištěno vybudovaným systémem zvládnání mimořádných událostí a připravenými odborníky. V rámci celkové připravenosti společnosti nesmíme zapomínat na významnou skupinu, která také vstupuje do řešení mimořádných událostí nebo krizových situací, a tou je samotné obyvatelstvo, viz obrázek č. 1.

Obr. č. 1 Celková připravenost společnosti

Pokud chceme obyvatelstvo komplexně připravit, musíme mu předat důležité informace pokud možno tak, aby navíc získalo potřebné dovednosti, znalosti a návyky a správně si zformovalo své postoje k této problematice. Toho však společnost nedosáhne rozdáváním letáků, či pořádáním jednorázových akcí. Je nutná cílená, pravidelná a komplexní příprava, které můžeme dosáhnout pouze v rámci standardního vzdělávacího procesu ve školách a následných doplňkových akcí a projektů. A to vyžaduje i kvalitní přípravu odborníků a učitelů.

Úkol č. 4) Vytvořit metodický pokyn pro prezentaci výsledků a propagaci činnosti v oblasti ochrany obyvatelstva s cílem přispět k popularizaci a správnému pochopení této problematiky u obyvatelstva a zvýšit jejich schopnost sebeochrany.

Termín: 2017
Odpovídá: MV
Součinnost: MZd, MO

Stav plnění: Ke splnění uvedeného úkolu vznikl pracovní tým HZS ČR složený ze zástupců MV-GŘ HZS ČR, vybraných tiskových mluvčích a koordinátorů PVČ HZS krajů. Byla provedena základní analýza současného stavu v prezentaci výsledků a propagaci činnosti v oblasti ochrany obyvatelstva.

Byl zpracován návrh struktury metodiky, obsahující základní cíle, témata a oblasti komunikace, byly popsány cílové skupiny, vydefinováni realizátoři vztahů s veřejností (dále jen „PR“), popsány možnosti forem komunikace a stanovena její pravidla a zásady pro úspěšnou komunikaci s veřejností. Tento návrh základní struktury metodiky bude zpracován do připravované metodiky PR HZS ČR.

Další postup:

V rozsahu stanoveném Konceptí OOB a Zprávou o stavu ochrany obyvatelstva v ČR 2015 **je úkol splněn**. Pracovní skupina bude v případě potřeby dále pracovat na vydefinování doporučených pravidel pro prezentaci PR v oblasti ochrany obyvatelstva pro orgány veřejné správy. Úkol bude blíže identifikován v následující koncepci ochrany obyvatelstva.

Úkol č. 7) Sjednotit a koordinovat projekty v oblasti preventivně výchovné činnosti z centrální úrovně a zamezit tak nekoordinovanému vynakládání finančních prostředků z veřejných rozpočtů. Vytvořit systém jejich vyhodnocování a realizace, včetně promítnutí závěrů do další realizace preventivně výchovné činnosti.

Termín: 2017

Odpovídá: MV

Součinnost: dotčená ministerstva, jiné ústřední správní úřady a kraje

Stav plnění: Pracovní tým HZS ČR provedl na základě stanovených úkolů podrobné zmapování realizace PVČ u HZS ČR od roku 2012 do roku 2017 zaměřené na finanční a personální kapacity⁶⁹. Ze získaných dat byl stanoven algoritmus, kterým je možné predikovat přibližné náklady na jednotlivé akce včetně jejich personálního pokrytí.

Dále vytvořil materiál Metodická pomůcka pro rozvoj a realizaci preventivně výchovné činnosti, který byl umístěn na webové stránky HZS ČR⁷⁰ a jeho intranetové stránky k praktickému využívání. Materiál obsahuje základní výčet cílových skupin, nejužívanější formy výuky a vzdělávání obyvatelstva, základní cíle, kterých má být edukací dosaženo a jednotlivé checklisty pro cílové skupiny, jež představují základní okruhy, které by měl přednášející s cílovou skupinou probrat. K docílení efektivního a účelově zaměřeného působení na obyvatelstvo, je nutné vybírat metody a formy tak, aby byly zohledněny jak specifické potřeby jednotlivých cílových skupin, tak specifika a možnosti jednotlivých realizátorů PVČ.

Všechny výstupy z činnosti skupiny jsou k dispozici na webových stránkách HZS ČR k jejich plnému využití.

Další postup:

V rozsahu stanoveném Konceptí OOB a Zprávou o stavu ochrany obyvatelstva v ČR 2015 **je úkol splněn**. Pro další realizaci PVČ je doporučeno postupovat dle zveřejněných dokumentů.

Úkol č. 19a) Zmapovat stav výchovy a vzdělávání v ochraně obyvatelstva ve školách a navrhnout optimální řešení pro zkvalitnění tohoto procesu.

Termín: 2020

Odpovídá: MV, MŠMT

Součinnost: dotčená ministerstva a jiné ústřední správní úřady

⁶⁹ <http://www.hzscr.cz/clanek/ochrana-obyvatelstva-v-ceske-republice.aspx>

⁷⁰ <http://www.hzscr.cz/clanek/ochrana-obyvatelstva-v-ceske-republice.aspx>

Stav plnění: Ke splnění úkolu vznikla mezíresortní pracovní skupina, složená ze zástupců resortů, do jejichž působnosti odborně náleží jednotlivé oblasti výchovy a vzdělávání v bezpečnostních tématech (MŠMT, MZd, MD, MO, MV). Současně byly do práce přizvány další vybrané organizace (ČŠI a Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity). Výsledkem činnosti této skupiny byl materiál Zpráva o výsledcích podrobné analýzy současného stavu výuky všech bezpečnostních témat ve školách s návrhy dalšího postupu.

Jako podklad pro vytvoření závěrečného materiálu byly zpracovány následující analýzy:

- Tematická zpráva ČŠI – Vzdělávání v bezpečnostních tématech: inspekční zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání v oblasti bezpečnostních témat v předškolním, základním a středním vzdělávání dotazníkové a prezenční;
- Zpráva z výzkumné sondy zaměřené na stávající pojetí výchovy a vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva ve školních vzdělávacích programech vybraných základních škol v ČR: rozsah rozpracování a rozvržení problematiky ve školních vzdělávacích programech vybraných škol;
- Analýza podpory výuky „bezpečnosti“ ze strany zainteresovaných resortů: organizace podpory v resortu, finanční a personální kapacity; začlenění problematiky v RVP; možnosti zpětné vazby; dotace na podporu atd.;
- dotazníkové šetření od účastníků vzdělávacích kurzů „Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí“ pořádaných HZS krajů: sada otázek pro účastníky kurzu zaměřených na problematiku formátu a rozsahu ochrany člověka za mimořádných událostí v RVP.

Z jednotlivých analýz vyplývá následující:

- bezpečnostní témata jsou sice obsažena v RVP, ale každá škola k jejich zpracování do školního vzdělávacího materiálu přistupuje rozdílně,
- není zaveden nástroj pravidelného zjišťování znalostí – zpětná vazba,
- celkový proces podpory je nekoordinovaný, nesystémový a mnohdy dochází k duplikaci činností nebo naopak k absenci přirozené návaznosti jednotlivých problematik,
- kurzy a akce, které jednotlivé resorty realizují k přípravě pedagogů, nemohou plně nahradit úlohu vysokých škol.

Z uvedených zjištění bylo vládě ČR doporučeno schválit následující úkoly:

- ministryni školství, mládeže a tělovýchovy vytvořit mezíresortní expertní pracovní skupinu k nalezení optimálního začlenění výuky témat bezpečnosti do RVP základních a středních škol včetně zajištění pravidelné měřitelnosti výsledků výuky této problematiky,
- ministrům vnitra, dopravy, obrany a zdravotnictví poskytovat potřebnou součinnost při vzniku mezíresortní expertní pracovní skupiny k optimalizaci vzdělávání v bezpečnostních tématech v základním a středním vzdělávání.

Materiál Zpráva o výsledcích podrobné analýzy současného stavu výuky všech bezpečnostních témat ve školách s návrhy dalšího postupu včetně výše zmíněných úkolů schválila vláda ČR svým usnesením č. 174 ze dne 8. března 2017.

Na základě uvedeného usnesení byla pod vedením MŠMT ustavena Mezíresortní expertní pracovní skupina pro bezpečnostní témata, která dostala za úkol nalezení optimálního začlenění výuky témat bezpečnosti do RVP základních a středních škol včetně zajištění pravidelné měřitelnosti výsledků výuky této problematiky. Členy této pracovní skupiny jsou zástupci MŠMT, MZd, MV, MO, MD, MV-GR HZS

ČR, ČŠI, Národního ústavu pro vzdělávání, Národního institutu pro další vzdělávání a Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy. Uvedená pracovní skupina byla zřízena jako poradní orgán náměstka pro řízení sekce vzdělávání MŠMT a pracuje od září 2017.

Z provedených analýz je potřeba dále věnovat pozornost systému přípravy budoucích pedagogů v oblasti bezpečnosti. Kurzy a akce, které jednotlivé resorty realizují k přípravě pedagogů, nemohou plně nahradit úlohu vysokých škol. Z tohoto důvodu je důležité zaměřit svou pozornost na komplexní přípravu budoucích pedagogů, tedy vytvoření podmínek výuky bezpečnostních témat na vysokých školách.

Další postup:

- Aktualizovat materiál Začlenění tématik Ochrana člověka za mimořádných událostí, péče o zdraví a dopravní výchova do studijních programů pedagogických fakult⁷¹ mimo jiné tak, aby se týkal nejen pedagogických fakult, ale všech fakult připravujících budoucí učitele.
Termín: 2020
Odpovídá: MV
Součinnost: MŠMT, MZd, MO, MD
- Spolupráce s vysokými školami, které vzdělávají budoucí pedagogické pracovníky, na přípravě a realizaci vzdělávacích programů obsahující/zahrnující bezpečnostní témata.
Termín: průběžně
Odpovídá: MV, MZd, MO, MD
Součinnost: MŠMT

Úkol č. 19b) Optimalizovat pravidla vzdělávání odborníků v oblasti bezpečnosti tak, aby odpovídala novým trendům a potřebám současné společnosti.

Termín: 2020

Odpovídá: MV

Součinnost: odborná pracovní skupina Výboru pro civilní nouzové plánování ke vzdělávání odborníků v oblasti bezpečnosti

Stav plnění: K optimalizaci pravidel vzdělávání odborníků byl stanoven následující postup:

- provedení podrobné analýzy současného stavu vzdělávání odborníků (termín 2017),
- zpracování Programu vzdělávání odborníků, který bude zohledňovat nové trendy a potřeby (termín: 2020).

Podrobná analýza současného stavu vzdělávání odborníků v oblasti krizového řízení byla zpracována meziresortní pracovní skupinou Výboru pro civilní nouzové plánování (dále jen „VCNP“) ke vzdělávání odborníků za využití metody SWOT a metody dotazníkového průzkumu. Ve shodě s Konceptí vzdělávání v oblasti krizového řízení⁷² a existujícím legislativním rámcem byly analyticky posuzovány jednotlivé cílové skupiny vzdělávání. Nad rámec stávající koncepce byly podrobeny analýze vzdělávací aktivity a činnosti, které dotčené orgány státní správy vykonávají v oblasti krizového řízení směrem k studentům a pedagogům na vysokých školách. Současně byl vypracován dotazník pro vybrané ÚSÚ, krajské úřady a všechny HZS krajů, jehož cílem bylo zjistit, jaké formy a v jakých oblastech a časových intervalech realizují vzdělávání pro stanovené cílové skupiny.

⁷¹ Usnesení vlády ČR ze dne 5. října 2011 č. 734 k začlenění tématik Ochrana člověka za mimořádných událostí, péče o zdraví a dopravní výchova do studijních programů pedagogických fakult

⁷² Usnesení Bezpečnostní rady státu ze dne 16. listopadu 2004 č. 14 k Aktualizaci Konceptce vzdělávání v oblasti krizového řízení

Součástí samotného materiálu bylo podrobné vyhodnocení analytické části v oblasti legislativy, cílových skupin, forem vzdělávání, odbornosti, lektorství, finančního a materiálního zabezpečení a stanovena doporučení ke zlepšení systému vzdělávání odborníků. Analýza vzdělávání byla na základě doporučení mezíresortní pracovní skupiny předložena ke schválení VCNP a následně schválena⁷³.

V roce 2017 bylo hlavním úkolem, v souladu s poznatky získanými analýzou, přepracovat mezíresortní pracovní skupinou VCNP stávající koncepci. V aktualizované koncepci byla nově nastavena pravidla vzdělávání tak, aby odpovídala současným trendům a vývoji. Materiál byl projednán na schůzi VCNP a upraven podle připomínek jeho členů. Následně byl materiál projednán na schůzi Bezpečnostní rady státu a s jejím doporučením předložen vládě ČR, která aktualizovanou koncepci vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení schválila⁷⁴.

Současný systém přípravy osob v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení nadále tvoří dvě základní úrovně vzdělávání. První úroveň je profesní vzdělávání kvalifikační, které probíhá cestou získání kvalifikace nebo zvýšení kvalifikace vyššího odborného vzdělání, vysokoškolského vzdělání v bakalářském či magisterském studijním programu nebo ve vyšších studijních programech. Profesní vzdělávání kvalifikační je zabezpečováno formou akreditovaných vzdělávacích a studijních programů škol. Silnou stránkou systému vzdělávání je vysoká odbornost a kvalifikovanost školitelů – lektorů z řad složek IZS, ÚSÚ a krajských úřadů, kteří se podílejí na vzdělávání studentů vysokých škol. Nejčastěji se tito odborníci podílejí na lektorské a konzultační činnosti, vedení nebo oponenturách bakalářských a diplomových prací, dále na spolupráci při tvorbě vzdělávacích programů a jiných studijních opor nebo obsahové náplni předmětů a praktické výuce.

Druhou úrovní je další profesní vzdělávání, které je určeno pro cílové skupiny pracovníků se zaměřením na prohloubení kvalifikace potřebné k výkonu funkce nebo činnosti v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení, její udržování a pravidelná aktualizace odborných znalostí včetně získávání a prodlužování odborné způsobilosti opravňující k výkonu určených činností. Další profesní vzdělávání zabezpečují zejména právnické nebo fyzické osoby, jíž byla ke vzdělávací činnosti udělena akreditace MV, příspěvková organizace zřízená MV nebo územní samosprávný celek, jemuž byla udělena akreditace MV.

Pro optimalizaci systému vzdělávání a jeho dalšího rozvoje byly stanoveny úkoly, které jsou přílohou usnesení vlády ČR⁷¹:

- vydat nové studijní texty – moduly pro vzdělávání stanovených cílových skupin (termín: červen 2019),
- aktualizovat Společné minimum pro potřeby vzdělávání odborníků v oblasti bezpečnosti schválené usnesením Bezpečnostní rady státu ze dne 3. července 2007 č. 32. (termín: prosinec 2020),
- vytvořit databázi lektorů pro vzdělávání jednotlivých cílových skupin (termín: prosinec 2018),
- zpracovat průběžnou Zprávu o zhodnocení průběhu plnění koncepce. (termín: 2018 a dále každé 3 roky společně se Zprávou o stavu ochrany obyvatelstva v ČR).

Odpovědnost za plnění výše uvedených úkolů byla stanovena MV. Součinnost pak byla stanovena dotčeným ministerstvům a jiným ÚSÚ.

Zpracovaná Zpráva o zhodnocení průběhu plnění Koncepce vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení je uvedena v příloze č. 2.

⁷³ Usnesení z 68. schůze Výboru pro civilní nouzové plánování ze dne 7. prosince 2016 č. 421 k bodu: Analýza vzdělávání odborníků v oblasti krizového řízení

⁷⁴ Usnesení vlády ČR ze dne 10. července 2017 č. 508 o Koncepci vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení

Další postup:

V rozsahu stanoveném Konceptí OOB a Zprávou o stavu ochrany obyvatelstva v ČR 2015 **je úkol splněn**. Pro zefektivnění vzdělávání odborníků se v následujícím období budou plnit úkoly stanovené v příloze usnesení vlády ČR č. 508 ze dne 10. července 2017.

5.2 Širší zapojení právnických a podnikajících fyzických osob do přípravy na mimořádné události a krizové situace v duchu Koncepce

Úkol č. 13) V rámci systému ochrany obyvatelstva identifikovat potenciálně nebezpečné provozovatele a zapojit je do systému prevence, přípravy a řešení mimořádných událostí a krizových situací. Nastavit systém zpětné kontroly a zefektivnit možnosti „preventivního“ zásahu při odůvodněném podezření na riziko vzniku mimořádné události nebo krizové situace.

Termín: 2018

Odpovídá: MV

Součinnost: dotčená ministerstva a jiné ústřední správní úřady

Stav plnění: MV a další ústřední orgány státní správy se podílely na vzniku nového atomového zákona a zákona o prevenci závažných havárií, ve kterých byly implementovány požadavky z tohoto úkolu. Konkrétním příkladem je skutečnost, že ČEZ, a. s., který je provozovatelem jaderných elektráren, zahájil modernizaci zastaralých koncových prvků varování v zóně havarijního plánování.

Dále MV-GŘ HZS ČR připravilo podklady pro změnu legislativy za účelem stanovení povinností provozovatelům vodních děl I. kategorie při přípravě a řešení mimořádných událostí a krizových situací. Nicméně vzhledem k provádění novel jiných částí vodního zákona, nebyl tento návrh akceptován a bude předložen při další novele vodního zákona.

Prozatím nebyli identifikováni další potenciálně nebezpeční provozovatelé, u kterých bude nutná právní úprava zapojení do přípravy a řešení mimořádných událostí a krizových situací. Pro potřeby zefektivnění provádění opatření ochrany obyvatelstva HZS ČR a dalšími složkami IZS v okolí objektů nakládajících s nebezpečnými látkami v podlimitním množství (např. zimní stadiony či úpravny vod) byl interním dokumentem HZS ČR stanoven postup výběru takovýchto objektů, které pro své okolí mohou představovat zvýšené riziko, a způsob zpracování dokumentace využitelné v případě závažné havárie zasahujícími složkami IZS (tzv. havarijní karty).

Úkol z minulé Zprávy OOB týkající návrhu systému státního dozoru v oblasti ochrany obyvatelstva pro objekty dotčené požadavky ochrany obyvatelstva je popsán v úkolu č. 14.

Z výše uvedeného důvodu bude **termín splnění prodloužen do roku 2020**.

Další postup:

- Uplatnit při novele vodního zákona požadavek na stanovení povinností provozovatelům vodních děl I. kategorie.

Termín: 2020

Úkol č. 14) Nastavit systém práv, povinností a státní kontroly u objektů, ve kterých se nachází velké množství obyvatel, a které mohou být postiženy možnou mimořádnou událostí či krizovou situací.

Termín: 2018

Odpovídá: MV

Součinnost: dotčená ministerstva a jiné ústřední správní úřady

Stav plnění: Pracovní tým složený z příslušníků MV-GŘ HZS ČR, HZS hl. m. Prahy a HZS Středočeského kraje provedl identifikaci objektů, ve kterých se nachází velké množství obyvatel. Po vyhodnocení a posouzení značného počtu a širokého spektra identifikovaných objektů byla vybrána kategorie obchodních center, se kterými byly zahájeny práce na pilotním projektu ochrany obyvatelstva ve společensky významných objektech (Obchodní centrum Černý Most a Obchodní centrum Chodov). V rámci tohoto projektu byla provedena analýza ohrožení identifikovaných objektů. Byl nastaven systém spolupráce, kontroly a výměny informací, systém práv a povinností právnického subjektu. Výsledky z pilotního projektu budou aplikovány do právních předpisů a dalších dokumentů vztahujících se na všechny společensky významné objekty. Vzhledem k rozsáhlosti úkolu bude termín plnění **prodloužen do roku 2020.**

Další postup:

- Implementovat ověřené zkušenosti a praktické poznatky v rámci pilotního projektu – Směrnice ochrany obyvatelstva pro zaměstnance a Směrnice ochrany obyvatelstva pro návštěvníky.
Termín: 2019
- Provést praktické ověření všech dosud aplikovaných systémových opatření.
Termín: 2019
- Vytvořit Metodickou pomůcku pro objekty, ve kterých se nachází velké množství osob, tzv. společensky významné objekty.
Termín: 2020
- Legislativně upravit práva a povinnosti právnických a podnikajících osob u společensky významných objektů. Nastavit systém kontrol těchto objektů, který by byl obdobou státního dozoru.
Termín: stanoví nová koncepce ochrany obyvatelstva

5.3 Zvýšení odolnosti a ochrany prvků kritické infrastruktury

Úkol č. 16) Precizovat systém ochrany kritické infrastruktury (např. revidovat nebo doplnit stanovená odvětví kritické infrastruktury) a vymezit prováděcími právními předpisy nebo technickými normami konkrétní požadavky na realizaci jednotlivých typů ochrany (fyzická, personální, informační, kybernetická atp.) kritické infrastruktury. Vytvořit platformu pro vzájemnou výměnu dat, informací a zkušeností se subjekty kritické infrastruktury. Zapojit subjekty kritické infrastruktury do procesu tvorby legislativních a metodických dokumentů.

Termín: 2018

Odpovídá: MV

Součinnost: dotčená ministerstva a jiné ústřední správní úřady

Stav plnění: V oblasti ochrany KI byla v letech 2015 až 2017 zaměřena pozornost zejména na určování a aktualizaci tzv. státních prvků KI, kterou schvaluje vláda ČR. V roce 2015 tato aktualizace proběhla

dvakrát vlivem novelizace nařízení vlády o kritériích pro určení prvku KI⁷⁵, v roce 2016 a 2017 standardně jedenkrát. Ve sledovaném období nebyla identifikována potřeba úpravy odvětví kritické infrastruktury. Nadále je však potřebné průběžně sledovat vývoj v oblasti bezpečnosti a jeho dopady na oblasti ochrany kritické infrastruktury, které by mohly vyvolat potřebu revize stávajících odvětví.

Z pozice kontaktního místa pro záležitosti ochrany evropské KI plnilo MV-GŘ HZS ČR v letech 2015 až 2017 úkoly plynoucí z Evropského programu na ochranu KI a ze směrnice Rady o určování a označování evropských KI a o posouzení potřeby zvýšit jejich ochranu⁷⁶. V této souvislosti byly Evropské komisi pravidelně zasílány ve spolupráci s dotčenými ministerstvy souhrnné zprávy se všeobecnými údaji o typech zranitelnosti, hrozeb a rizik zjištěných v jednotlivých odvětvích evropské KI, v nichž byla evropská KI na území ČR označena. Naposledy tomu bylo na konci roku 2017.

V návaznosti na pozici kontaktního místa pro záležitosti ochrany evropské KI bylo MV-GŘ HZS ČR rovněž vyzváno ke spolupráci na plnění úkolů vyplývajících z dokumentu Společný rámec pro boj proti hybridním hrozbám – Reakce Evropské Unie. MV-GŘ HZS ČR se v této souvislosti podílelo na tvorbě návrhu indikátorů, které budou použity pro zlepšení ochrany a odolnosti KI proti hybridním hrozbám v příslušných odvětvích.

Stanovení provázanosti jednotlivých odvětví se zabývají různé pracovní skupiny. Jednou z nich je i pracovní skupina zřízená MPO pro tvorbu Národního programu energetické odolnosti.

V otázce vymezení konkrétních požadavků a standardů na realizaci jednotlivých typů ochrany KI prováděcími právními předpisy nebo technickými normami byla svolána odborná pracovní skupina VCNP zřízená k řešení problematiky základních funkcí státu při krizových situacích a KI.

Dle získaných informací se vytvoření norem pro každé odvětví a pododvětví jeví jako nereálné. Proto bude s ohledem na šíři problematiky úsilí v dalších letech zaměřeno pilotně na jednu oblast (např. energetika).

Úkol byl částečně transformován a jeho plnění bude probíhat i v následujícím období.

Další postup:

- Provést analýzu stávajících právních předpisů, standardů, norem a dalších dokumentů, které stanovují nějaké požadavky na ochranu prvků KI.
Termín: 2019
- Připravit podklady pro vytvoření pilotního projektu pro strategické subjekty.
Termín: 2020

5.4 Cílená podpora vědy a výzkumu, vývoje, inovací

Úkol č. 5) Vytvořit platformu pro efektivní výměnu informací a zkušeností mezi výzkumnými pracovišti, akademickou obcí a aplikační sférou. V rámci vytvořeného systému usilovat o sjednocení přístupů k výuce problematiky ochrany obyvatelstva na vysokých školách. Analyzovat možnosti podpory odborného růstu pracovníků v oblasti výzkumné, vývojové a inovační podpory ochrany obyvatelstva. Vytvořit prostředek ke sdílení výstupů výzkumné, vývojové a inovační činnosti a vzájemné komunikace mezi aktéry předmětné problematiky.

Termín: 2016

Odpovídá: MV

Součinnost: MZd, MO, vybrané vysoké školy

⁷⁵ Nařízení vlády č. 432/2010 Sb., o kritériích pro určení prvku kritické infrastruktury

⁷⁶ Směrnice Rady 2008/114/ES ze dne 8. prosince 2008 o určování a označování evropských kritických infrastruktur a o posouzení potřeby zvýšit jejich ochranu

Stav plnění: Výzkum v oblasti bezpečnosti má výrazně interdisciplinární charakter a pohybuje se na pomezí exaktních technických, přírodních a lékařských věd a věd společenských. Jedná se o etablovanou svébytnou výzkumnou agendu stojící na pomezí politiky vědní a bezpečnostní. Posláním je podpora bezpečnostního systému prostřednictvím reflexe dlouhodobých potřeb bezpečnosti a ochrany státu a jejich následného naplňování. Nástroje implementované již od roku 2013 v souladu s plněním předmětného úkolu č. 5 významně napomáhají uskutečňování tohoto poslání.

Ve shodě s navrženými opatřeními uvedenými ve Zprávě o stavu ochrany obyvatelstva v ČR 2015 je nastaven a rozvíjen systém spolupráce cílený na výměnu informací a zkušeností mezi výzkumnými pracovišti, akademickou obcí a aplikační sférou. Důraz je kladen na mnohostranné kombinované využívání různých komunikačních nástrojů, zejména pak Platformy ochrany obyvatelstva, bilaterálních jednání, pravidelných setkání HZS ČR se zástupci VŠ. Vazba mezi původci výsledků výzkumné, vývojové a inovační činnosti a uživatelskou sférou je posilována prostřednictvím vzájemné participace na řešení společných výzkumných projektů.

Další postup:

V rozsahu stanoveném Konceptí OOB a Zprávou o stavu ochrany obyvatelstva v ČR 2015 **je úkol splněn**. Pro nadcházející období je však nezbytné pokračovat v nastavených mechanismech a podporovat udržitelnost budovaného systému.

Úkol č. 6) Provést analýzu možností právního zakotvení problematiky výzkumné, vývojové a inovační podpory ochrany obyvatelstva v rámci bezpečnostního výzkumu České republiky.

Termín: 2016

Odpovídá: MV

Součinnost: ÚV – Sekce pro vědu, výzkum a inovace

Stav plnění: Zhodnocení současného stavu, včetně možností právního ukotvení předmětné problematiky bylo provedeno v souladu s termínem stanoveným Konceptí OOB a je součástí dokumentu schváleného usnesením Bezpečnostní rady státu⁷⁷. Na základě provedených souvisejících analýz lze konstatovat, že naplňování výzkumných potřeb v oblasti ochrany obyvatelstva je v rámci systému bezpečnostního výzkumu plně saturováno.

Role MV, jakožto gesčního orgánu bezpečnostního výzkumu, je stvrzena Meziresortní konceptí bezpečnostního výzkumu ČR 2017 – 2023 s výhledem do roku 2030⁷⁸. MV odpovídá za periodické určování a specifikaci výzkumných priorit v předmětné oblasti a dále za formulaci, implementaci a hodnocení programů podpory a mezinárodní spolupráce.

Další postup:

V rozsahu stanoveném Konceptí OOB a Zprávou o stavu ochrany obyvatelstva v ČR 2015 **je úkol splněn**. Lze očekávat, že systém poskytovatelů a jejich gesce za svěřené oblasti zůstanou zachovány, tj. včetně role MV.

- Usilovat o zakotvení kompetence MV, jakožto ústředního orgánu státní správy pro bezpečnostní výzkum.

Termín: průběžně

⁷⁷ Usnesení Bezpečnostní rady státu ze dne 9. června 2015 č. 32 k Rozvoji systému podpory bezpečnostního výzkumu České republiky pro období po roce 2015

⁷⁸ Usnesení vlády ČR ze dne 10. července 2017 č. 509 o Meziresortní koncepci podpory bezpečnostního výzkumu ČR 2017 – 2023 s výhledem do roku 2030

Úkol č. 15) Rozpracovat „Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací“ do připravovaných programů podpory bezpečnostního výzkumu České republiky.

Termín: 2018

Odpovídá: MV, MO

Součinnost: dotčená ministerstva a jiné ústřední správní úřady

Stav plnění: Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací slouží jako východisko formulace nástrojů podpory, tj. programů MV určených k financování projektů bezpečnostního výzkumu. Do prioritizace potřeb řešených v rámci těchto programů je HZS ČR významně zapojen.

Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje jsou v současnosti promítnuty do následujících programů podpory MV:

- Program bezpečnostního výzkumu 2015 – 2022

Program realizovaný v režimu veřejné soutěže; navazuje na „Program bezpečnostního výzkumu České republiky 2010 – 2015“. Uživateli výsledků jsou organizační složky státu, územní samosprávné celky, právnické a fyzické osoby. Výše veřejné podpory je 2 937 mil. Kč.

- Program bezpečnostního výzkumu pro potřeby státu 2016 – 2021

Program realizovaný v režimu veřejné zakázky; navazuje na program „Bezpečnostní výzkum pro potřeby státu v letech 2010 až 2015“. Uživateli výsledků jsou příslušné orgány státní správy, které výzkumné potřeby požadují realizovat. Výše veřejné podpory je 800 mil. Kč.

V obou probíhajících programech jsou v současnosti realizovány i projekty zaměřené na ochranu obyvatelstva. Jejich přehled je uveden na internetových stránkách HZS ČR⁷⁹.

Další postup:

V rozsahu stanoveném Konceptí OOB **je úkol splněn**. V návaznosti na jeho rozvoj a v souladu se schválenou Meziresortní konceptí bezpečnostního výzkumu a vývoje ČR do 2017 – 2023 s výhledem do roku 2030 je však vedle přípravy navazujících programů realizovaných v režimu veřejné soutěže (2021 - 2026) a v režimu veřejné zakázky (2022 - 2027) plánována diverzifikace nástrojů podpory, a to prostřednictvím vytvoření dvou nových programů IMPAKT (2019 – 2028) a TRANSFER (2020 – 2025).

Těžištěm programu IMPAKT budou aktivity strategického významu, vyžadující dlouhodobou interorganizační spolupráci a/nebo koordinaci, zaměřené zejména na integrovaná řešení realizovaná v úzké spolupráci s uživatelskou sférou. Podporované aktivity budou mít charakter projektových klastrů.

Program TRANSFER bude cílen na odstraňování inovačních bariér. Jde zejména o charakteristiky výsledků i komerčních řešení, které jsou neadekvátní specifickým uživatelským požadavkům, a to nejen z hlediska funkce, ale také odolnosti, mobility a dalších vlastností (zejména u technologických řešení), což brání jejich širšímu nasazení/tržnímu uplatnění.

- Naplňovat Meziresortní koncepci podpory bezpečnostního výzkumu ČR 2017 – 2023 s výhledem do roku 2030 včetně tvorby dalších programů bezpečnostního výzkumu, které budou realizovány po roce 2020.

Termín: průběžně

⁷⁹ <http://www.hzscr.cz/clanek/ochrana-obyvatelstva-v-ceske-republice.aspx>

5.5 Vyvážené a komplexně využitelné úkoly a nástroje ochrany obyvatelstva

Úkol č. 2) Zdokonalit systém zapojení nestátních neziskových organizací a dobrovolníků do řešení mimořádných událostí a krizových situací.

Termín: 2017

Odpovídá: MV

Součinnost: MPSV, NNO

Stav plnění: K realizaci tohoto úkolu byl zřízen pracovní tým HZS ČR zahrnující také některé členy již dříve ustavené pracovní skupiny Dobrovolnictví při mimořádných událostech a krizových stavech v gesci MV. Jejich činnost byla sjednocena tím, že pracovní tým HZS ČR byl rozšířen o zástupce MV a současně skupina Dobrovolnictví byla doplněna dalším členem z MV-GŘ HZS ČR. Na základě analýzy právních předpisů, interních dokumentů HZS ČR a spolupráce HZS krajů s NNO byl pracovním týmem HZS ČR zpracován návrh systému zapojení NNO a dobrovolníků do řešení mimořádných událostí a krizových situací, který byl představen v Ostravě na konferenci Ochrany obyvatelstva v roce 2016.

V hodnoceném období byl zpracován věcný záměr nového zákona o dobrovolnictví a následně návrh zákona. Po zapracování všech legislativních požadavků do návrhu zákona by vznikla natolik byrokraticky a finančně náročná právní norma, že by naopak svazoala další rozvoj dobrovolnictví, což bylo hlavním důvodem pro vznik nové právní úpravy dobrovolnictví. Po konzultaci s NNO bylo od zpracování zákona o dobrovolnictví upuštěno⁸⁰. Tím pádem je nutné přistoupit k řešení celé problematiky jiným způsobem, s největší pravděpodobností formou metodického řízení a proto tyto činnosti budou dále pokračovat.

Další postup:

- Sjednotit způsob spolupráce s NNO při mimořádné události nebo krizové situaci v ČR.
Termín: 2020

Úkol č. 3) Zpracovat analýzu hrozeb pro Českou republiku a její závěry promítnout do metodických a strategických materiálů v oblasti bezpečnosti státu.

Termín: 2016

Odpovídá: MV

Součinnost: dotčená ministerstva a jiné ústřední správní úřady

Stav plnění: V souladu s postupem vymezeným ve Zprávě o stavu ochrany obyvatelstva v ČR 2015 byla vypracována závěrečná zpráva Analýza hrozeb pro ČR s přílohami Provedení analýzy rizik (metodika) a Registr nebezpečí s výsledky analýzy rizik. Z tohoto materiálu vyplývá, že na celostátní úrovni bylo identifikováno celkem 72 typů nebezpečí, z toho 22 bylo označeno jako nebezpečí s nepřijatelným rizikem, kterým je nutné věnovat na jednotlivých stupních veřejné správy prioritní pozornost. Pro těchto 22 typů nebezpečí lze očekávat potřebu vyhlášení krizového stavu, a proto je pro tyto případy nutno přijímat opatření vedoucí k eliminaci jejich rizik a v rámci systému krizového plánování vypracovat novou generaci typových plánů.

V rámci činností spojených s ošetřováním rizik byla vypracována nová metodika zpracování typových plánů⁸¹, která vycházela ze závěrů Analýzy hrozeb pro ČR a stanovila novou strukturu typových plánů. Následně byly zahájeny práce na zpracování typových plánů gesčními ministerstvy a jinými ÚSÚ. Ač byl

⁸⁰ Usnesení vlády ČR ze dne 24. října 2016 č. 942 ke Zprávě o plnění úkolů uložených vládou s termínem plnění od 1. července do 30. září 2016

⁸¹ Usnesení vlády ČR ze dne 14. prosince 2016 č. 1140 o Metodickém pokynu ke zpracování typových plánů

do konce roku 2017 stanoven nejzazší termín zpracování typových plánů, ještě v polovině roku 2018 nebylo schváleno 6 typových plánů.

Pro regionální úroveň, tj. pro úroveň obcí s rozšířenou působností a úroveň krajů byl postup uplatněný v rámci celostátní Analýzy hrozeb pro ČR modifikován a popsán v samostatném metodickém postupu. Záměrem bylo podpořit jednotný přístup k provádění analytických činností na úrovni krajů a obcí s rozšířenou působností. Následně byl tento postup v praxi implementován a ověřen při souhrnné aktualizaci krizových plánů krajů v průběhu roku 2016.

V návaznosti na rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o mechanismu civilní ochrany EU⁸² byl zpracován materiál Posouzení schopností ČR ke zvládnání identifikovaných rizik, který byl po schválení VCNP⁸³ zaslán EU.

Další postup:

V rozsahu stanoveném Konceptí OOB a Zprávou o stavu ochrany obyvatelstva v ČR 2015 **je úkol splněn**.

V návaznosti na měnící se bezpečnostní prostředí je třeba v budoucnu revidovat Analýzu hrozeb pro ČR, respektive zohlednit případné nové hrozby a taktéž posoudit využitelnost souvisejících metodických a plánovacích dokumentů (např. typové plány).

Úkol č. 8) Přizpůsobit systém havarijního plánování výsledkům analýzy hrozeb pro Českou republiku a modernímu pojetí řešení mimořádných událostí a krizových situací. Sjednotit přístup ke zpracování jednotlivých plánovacích dokumentů a tyto navzájem provázat.

Termín: 2018

Odpovídá: MV

Součinnost: dotčená ministerstva a jiné ústřední správní úřady

Stav plnění: Za účelem sjednocení struktury plánovacích dokumentů byla Metodickým pokynem ke zpracování typových plánů upravena struktura typových plánů, která nyní odpovídá struktuře krizových plánů.

Za účelem sjednocení požadavků na zpracování plánovací dokumentace zpracované právníky a podnikajícími fyzickými osobami podle krizového zákona a zákona o kybernetické bezpečnosti proběhla jednání mezi MV-GŘ HZS ČR a NÚKIB ve věci sloučení požadavků na zpracování plánu krizové připravenosti subjektu KI a zpracování dokumentace dle kybernetického zákona.

S ohledem na velké množství plánovacích dokumentů a jejich provázanost jsou dílčí kroky řešeny dílčími pracovními skupinami a **úkol tak nebyl do roku 2018 splněn a jeho provedení bude dále pokračovat**. Prozatímní výsledky vedou k zámyslu rozsáhlé novely legislativy ochrany obyvatelstva, kterou nelze splnit tak rychle z důvodu provázanosti s dalšími právními předpisy a je to úkol dlouhodobějšího charakteru.

Další postup:

- Pokračovat v analytické činnosti možnosti řešení přizpůsobení systému havarijního plánování.
Termín: 2020

⁸² Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1313/2013/EU ze dne 17. prosince 2013 o mechanismu civilní ochrany Unie

⁸³ Usnesení ze 72. schůze Výboru pro civilní nouzové plánování ze dne 5. června 2018 č. 439 k bodu: Posouzení schopností České republiky ke zvládnání rizik

Úkol č. 9) Analyzovat jednotlivé legislativní úkoly z Koncepce a navrhnout možné varianty jejich právního uchopení (cestou novelizací, nových právních předpisů nebo norem).

Termín: 2018

Odpovídá: MV

Součinnost: dotčená ministerstva a jiné ústřední správní úřady

Stav plnění: V uplynulém roce byl zpracován, na základě výsledků činnosti pracovních týmů, materiál, který souhrnně uváděl problémy s naplňováním úkolů vyplývajících z Koncepce OOB včetně návrhu jejich možného řešení. Problémy byly rozděleny na ty, které je možné vyřešit úpravou interních dokumentů, změnou existujících, či zpracováním nových technických norem a ty, které nelze řešit jinak než úpravou právních předpisů. S úpravou interních dokumentů a pracemi na technických normách se v letošním roce započalo. Pro případnou úpravu právních předpisů se zpracovává podklad, který bude následně předložen vedení HZS ČR a na jehož základě bude rozhodnuto, zda bude zvolena forma novelizace nebo zpracování nového právního předpisu.

Další postup:

- Dokončení rozpracovaných návrhů nových technických norem pro společensky významné stavby a pro jednotný systém varování a informování.
Termín: 2020
- Zpracování konkrétních návrhů změn právních předpisů, popř. zpracování věcného záměru nového právního předpisu.
Termín: 2020

Úkol č. 10) Připravit záměr či strategii činnosti České republiky v rámci mezinárodních organizací. V širší míře využívat stálého zastoupení Hasičského záchranného sboru České republiky v těchto organizacích k prezentaci dosažených úspěchů v oblasti ochrany obyvatelstva a převzetí gesce za některé dílčí úkoly ochrany obyvatelstva plněné mezinárodními organizacemi.

Termín: 2017

Odpovídá: MV, MZV

Součinnost: dotčená ministerstva a jiné ústřední správní úřady

Stav plnění: MV-GŘ HZS ČR v posledních třech letech prosazovalo v mezinárodních organizacích (EU, NATO, V4, OSN) své záměry a strategické cíle velmi úspěšně. K nejvýznamnějším dosaženým úspěchům patřily níže uvedené činnosti:

- negociace nového návrhu Mechanismu civilní ochrany Unie do podoby nejvíce vyhovující zájmům ČR,
- MV-GŘ HZS ČR se průběžně podílí na realizaci nového přístupu k Evropskému programu na ochranu kritické infrastruktury a plní funkci kontaktního místa pro ochranu evropské KI,
- průběžné a závěrečné vyhodnocení plnění úkolů vyplývajících z Politické směrnice civilního nouzového plánování NATO na léta 2014 – 2017,
- vytvoření Metodiky na zvyšování odolnosti členských států NATO,
- reklasifikace odřadu USAR podle metodiky INSARAG,
- spolupráce při implementaci a realizaci Rámce ze Sendai pro snižování rizika katastrof.

Úkoly uvedené ve Zprávě o stavu ochrany obyvatelstva 2015 jsou všechny plněny průběžně a o jednotlivých závěrech je vláda ČR informována prostřednictvím VCNP.

Další postup:

Pokračovat v zastupování ČR v rámci mezinárodních organizací v nastaveném systému. Pozornost je třeba věnovat následujícím záměrům a strategickým cílům:

- zahájení příprav na výkon Předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022,
- udržení rostoucího trendu vysílání příslušníků HZS ČR do mezinárodních organizací,
- implementace nového Mechanismu civilní ochrany Unie do podmínek ČR a případné čerpání grantů,
- provést sebehodnocení ČR dle Metodiky na zvyšování odolnosti členských států NATO,
- implementace Rámce ze Sendai pro snižování rizika katastrof v podmínkách ČR.

Všechny úkoly budou plněny a předloženy do VCNP. Vzhledem k tomu, že úkoly přešly do běžné, standardní činnosti je tento **úkol** považován za **splněný** a nebude již vyhodnocován.

Úkol č. 11) Zvýšit metodickou a koordinační roli Ministerstva vnitra v oblasti ochrany obyvatelstva směrem k ministerstvům a jiným ústředním správním úřadům. Posílit spolupráci mezi resorty. Vytvořit metodické pomůcky pro realizaci jednotlivých úkolů ochrany obyvatelstva.

Termín: trvale

Odpovídá: MV

Součinnost: dotčená ministerstva a jiné ústřední správní úřady

Stav plnění: Úkol je plněn cestou společných porad a seminářů a dále projednáváním jednotlivých výstupů z dílčích úkolů dle Koncepce. Například proběhla setkání s ministerstvy a jinými ÚSÚ k problematice zpracování typových plánů, vzdělávání odborníků, ochrany KI a další. **Vzhledem k charakteru úkolu (trvalého charakteru) je konečný termín posunut na dobu platnosti Koncepce OOB.**

Další postup:

- Pokračovat v nastaveném systému součinnosti.
Termín: průběžně

Úkol č. 12) Zajistit doplnění zdrojových databází již používaných informačních systémů pro podporu hospodářských opatření pro krizové stavy daty o využitelných věcných zdrojích, které jsou majetkem státu v právu hospodaření příslušných resortů.

Termín: 2017

Odpovídá: SSHR

Součinnost: MV, MO a další dotčená ministerstva a jiné ÚSÚ

Stav plnění: V roce 2015 byly provedeny potřebné úpravy IS Argis a do provozního prostředí tohoto systému byl zaveden modul Majetek státu umožňující vkládat údaje o majetku státu, ke kterému mají právo hospodařit jednotlivé resorty. Byla provedena analýza možností poskytnutí věcných zdrojů za krizových situací jednotlivými resorty a SSHR byly předány informace o disponibilních věcných zdrojích využitelných za krizových stavů od MO, MV, MV-GŘ HZS ČR, MD, MZd, MZe, MŽP a SSHR. Tyto informace byly vloženy do IS Argis a prvotně tak byla naplněna zdrojová databáze. Od roku 2016 probíhá roční upřesňování a doplňování databáze identifikovaných zdrojů. Souběžně byly provedeny úpravy IS Krizkom k zajištění komunikace s databází IS Argis k vyhledání potřebného zdroje za krizových situací.

Další postup:

V rozsahu stanoveném Konceptí ochrany obyvatelstva a Zprávou o stavu ochrany obyvatelstva v ČR 2015 je úkol splněn.

- Nadále pokračovat v doplňování databází a aktualizaci již vložených dat.

Termín: průběžně

Úkol č. 17) Vytvořit pravidla a postupy pro realizaci přechodu státu z běžného stavu do stavu ohrožení státu a válečného stavu. Nastavit válečnou organizaci Hasičského záchranného sboru České republiky (včetně vyvázání, nově zproštění, nezbytných osob z branné povinnosti).

Termín: 2020

Odpovídá: MV, MO

Stav plnění: Byl schválen nový zákon o HZS ČR, který řeší způsob nastavení a materiálního zabezpečení válečné organizace HZS ČR. Na základě uvedeného zákona se činí další kroky ke splnění tohoto úkolu.

Další postup:

- Připravit konkrétní postupy realizace válečné organizace HZS ČR.
Termín: 2020
- Zprostit osoby nezbytně nutné pro válečnou organizaci HZS ČR z výkonu mimořádné služby.
Termín: 2020
- Ve spolupráci s dotčenými ÚSÚ vytvořit pravidla a postupy pro realizaci přechodu státu z míru do stavu ohrožení státu a válečného stavu.
Termín: 2020

Úkol č. 18) Definovat a legislativně zakotvit konkrétní úkoly ochrany obyvatelstva (důraz položit zejména na problematiku preventivních opatření, sebeochrany občanů, vazbu na územní plánování a další úkoly ve vazbě na závěry analýzy hrozeb pro Českou republiku) a cestou metodických pokynů a technických norem nastavit detaily jejich technického zabezpečení a provedení. Zaměřit se na identifikaci nových úkolů a analyzovat potřebu zachování či redukce některých stávajících úkolů (např. využití stávajících prostředků individuální ochrany a stálých úkrytů).

Termín: 2020

Odpovídá: MV

Součinnost: dotčená ministerstva a jiné ústřední správní úřady

Stav plnění: Jednotlivé pracovní týmy, tak jak byly na základě úkolů vyplývajících z Koncepce OOB zřízeny, pokračují v analyzování opatření ochrany obyvatelstva a zpracování navazujících dokumentů. Výsledky činnosti těchto týmů jsou následně rozpracovány do interních dokumentů HZS ČR nebo jsou součástí zpracovávaných a připravovaných technických norem. V současnosti je např. před dokončením návrh technické normy pro infrastrukturu jednotného systému varování a informování a byly zahájeny práce na technické normě pro společensky významné objekty. Závěry z činnosti pracovních týmů jsou zároveň dobrým výchozím podkladem pro případnou úpravu právních předpisů.

Jednotlivým opatřením jsou věnovány následující odstavce. Výsledky pracovních týmů k přípravě obyvatelstva a odborníků jsou rozpracovány v kapitole 5.1.

Varování, vyrozumění a informování

Spolehlivé a včasné varování obyvatelstva před možným nebo již nastalým vznikem mimořádné události či krizové situace je prvním předpokladem pro minimalizaci případných následků těchto událostí. Pouze občan, který je včas varován před možnou nebo již vzniklou mimořádnou událostí, informován o opatřeních, která v jeho prospěch učiní orgány veřejné správy a opatřeních, jejichž splnění se od něho očekává, může hrozbu odvrátit nebo alespoň minimalizovat možné následky. MV-GŘ HZS ČR, v souladu se zákonem o IZS zajišťuje a provozuje jednotný systém varování a vyrozumění (dále jen „JSVV“), který v současnosti pokrývá akustickým signálem více než 90 % území. Vzhledem k počtu elektronických koncových prvků varování (elektronické sirény a místní informační systémy) je verbální informací, nutnou pro předání doplňujících informací a pokynů pro obyvatelstvo, pokryto téměř 43 % území.

MV-GŘ HZS ČR aktuálně, pro potřeby varování obyvatelstva a vyrozumění jednotek IZS a orgánů krizového řízení, provozuje JSVV s využitím rádiové sítě v pásmu 160 MHz. Jedná se o analogovou rádiovou síť, která v současném stavu vyžaduje implementaci zabezpečení. Realizovat zpětný sběr informací od koncových prvků varování (sirén a místních informačních systémů) nebo od koncových prvků měření (hladinová čidla, srážkoměry, čidla detekující nebezpečné látky) pro celé území ČR je technologicky náročné. Požadavky na případnou novou infrastrukturu JSVV, která by řešila tuto problematiku na úrovni nového technologického řešení, včetně požadavků na koncové prvky do této infrastruktury zapojené, jsou nyní zapracovávány do návrhu nové technické normy, která je vytvářena v rámci bezpečnostního výzkumu a bude dokončena v roce 2019. Tím však není komplexně naplněna potřeba předání pokynů a informací osobám v signálem nepokrytých územích a při informování obyvatelstva např. při dlouhodobých výpadcích elektrické energie.

V současné době je v JSVV zařazeno více než 8300 koncových prvků varování. Toto číslo hovoří o dobrém pokrytí území ČR, avšak je třeba si uvědomit, že mezi koncovými prvky varování převažují elektrické (rotační) sirény, které dokáží pouze generovat varovný signál, ale nelze jejich cestou předat verbální informaci o charakteru ohrožení nebo nutných opatřeních. Pozitivem je skutečnost, že se daří postupně nahrazovat elektrické sirény sirénami elektronickými a že obce využívají dotační projekty k budování místních informačních systémů (bezdrátových místních rozhlasů) na bázi protipovodňových operačních programů životního prostředí (viz tabulka č. 6). HZS krajů úzce spolupracují s žadateli o podporu po celou dobu přípravy projektu. Zároveň zabezpečují zapojení nově vybudovaných systémů do JSVV.

S mobilními operátory se připravuje dohoda na předávání tísňové informace obyvatelům postiženého území formou SMS. Aktuálně je ve schvalovacím procesu smlouva se dvěma hlavními operátory. Využití mobilní aplikace pro rozesílání SMS zpráv o možnosti vzniku mimořádné události cestou všech mobilních operátorů narazila v průběhu jednání na problém financování. V jednání se bude nadále pokračovat.

Koncové prvky varování	2012	2014	2017
Elektronické sirény	1045	1422	1594
Místní informační systémy	765	1219	1723
Rotační sirény	5076	5062	4999
Celkem	6886	7703	8316

Tab. č. 6 Přehled počtů dálkově ovládaných koncových prvků varování zapojených do JSVV

Optimální, pro eliminaci výše zmíněných problémů, by bylo vybudování nové infrastruktury pracující na kvalitativně vyšší úrovni – digitální. Digitalizace systému by přinesla rozšíření možností datového

přenosu zejména od koncových prvků varování a koncových prvků měření k vyznamovacímu centru. Zároveň by došlo i ke snížení nákladů spojených s prováděním pravidelných kontrol koncových prvků varování a měření, tyto by byly nahrazeny pouze opravami koncových prvků, na základě automaticky ohlášené poruchy.

Pro zvýšení pokrytí území verbální informací je nutná postupná náhrada dnes nejrozšířenějších elektrických (rotačních) sirén sirénami elektronickými popř. místními informačními systémy.

Nový atomový zákon stanovil držitelé povolení povinnost obměnit koncové prvky varování v zóně havarijního plánování. Na základě této skutečnosti přikročil ČEZ, a. s. k náhradě stávajících rotačních sirén a zastaralých elektronických sirén za moderní koncové prvky varování.

K naplnění požadavku předání varovného signálu a související tísňové informace obyvatelstvu v místech, která nejsou pokryta signálem JSVV popřípadě v dalších místech v době dlouhodobého výpadku elektrické energie se jeví jako vhodné využití mobilních elektronických sirén. Tato zařízení lze využít i k operativnímu informování obyvatelstva v případě vzniku mimořádné události.

Činnost k zajištění prioritního spojení nadále probíhá. Vzhledem k vágnosti legislativních ustanovení je třeba vytvořit pracovní skupinu z dotčených resortů (např. MPO, MV, ČTÚ) pro zpřesnění právních předpisů a následné vypracování metodických materiálů.

Další postup:

- Zahájit přípravné práce na projektu pro modernizaci infrastruktury JSVV s využitím moderních digitálních technologií, splňující požadavky kvalitního, zabezpečeného přenosu povelů pro koncové prvky (varování a měření) včetně zpětného informačního toku od koncových prvků do varovacího centra.
Termín: 2020
- Pokračovat v modernizaci koncových prvků varování ve vlastnictví HZS náhradou rotačních sirén sirénami elektronickými.
Termín: trvale
- Pokračovat ve spolupráci se žadateli o podporu z Operačního programu Životní prostředí při projektování a zapojování místních informačních systémů do JSVV.
Termín: trvale po dobu Operačního programu Životní prostředí
- Zpracovat a předložit návrh na zabezpečení varování mobilními prostředky u všech HZS krajů.
Termín: 2019

Evakuace

V souladu s dílčími úkoly definovanými v minulé Zprávě o stavu ochrany obyvatelstva v ČR byla v rámci bezpečnostního výzkumu zpracována Metodika pro plánování, přípravu a provedení evakuace obyvatelstva ze zóny havarijního plánování a následně i upravena příslušná havarijní dokumentace.

V případě havarijních plánů krajů vyplynula, na základě odborné diskuze, potřeba řešit evakuaci v širším kontextu ve vazbě na nouzové přežití. Z tohoto důvodu byl opět v rámci bezpečnostního výzkumu předložen požadavek na vyřešení této problematiky, jehož výsledkem by měly být podklady pro zpracování jak vlastního metodického pokynu, tak i návrh vzorové dokumentace pro stupeň obec. Toto by významně pomohlo obci k vypracování potřebné dokumentace k provádění evakuace a současně by byla snadno zpracovatelná do havarijních plánů, protože bude zpracovávána jednotně a bude obsahovat všechny potřebné údaje. Požadavek zadavatele je i vyřešení otázky evakuace osob se zdravotním postižením, které nejsou umístěny v nemocničních či sociálních zařízeních. A dále se bude zabývat i stále nevyřešenou záležitostí evakuace domácích zvířat.

Další postup:

- Výstupy z bezpečnostního výzkumu promítnout do metodických pokynů, vzorové dokumentace a v případě potřeby i do legislativy.
Termín: Po vypracování projektu bezpečnostního výzkumu

Nouzové přežití

Pro zabezpečení krátkodobého nouzového přežití (mimo stacionární zařízení) jsou v současnosti k dispozici kontejnery nouzového přežití v počtu 17 ks, z toho jsou 4 ks nově pořízeny SSHR. Každý kontejner je určen pro 25 – 50 osob a při rozvinutí zabezpečují 24 hod nezávislý provoz.

V případě zabezpečení dlouhodobého nouzového přežití (taktéž mimo stacionární zařízení) jsou na centrální úrovni vytvářeny kapacity v podobě Materiálních základen humanitární pomoci (stanové sestavy s technickým a materiálovým vybavením). V současnosti má HZS ČR k dispozici 11 ks těchto základen s celkovou kapacitou 1650 osob. K tomu byla v roce 2016 pořízena SSHR do státních hmotných rezerv jedna souprava materiální základny humanitární pomoci pro 350 osob, jejímž obsahem jsou i rodinné stany. A dále je také možné využít i kapacit Armády ČR, která ve prospěch IZS vyčleňuje 2 odřady pro vybudování nouzového ubytování pro 900 osob. V následujících letech budou tyto prostředky průběžně obměňovány.

Materiální vybavení základen (lehátka, deky, stravovací sety atp.) se používá i v případě zabezpečení nouzového přežití ve stacionárních zařízeních, jako jsou tělocvičny, společenské sály atp. Tyto objekty (stejně jako další ubytovací kapacity – hotely, pensiony, ubytovny) jsou vytipovány v jednotlivých havarijních plánech krajů a využívají se při mimořádné události a krizové situaci přednostně před výstavbou Materiální základny humanitární pomoci. Nadále je třeba věnovat pozornost také problematice slučování rodin a zajištění dostatečného soukromí pro ubytované ve velkokapacitních zařízeních (např. tělocvičny, haly). A také je nezbytné vyřešit otázku nouzového přežití domácích mazlíčků, kteří byli evakuováni společně s jejich majiteli.

Na základě stanoveného dílčího úkolu zpracovala SSHR ve spolupráci s dalšími dotčenými orgány koncepci tvorby, udržování a využití zásob pro humanitární pomoc do roku 2020 s výhledem do roku 2030. Jednou z hlavních ambicí této koncepce je optimalizace složení zásob pro humanitární pomoc jak z hlediska jejich početní a komoditní struktury, tak z hlediska místa uložení a dosažení schopnosti jejich neprodleného dodávání do požadovaného místa v době krizových situací.

V souladu s dílčím úkolem uvedeným ve Zprávě o stavu ochrany obyvatelstva v ČR 2015 byla na pracovní úrovni navržena definice pojmu nouzové přežití při poskytování nezbytné péče obyvatelstvu při mimořádné události, který byl předložen k diskusi v odborných kruzích. Tento návrh je využíván zatím jen interně u HZS ČR a při změně legislativy bude doplněn mezi vymezené pojmy.

Další postup:

- Obměnit morálně, fyzicky a technicky zastaralý obsah souprav materiálu nouzového přežití k okamžitému a následnému použití u HZS krajů se zohledněním ekonomických možností.
Termín: průběžně

Prostředky individuální ochrany a improvizovaná ochrana

Vybrané položky materiálu civilní ochrany, uskladněné v zařízeních HZS ČR, procházely v uplynulém období pravidelnými revizemi a zkouškami. V případě, kdy nesplňovaly požadované parametry, byly postupně vyřazovány a budou ekologicky zlikvidovány. Tím docházelo a stále dochází ke snižování početního stavu jak vlastních prostředků ochrany jednotlivce, tak zejména jejich filtrů.

Poslední testování prostředků individuální ochrany proběhlo v 1. pololetí 2018 a týkalo se ochranných dětských vaků DV-75. Výsledkem zkušebního prověření bylo doporučení ponechat DV-75 ve skladech HZS ČR; přesto je jejich počet s ohledem vybranou kategorií osob nedostatečný.

Z ekonomických důvodů se již nedoplňují početní stavy jednotlivých použitelných prostředků specifikované ve výše uvedené vyhlášce a jejich počty vzhledem ke stáří trvale klesají. Je sice možné využít nabídky výrobců a doplnit počet skladovaných prostředků na zabezpečovaný počet. V tomto konkrétním případě se jedná o finančně náročnou variantu, kterou je možno v pořizovacích nákladech a cenách roku 2015 odhadnout na více jak 5 miliard Kč. Taktéž je nutno poukázat na nezapočtené náklady související se skladováním a ošetřováním prostředků individuální ochrany. Na druhou stranu je potřeba upozornit i na enormní náklady související s ekologickou likvidací nadále již nepoužitelných nebo dále již nevyužitelných prostředků individuální ochrany specializovanými společnostmi. Požadavek ekologické likvidace je vyžadován zákonem o odpadech⁸⁴.

Stávající funkční prostředky individuální ochrany jsou zakonzervovány a skladovány v zařízeních HZS ČR podle pokynů výrobce. Patříčné technické parametry uložených prostředků jsou ověřovány na zkušební lince.

S přihlédnutím k velmi problematickému přidělování těchto prostředků (časová náročnost na organizaci, převoz z centrálních skladů, výdej, evidenci a další) a k velkému finančnímu objemu na pořízení, skladování, pravidelné zkoušky ochranných prostředků a k nutné, výrobcem předepsané, obměně malých ochranných filtrů (bez kterých jsou ochranné prostředky nepoužitelné) se jeví pro stát jako neefektivní ve výrazně hromadném počtu pořizovat uvedené prostředky individuální ochrany. V současnosti se tedy nepočítá s navyšováním financí pro zabezpečení prostředků individuální ochrany pro vybrané skupiny obyvatel v případě stavu ohrožení státu nebo válečného stavu.

V Institutu ochrany obyvatelstva jsou vyvíjeny nové typy dětských vaků, dětských ochranných kulek a kazajek, ochranných kulek pro dospělé, které jsou nenáročné na výrobu, s prodlouženou dobou skladovatelnosti a s vyššími užitnými vlastnostmi. Z hlediska strategických zájmů ČR je žádoucí zachovat jedinečnost (z pohledu nejen evropské, ale i celosvětové výjimečnosti) know-how produkce prostředků individuální ochrany na území ČR. Vyvíjené ochranné prostředky jsou ve stadiu funkčních vzorků a je žádoucí dokončit jejich vývoj a zabezpečit výrobu pro případ jejich potřeby. Důvodem je skutečnost, že v oblasti dětských prostředků individuální ochrany je nereálné tyto zabezpečit v případě potřeby ze zahraničí – světové trhy je nenabízí.

Po vyhodnocení požadavků plynoucích z vyhlášky č. 380/2002 Sb. a finančních možností vyplynula potřeba navrhnout nové principy zabezpečení obyvatelstva prostředky individuální ochrany. Vybraný způsob zabezpečení je nutno zapracovat do stávajícího právního předpisu.

S ohledem na stále klesající skladované počty prostředků individuální ochrany je třeba přikročit k celkové změně ve filozofii zabezpečení obyvatelstva ochrannými prostředky. Jako jedno z možných řešení se jeví vyčlenit určitý počet zcela vyhovujících prostředků individuální ochrany s odpovídajícím počtem příslušných a funkčních filtrů pro obecnou skupinu obyvatelstva. Konkrétní množství by se stanovilo odbornou analýzou, např. nejvyšším počtem běžně přítomných osob, které by se mohly nacházet v jeden okamžik v zóně havarijního plánování podle zvláštních právních předpisů⁸⁵. Uvedené množství (předběžně odhadnuté na cca 300 000) by se centrálně skladovalo a průběžně obměňovalo ve skladech HZS ČR.

⁸⁴ Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

⁸⁵ Zákon č. 263/2016 Sb., atomový zákon, ve znění pozdějšího předpisu a zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií), ve znění pozdějších předpisů

Pro případ stavu ohrožení státu a válečného stavu lze v součinnosti se SSHR prostřednictvím smluvního vztahu s výrobcem prostředků individuální ochrany zabezpečit přednostní dodávku pro obyvatelstvo na základě rozhodnutí vlády ČR (smlouva o smlouvě budoucí; jiný obchodně-právní institut).

V případě změny v přístupu k zabezpečení obyvatelstva prostředky individuální ochrany je potřeba upravit znění právního předpisu.

Nezastupitelnou roli tady hraje sebeochrana a vzájemná pomoc obyvatelstva s využitím znalostí, postupů a praktických dovedností při zhotovení a použití improvizovaných prostředků ochrany dýchacích cest, orgánů zraku, povrchu těla. Jedná se o jednoduché pomůcky, které si občané připravují svépomocí z dostupných prostředků a které omezeným způsobem nahrazují prostředky individuální ochrany. S tím souvisí zvýšený důraz na přípravu obyvatel, nejen po teoretické stránce, ale i praktické.

Další postup:

- Pokračovat ve vývoji prostředků individuální ochrany pro děti a seniory. Nové PIO certifikovat a v případě rozhodnutí MV pořizovat cestou SSHR do státních hmotných rezerv.
Termín: stanoví nová koncepce ochrany obyvatelstva

Ukrytí

V souladu s dříve schválenými koncepcemi ochrany obyvatelstva⁸⁶ je nutné ukrytí obyvatelstva rozlišovat na ukrytí v době vyhlášeného stavu ohrožení státu a válečného stavu a na ukrytí při vzniku mimořádné události s rizikem kontaminace nebezpečnými látkami nebo účinky pronikavé radiace.

V prvním případě se k ukrytí budou využívat stálé úkryty, které byly budovány a jsou předurčeny k ochraně obyvatelstva před účinky zbraní hromadného ničení. V místech, kde nelze ukrytí zajistit v těchto prostorech, se budou budovat improvizované úkryty.

Při mimořádných událostech a krizových situacích nevojenského charakteru nelze s využitím stálých úkrytů počítat z důvodu doby potřebné k jejich zphotovení a nerovnoměrného rozmístění, proto nejsou uváděny v havarijních plánech krajů. V tomto případě je občanům doporučováno využívat přirozené ochranné vlastnosti staveb s doporučením úprav zamezujících proniknutí nebezpečných škodlivin, tzv. improvizované ukrytí.

Od roku 1995 se počet stálých úkrytů neustále snižuje, což ukazuje níže uvedená tabulka č. 7. Důvodem je jednak privatizace objektů, ve kterých se úkryty nalézaly a jejichž noví vlastníci požadovali vyřazení úkrytů z evidence, tak i zvyšující se finanční náročnost na údržbu funkčnosti úkrytu a nutných revizí. Významně k tomu také přispělo i rozhodnutí vlády ČR⁸⁷ v roce 2005, že stát nebude podporovat výstavbu nových stálých úkrytů, rekonstrukce a opravy stávajících stálých úkrytů ani trvat na zachování jejich účelu v mírové době.

Současná bezpečnostní situace ve světě (např. severokorejské ohrožení) však otevírá otázku, zda tento trend vyřazování stálých úkrytů nadále podporovat. V následujícím období bude vhodné tuto oblast důkladně zanalyzovat. Vzhledem k počtu stálých úkrytů se bude třeba více zaměřit na zabezpečení ukrytí obyvatelstva v improvizovaných úkrytech a k tomu vytvořit odpovídající dokumentaci na úrovni obce.

⁸⁶ Usnesení vlády ČR ze dne 22. dubna 2002 č. 417 ke Koncepci ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015

Usnesení vlády ČR ze dne 25. února 2008 č. 165 k Vyhodnocení stavu realizace Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015 a o Koncepci ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020

⁸⁷ Usnesení vlády ČR ze dne 5. ledna 2005 č. 21 k Informaci o plnění Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015 s návrhem na její dílčí úpravu

KRAJ	1990	2000	2010	2015	2016	2017
hl. m. Prahy	1138	834	785	763	753	723
Středočeský	479	451	212	147	139	134
Jihočeský	126	126	40	31	31	31
Plzeňský	229	211	126	106	105	105
Karlovarský	152	152	104	83	80	78
Ústecký	625	597	255	179	173	171
Liberecký	97	96	19	16	15	15
Královéhradecký	135	121	55	31	28	24
Pardubický	207	194	104	81	74	73
Vysočina	145	143	87	72	69	69
Jihomoravský	359	354	185	127	123	121
Olomoucký	323	302	142	80	79	74
Moravskoslezský	948	900	287	187	176	169
Zlínský	209	194	69	58	58	58
CELKEM	5172	4675	2470	1961	1903	1845

Tab. č. 7 Přehled počtů stálých úkrytů v jednotlivých krajích k 31. 12. daného roku

Další postup:

- Nadále se nepodílet finančními prostředky HZS ČR na provozu a údržbě stálých úkrytů kromě HZS hl. m. Prahy na vybrané subjekty.
Termín: trvale
- Dotace na budování stálých úkrytů, příp. na provádění oprav a údržby ze strany státu neposkytovat s výjimkou ochranných systémů podzemních dopravních staveb a dalších vybraných subjektů.
Termín: trvale
- Posilovat roli improvizovaného ukrytí obyvatelstva při mimořádných událostech a krizových situacích, při kterém jsou využívány ochranné vlastnosti staveb a tuto skutečnost promítnout do plánovací dokumentace.
Termín: průběžně

Monitorování nebezpečných látek

Právní rámec pro systém **radiační ochrany**, včetně systému monitorování radiační situace na území ČR, vytváří atomový zákon a na něj navazující prováděcí předpisy. Řízením a koordinací monitorování radiační situace na území ČR je pověřen SÚJB. Na činnostech monitorování se kromě SÚJB podílejí MO, MZe, MŽP, HZS ČR, PČR, orgány Celní správy a Státní zemědělská a potravinářská inspekce.

Podrobnosti k monitorování radiační situace, včetně monitorování v zónách havarijního plánování, jsou upraveny vyhláškou o monitorování radiační situace⁸⁸. Náležitosti programů monitorování, které mimo jiné stanovují rozsah monitorování výpustí a okolí jaderných zařízení zajišťovaného držiteli povolení k provozu těchto zařízení, jsou určeny vyhláškou o monitorování radiační situace a vyhláškou o radiační ochraně⁸⁹. Data z monitorování jsou průběžně vkládána do databáze Monitorování radiační situace. Aplikace je veřejnosti přístupná na internetové adrese: <https://www.sujb.cz/monitorovani-radiacni-situace/>. Vybraná data jsou mimo to poskytována do systému EU a na základě bilaterálních dohod i do Rakouska a na Slovensko.

⁸⁸ Vyhláška č. 360/2016 Sb., o monitorování radiační situace

⁸⁹ Vyhláška č. 422/2016 Sb., o radiační ochraně a zabezpečení radionuklidového zdroje

Monitorování radiační situace u HZS ČR zajišťují výjezdové skupiny chemických laboratoří HZS ČR, které disponují moderními dozimetrickými prostředky umožňujícími provádět pojezdová měření radiační situace s datovým přenosem na SÚJB a operační střediska HZS kraje. Pro zjišťování radiační situace je HZS ČR vybaven osobními dozimetry, zásahovými dozimetry a radiometry. Tyto přístroje mají k dispozici všechny jednotky. Z hlediska vybavení v oblasti radiační ochrany, plošným pokrytím a hustotou jednotek patří HZS ČR k nejlépe vybaveným sborům v EU.

HZS ČR provádí nepřetržitě monitorování radiační situace prostřednictvím sítě včasného zjištění (dále jen „SVZ“) v 7 měřicích místech. SVZ je vybavena měřicími zařízeními poskytnutými SÚJB a data z těchto SVZ jsou předávána do datového střediska SÚJB automatizovaným přenosem.

HZS ČR zajišťuje monitorování radiační situace v síti monitorovacích tras na celém území ČR namátkově jednou měsíčně mobilními skupinami (dále jen „MS“) vyčleněnými z chemických laboratoří HZS ČR a naměřená data při monitorování prováděném MS HZS ČR jsou předávána na SÚJB v souladu se smlouvou uzavřenou mezi MV-GŘ HZS ČR a SÚJB.

V zóně havarijního plánování jaderných elektráren byly distribuovány přístroje DC-3A-72 a DC-3B-72 v počtu 216 intenzimetrů, které jsou určeny pro jednotky SDH obcí při vyhlášení radiační havárie na jaderné elektrárně.

Pro urychlení záchranných prací na hranici zóny havarijního plánování jsou HZS krajů v zóně havarijního plánování jaderných elektráren vybaveny celkem 36 soupravami portálových detektorů gama záření (k předání zařízení výrobcem dojde v říjnu 2018), které umožňují třídit evakuované obyvatelstvo, osobní vozidla a těžkou techniku na kontaminované a nekontaminované radioaktivními látkami, a tím značně zefektivnit následnou dekontaminaci osob a techniky.

Kromě toho jsou HZS krajů vybaveny stacionárními hlásiči úrovně radiace (dále jen „SHÚR“), které byly v minulosti pořízeny v systému civilní ochrany. Jde o prostředky typu DC-4C-71 a DC-4D-82, které byly konstruovány jako prostředky systémového radiačního průzkumu. Z hlediska provozu byly na základě pilotního projektu v Libereckém kraji odstraněny hlavní nevýhody zařízení - vyžadovaly stálou přítomnost obsluhy, neumožňovaly zpětné zobrazení naměřené hodnoty (zobrazovaly pouze aktuální hodnotu pro daný okamžik) a neumožňovaly automatický sběr dat. Lze konstatovat, že byl úspěšně odzkoušen přenos dat z místa dislokace zařízení do sítě operačních středisek HZS krajů a že byly eliminovány výše uvedené nevýhody. Výhodou je, že cca 180 SHÚR je nainstalováno na objektech HZS ČR s 24 hodinovou obsluhou. Instalované typy je nutno z hlediska ustanovení zákona o metrologii⁹⁰ považovat za pracovní měřidla nestanovená, neboť nejsou typově schváleny. SHÚR mohou být uživateli využívány jako signalizátory zvýšených hodnot, nebo překročení signalizačních úrovní dávkového příkonu. Takto naměřené hodnoty dávkového příkonu jsou však využitelné pouze pro potřeby HZS ČR a musí být vždy předepsaným způsobem ověřeny pomocí stanoveného radiometru (např. pomocí přístroje DC-3E-98). SHÚR díky rozmístění na požárních stanicích ideálně pokrývají území ČR a je možné je využít pro doplnění stávající SVZ řízené SÚJB.

V oblasti **protichemické ochrany** byl v letech 2014 až 2015 na území Moravskoslezského kraje dobudován systém chemického monitoringu, varování a vyzoomění. V současné době je úspěšně odzkoušen přenos dat od koncových prvků monitorování na operační středisko HZS Moravskoslezského kraje pomocí obousměrného přijímače sběru dat. Po vyhodnocení intenzity a směru šíření toxického mraku je pro varování obyvatelstva možné využít i informační terminály, které slouží k vyzoomění ohrožených objektů (školy, sociální a zdravotní zařízení, aj.) a informování jejich personálu. Zkušenosti z tohoto projektu byly využity při přenosu dat v rámci pilotního projektu v Libereckém kraji.

Institut ochrany obyvatelstva a HZS Moravskoslezského kraje jsou nově vybaveny dálkovým analyzátozem nebezpečných plynů a par SIGIS II, který je využíván zejména při bezpečnostním monitorování rozsáhlých prostorů v průběhu významných sportovních, kulturních, společenských nebo

⁹⁰ ustanovení § 3 odst. 3 a 4 zákona č. 505/1990 Sb., o metrologii, ve znění pozdějších předpisů

politických událostí, kdy může hrozit riziko teroristického útoku. SIGIS II je systém pro bezkontaktní vzdálené monitorování nebezpečných látek v ovzduší. S jeho pomocí lze identifikovat zdroj úniku, přitom vzdálenost zdroje od přístroje může být několik kilometrů. Je možné identifikovat nejen to, že ze závodu uniká neznámá látka, ale také přesně lokalizovat místa úniku, a to vše bez nutnosti vstupu do areálu závodu. V databázi zařízení jsou významné průmyslové toxické látky a bojové chemické látky zneužitelné k teroristickému útoku.

Chemické laboratoře HZS ČR jsou vybaveny prostředky chemického průzkumu i přístroji laboratorními. Z hlediska budoucích potřeb však chybí systém, který by dokázal naměřená data, zejména z monitorování kvality ovzduší, přenášet on-line nebo off-line na operační střediska HZS krajů. Je třeba rovněž věnovat pozornost novým systémům, jako jsou roboty nebo bezpilotní prostředky - drony.

Za oblast poskytovatelů zdravotnické záchranné služby byly pro členy jejich výjezdových skupin zakoupeny signální hlásiče oxidu uhelnatého v ovzduší. Důvodem bylo jak zvýšení úrovně ochrany posádky tak i zachraňovaných osob.

V oblasti **biologické ochrany** se HZS ČR řídí typovými činnostmi STČ-5/IZS Nález předmětu s podezřením na přítomnost B-agens nebo toxinů, STČ-11/IZS Chřipka ptáků a STČ-16/IZS Mimořádná událost s podezřením na výskyt vysoce nakažlivé nemoci, která bude vydána v listopadu 2018. Protože v těchto typových činnostech nenese HZS ČR zodpovědnost za detekci B-agens, získaly výjezdové skupiny chemických laboratoří HZS ČR pouze minimální vybavení pro biodetekci. Zohledňována je také dohoda se SÚJB o převozu nálezů s podezřením na B-agens do Státního ústavu jaderné, chemické a biologické ochrany, v. v. i.

Kromě uvedeného byl Institut ochrany obyvatelstva a Hasičský útvar ochrany Pražského hradu vybaven výstražným systémem na detekci biologického aerosolu. Zařízení dokáže zabezpečit stálý monitoring ovzduší příslušného teritoria v reálném čase a je schopno pomocí algoritmu měřených dat detekovat neobvyklé změny koncentrace biologického respirabilního aerosolu v ovzduší. Disponuje funkcí včasného varování a současně automatickým spouštěním kolektoru na odběr vzorku na filtr pro následnou identifikaci B-agens (spory, bakterie, viry nebo proteinové toxiny). Je schopné pracovat nepřetržitě několik dnů. Zařízení monitoruje biologický aerosol bez přítomnosti obsluhy a potřeby výměny spotřebního materiálu v 24/7 režimu.

Další postup:

V oblasti detekce a monitorování nebezpečných látek, zahrnujících rovněž CBRN látky, je nutné využít zkušeností z již realizovaných projektů s použitím stacionárních čidel, ale taktéž rozvíjet technické vybavení výjezdových skupin chemických laboratoří HZS ČR pro podporu činnosti velitele zásahu a operačních středisek HZS krajů při záchranných a likvidačních pracích a realizaci opatření ochrany obyvatelstva rozsáhlých mimořádných událostí a krizových situací.

- Ve spolupráci se SÚJB zpracovat analýzu využití SHÚR, zahrnující mj. postupnou ekologickou likvidaci SHÚR HZS ČR nevyužitelných pro monitorování nebo naopak zajištění přenosu dat z místa dislokace do sítě operačních středisek HZS krajů.
Termín: 2019
- Zpracovat analýzu technického a přístrojového vybavení výjezdových skupin chemických laboratoří HZS ČR a současného stavu na trhu pro datové přenosy naměřených hodnot z monitorování nebezpečných chemických látek a zdrojů ionizujícího záření.
Termín: 2019
- Zpracovat analýzu materiálního vybavení na úpravu komunikačních a informačních systémů HZS ČR pro zabezpečení datových přenosů z monitorování nebezpečných chemických látek a zdrojů ionizujícího záření.
Termín: 2020

- Pro rychlé monitorování radiační a chemické situace navrhnout pro drony pořízené HZS ČR vybavení jako měnitelnou nástavbu s detekčními přístroji a soupravou pro odběr vzorků tak, aby vybavení tvořilo s dronem operativní, funkční a variabilní celek.
Termín: 2020
- Provést analýzu k vybudování systému chemického monitoringu na ohrožených částech území.
Termín: stanoví nová koncepce

Územní plánování a stavební řád

Dne 1. ledna 2018 vešla v účinnost novela stavebního zákona⁹¹, která kromě jiného stanovila nová pravidla v územním plánování a v územním a stavebním řízení. Tato zásadní změna se projevila nejen v oblasti ochrany obyvatelstva, ale i v novele zákona o požární ochraně⁹² a zákona o IZS.

Tato novelizace si vyžádala v oblasti uplatňování požadavků ochrany obyvatelstva v územním plánování rychlé zavedení funkčních opatření napříč celým HZS ČR. Ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj (dále jen „MMR“) bylo realizováno společné zaměstnání k implementaci stavebního zákona do praxe. Tato spolupráce se jeví jako klíčová pro další uplatňování požadavků ochrany obyvatelstva podle stavebního zákona.

Současně byla vytvořena nová Metodická pomůcka pro ochranu obyvatelstva v územním plánování a dále společný metodický návod pro HZS krajů jako dotčené orgány v postupech dle stavebního zákona, který kromě oblasti ochrany obyvatelstva zahrnuje zejména oblast požární ochrany a státního požárního dozoru.

Je třeba vydefinovat oblasti, ke kterým se bude HZS ČR, formou závazného stanoviska, vyjadřovat z pohledu ochrany obyvatelstva. Pro vybrané oblasti zpracovat seznam požadavků a opatření, které bude třeba v těchto oblastech dodržet. V současné době můžeme pouze konstatovat svá zjištění, nikoliv však vydávat negativní závazné stanovisko.

Další postup:

- Legislativně navázat a zakotvit problematiku územního plánování a územního a stavebního řízení pro oblast ochrany obyvatelstva v souladu s novelou stavebního zákona.
Termín: stanoví nová koncepce ochrany obyvatelstva

Jednotky sboru dobrovolných hasičů

Koncepce OOB stanovuje požadavek na jednotky SDH obcí, aby se aktivně podílely na plnění úkolů ochrany obyvatelstva, které má zajišťovat obec vůči svým obyvatelům. Na základě toho jsou k plnění úkolů ochrany obyvatelstva předurčovány zejména jednotky SDH obcí kategorie JPO V, které se pravidelně zúčastňují cvičení. Tato cvičení probíhají v úzké součinnosti s HZS krajů, jejichž příslušníci provádějí metodickou odbornou pomoc při plnění úkolů ochrany obyvatelstva. Jedná se zejména o činnosti při přípravě na mimořádné události a při jejich řešení na území obce, jako je např. budování protipovodňových hrází, následné zajištění evakuace a nouzového přežití obyvatel.

K řešení problematiky postavení a činnosti jednotek SDH obcí v oblasti ochrany obyvatelstva byl v rámci HZS ČR ustanoven pracovní tým, který provedl základní analýzu stavu v této oblasti a jeho činnost je dlouhodobě zaměřena zejména na posílení role jednotek SDH obcí při plnění úkolů ochrany obyvatelstva.

⁹¹ Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů

⁹² Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů

Pracovní tým, na základě stanoveného úkolu ve Zprávě o stavu ochrany obyvatelstva v ČR 2015, se zabýval otázkou dalšího využití jednotek SDH obcí v ochraně obyvatelstva. Další požadavky na plnění úkolů ochrany obyvatelstva mimo dříve definované úkoly nebyly navrženy, ale je třeba nadále sledovat vývoj v této oblasti. Další záležitostí, na kterou upřel pracovní tým pozornost, byl návrh financování jednotek SDH obcí při plnění úkolů ochrany obyvatelstva. V tomto případě došel k závěru, že systém financování je i v rámci zákonných norem směřován ke zřizovateli, kterým je obec. K plnění úkolů na úseku ochrany obyvatelstva na území zřizovatele jednotek SDH obcí je zcela logické. V případě nasazení jednotek SDH obcí k plnění úkolů mimo území zřizovatele nic nebrání tomu, aby se na posílení obecního rozpočtu podílel kraj, případně obec, ve prospěch které byly činnosti vykonávány. Současně byly využívány finanční prostředky z operačních programů Strukturálních fondů EU 2014 – 2020. Celkové dotace na pořízení cisternových automobilových stříkaček a dopravní automobily pro jednotky SDH obcí představovaly 865 mil. Kč (bližší informace jsou k dispozici na internetových stránkách HZS ČR⁹³).

V současnosti je činnost pracovního týmu zaměřena na sjednocení organizace, vybavení a činnosti jednotek SDH obcí a na zabezpečení jednotného postupu při plnění úkolů ochrany obyvatelstva. Tento úkol je nutné řešit dlouhodobě, protože na sjednocování systému organizace jednotek mají značný vliv místní podmínky, případně hrozící nebezpečí v jednotlivých územích. Z toho se odvíjí i vybavenost jednotlivých jednotek.

Neopomenutelnou skutečností je i to, že při posílení role jednotek SDH obcí při plnění úkolů ochrany obyvatelstva je nutné brát v úvahu bezprostřední spolupráci s veřejně prospěšnými organizacemi, spolky a jinými orgány působícími na úseku ochrany obyvatelstva.

V roce 2015 byla na jednání vlády přeložena Informace o některých oblastech k řešení ve věci jednotek SDH obcí a spolků působících na úseku požární ochrany. V následujícím roce vláda ČR stanovila úkoly k plnění této problematiky⁹⁴ a dne 14. června 2017 byla seznámena s vyhodnocením plnění těchto úkolů. Převážně se řešila oblast financování, tedy dotace, zvýhodňování zaměstnavatelů, kteří zaměstnávají členy jednotek SDH obcí, pojištění a další.

Další postup:

- Sjednotit organizaci, vybavení a činnost JSDH obcí a zabezpečit jednotný postup při plnění úkolů ochrany obyvatelstva.
Termín: 2020
- Pro zabezpečení činností JSDH obcí podporovat čerpání finančních prostředků z operačních programů Strukturálních fondů EU 2014-2020.
Termín: po dobu trvání operačních programů Strukturálních fondů
- Navrhnout systém zapojení JSDH obcí pro potřebu řešení stavu ohrožení státu a válečného stavu.
Termín: 2020

⁹³ <http://www.hzscr.cz/clanek/ochrana-obyvatelstva-v-ceske-republice.aspx>

⁹⁴ Usnesení vlády ČR ze dne 8. června 2016 č. 506 k řešení některých oblastí u jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí a spolků působících na úseku požární ochrany

5.6 Výhledové úkoly

Ačkoliv úkoly z této části Koncepce jsou výhledovými a jejich plnění je stanoveno až na konec příštího desetiletí, je třeba již dnes o těchto problémech uvažovat a protože se jedná o úkoly velmi rozsáhlé, postupně je i rozpracovávat.

Úkol č. 20) Systematicky vytvářet zdroje pro obměnu a nákup nové techniky pro efektivní, účinný a rychlý zásah složek integrovaného záchranného systému v souladu s požadavky na zajištění jejich akceschopnosti pro záchranné a likvidační práce na celém území České republiky za využití jak národních tak i mezinárodních zdrojů.

Termín: 2030

Odpovídá: MV, MF

Součinnost: MZd, MMR, kraje

Stav plnění: V letech 2015 a 2016 byla pořizována technika z předchozího plánovacího období Integrovaného operačního programu pro období 2007 – 2013 v projektu „Připravenost Hasičského záchranného sboru ČR k řešení povodní 2013 – 2016“. V rámci tohoto projektu bylo pořízeno 365 kusů speciální techniky a současně byla provedena výstavba Humanitární základny v Jihlavě a stanice nově umístěné roty Záchranného útvaru HZS ČR v Jihlavě. Tento projekt významnou měrou pomohl s vybavením HZS ČR jako celku na povodně a zajistil i optimální rozmístění Záchranných útvarů HZS ČR a skladů humanitární pomoci na území ČR.

Druhým realizovaným projektem HZS ČR v programovém období Integrovaného regionálního operačního programu let 2014 – 2020 je „Zvýšení připravenosti Hasičského záchranného sboru ČR na řešení a řízení rizik způsobených změnou klimatu“. Tento projekt zapadá do širších souvislostí a aktivit, které HZS ČR realizuje v poslední dekádě s využitím strukturálních fondů EU. Projekt představuje přirozenou návaznost na uvedené aktivity, neboť z prognóz a projevů změn klimatu vyplývá, že aktuálně je třeba se připravit a umět efektivně reagovat (jak po stránce materiálního a technického vybavení, tak po stránce personální) na stále častější výskyt různých druhů živelních pohrom, které vyplývají ze změn klimatu a které vyvolávají stále významnější dopady na životy, zdraví a majetek obyvatel a životní prostředí. V rámci projektu je pořizována specializovaná technika a prostředky, které budou určeny pro řešení mimořádných událostí a krizových situací z důvodu klimatických změn, konkrétně déletrvajících sucha, orkánů a větrných smrští, nadprůměrných sněhových srážek nebo masivních námraz. Například jsou pořizovány velkokapacitní automobilové stříkačky, pásové rypadlo, dopravní automobily, mobilní elektrocentrály, osvětlovací soupravy.

Od roku 2015 jsou na nákup a obměnu techniky používány i finanční prostředky z Fondu zábrany škod České kanceláře pojistitelů. Tyto finanční prostředky jsou získány do rozpočtu MV–GŘ HZS ČR na základě zákona o pojišťovnictví⁹⁵. Zákon zajišťuje minimálně 60 % z ročního výnosu fondu pro HZS ČR a z těchto prostředků minimálně 20 % pro obce, tedy pro jednotky SDH obcí. Také poskytovatelům zdravotnické záchranné služby je z Fondu zábrany škod každoročně přidělováno přibližně 35 mil. Kč na zajištění řešení mimořádných událostí souvisejících s dopravní bezpečností.

MV–GŘ HZS ČR zároveň uplatňuje požadavky na vytvoření pohotovostních zásob pro potřeby HZS ČR. Za tímto účelem jsou SSHR pořizovány každý rok věcně prostředky v řádu desítek milionů korun (např. sací bagr, kontejner pro dálkovou dopravu vody, elektrocentrály, mobilní protipovodňové zábrany).

Počínaje rokem 2016 poskytuje MV–GŘ HZS ČR obcím, jako zřizovatelům jednotek SDH obcí, ve větší míře investiční dotace na pořízení dopravního automobilu a nově i dotace na rekonstrukci nebo výstavbu nové požární zbrojnice. Současně mohou obce čerpat finanční prostředky i z fondů EU.

⁹⁵ Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů

Více informací je k dispozici na internetových stránkách HZS ČR⁹⁶.

Dále je z rozpočtu MZd uvolňováno pro poskytovatele zdravotnické záchranné služby cca 106 mil. Kč, které slouží na zajištění krizové připravenosti zdravotnické záchranné služby. Jedná se o investiční i neinvestiční výdaje, ze kterých je hrazeno nejen pořízení a obměna věcných prostředků, ale také vzdělávání a výcvik. Tato povinnost je MZd dána zákonem o zdravotnické záchranné službě⁹⁷.

Závěr: Z výše uvedeného je zřejmé, že se podařilo využívat i finanční prostředky z mimorozpočtových zdrojů jak ze strukturálních fondů EU, tak domácí z Fondu zábrany škod.

Nadále je důležité pokračovat v pořizování a obnově techniky, přitom se bude vycházet z hodnocení výchozího stavu techniky (stáří, opotřebenost), analýzy potřeb (např. ze Strategie HZS ČR, Analýzy orkánu Herwart), technické úrovně současných věcných prostředků a techniky, stávajícího a plánovaného počtu daného potřebou nebo právním předpisem. Techniku pořizovat nejen pro řešení všech typů povodní, ale i dalších mimořádných událostí a krizových situací tak, aby byla občanům všech regionů ČR garantována stejná kvalita s časovou dostupností záchranných a likvidačních prací a opatření ochrany obyvatelstva.

Úkol č. 21) Podporovat využívání moderních informačních technologií pro plnění úkolů ochrany obyvatelstva (internet, sociální sítě, satelitní přenos dat a monitorování Země – GMES/Copernicus, Galileo, ITS atp.).

Termín: 2030

Odpovídá: MV

Součinnost: MD, MO, MŽP

Stav plnění: V návaznosti na informace uvedené ve Zprávě o stavu ochrany obyvatelstva v ČR 2015 v problematice využívání družicových snímků pro podporu řešení mimořádných událostí a krizových situací je třeba zmínit řešení problému s dostupností družicových dat. Za účelem lepší dostupnosti družicových dat Sentinel byl vytvořen Spolupracující pozemní segment Sentinel v ČR, který obsahuje družicová data pokrývající území ČR. Kromě využití k dokumentaci území a provádění analýz za účelem prevence ochrany obyvatel je plánováno vytvoření funkční nadstavby, které by zjednodušilo využití snímků běžnému uživateli. Zároveň je plánován rozvoj systémů pro sledování nežádoucích pohybů infrastruktury či poklesů terénu.

Systémy družicové navigace by rovněž měly být v kombinaci s vhodným mapovým podkladem standardně využívány pro navigaci zasahujících jednotek IZS k místu mimořádné události, včetně přiblížení vrtulníků na přistání, zejména v podmínkách zhoršené dohlednosti. Při modernizaci přístrojového vybavení, resp. nákupu nového přístrojového vybavení by měly být pořizovány přijímače schopné využít korekcí Evropské překryvné služby geostacionární navigace (EGNOS), které jsou v rámci ČR nezávislé na pozemní infrastruktuře a v optimálním případě i přijímače schopné příjmu signálů z více globálních navigačních družicových systémů. Do budoucna se jeví jako optimální kombinace služeb poskytovaných systémy GPS a Galileo. Zároveň je třeba pokračovat s přípravou na zprovoznění veřejně regulované služby systému Galileo (služby PRS), která bude poskytovat garantovaný, robustní a zabezpečený signál pro autorizované uživatele, mezi něž patří také složky IZS. V této věci na národní úrovni probíhá spolupráce MD s NÚKIB.

Nejen prostředí družicových dat, ale i prostředí GIS za poslední roky doznalo řady změn. Za hlavní změnu ve vztahu k ochraně obyvatelstva lze považovat nasazení bezpilotních průzkumných prostředků – dronů, které lze využít jako velmi rychlý nástroj pro mapování ve 2D i 3D. Jejich nasazení se osvědčilo zejména při mapování povodňových rozlivů nebo pro mapování místa mimořádné události většího

⁹⁶ <http://www.hzscr.cz/clanek/ochrana-obyvatelstva-v-ceske-republice.aspx>

⁹⁷ Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě, ve znění pozdějších předpisů

rozsahu s následným zpracováním dat v GIS a to jak v rastrové tak i vektorové formě. Naopak situace získávání snímků území z družic se osvědčuje spíše u rozlehlých území, která nejsou pro českou republiku charakteristická.

Současné řešení GIS HZS ČR lze rozdělit do dvou částí a to první části týkající se operačního řízení HZS ČR (příčemž vše vychází z jednotné platformy GIS HZS ČR) a druhé části, kterou rozumíme ostatní činnosti HZS ČR, jako je i ochrana obyvatelstva a krizové řízení. Centrálním bodem GIS HZS ČR je datový sklad dislokovaný v Institutu ochrany obyvatelstva (Lázně Bohdaneč), který shromažďuje a zpracovává GIS data od různých poskytovatelů. Z pohledu ochrany obyvatelstva a krizového řízení je potřeba tato data zpřístupnit skrze aplikace pro koncové uživatele a dále pracovat na rozšiřování datového portfolia zejména z úrovně MV-GŘ HZS ČR.

Z pohledu vzdělávání pracovníků ochrany obyvatelstva a krizového řízení je připraveno školení v oblasti základů a práce s GIS v Institutu ochrany obyvatelstva. Za participace GIS specialistů HZS krajů a MV-GŘ HZS ČR proběhlo v prvním čtvrtletí 2018 první školení, z důvodu vysoké obsazenosti bude toto školení ve více bězích.

Je také nutno zmínit činnost pracovní skupiny "Využití informačních technologií", která vznikla na úseku ochrany obyvatelstva a krizového řízení. Skupina provedla analýzu využití informačních a komunikačních technologií u HZS ČR v oblastech ochrany obyvatelstva, krizového řízení a PVČ. Analýza postihovala zejména následující oblasti:

- způsob ukládání, zpracovávání a publikování dat z oblasti ochrany obyvatelstva, krizového řízení a PVČ,
- využití portálů nebo informačních systémů pro krizové řízení,
- způsob využívání GIS,
- využívání webových aplikací,
- využívání mobilních aplikací,
- využívání sociálních sítí.

Cílem analýzy bylo nejen aktuální zjištění využití informačních a komunikačních technologií, ale současně i výběr zajímavých řešení v jednotlivých krajích a doporučení dalšího rozvoje.

Výstupem spolupráce by měly být požadavky na výše zmíněné aplikace a prostorová data pro podporu činností ochrany obyvatelstva a krizového řízení.

Závěr: Systémy družicové navigace jsou v kombinaci s vhodným mapovým podkladem již standardně využívány pro navigaci zasahujících jednotek IZS k místu mimořádné události, včetně přiblížení vrtulníků na přistání, zejména v podmínkách zhoršené dohlednosti.

Dále je třeba začít s přípravou na zprovoznění veřejně regulované služby systému Galileo (služby PRS), která bude poskytovat garantovaný, robustní a zabezpečený signál pro autorizované uživatele, mezi něž patří také složky IZS. Tato služba zajistí možnost využití polohové i časové služby Galileo i v případech, kdy bude z bezpečnostních důvodů nutné omezit dostupnost či přesnost ostatních služeb systému Galileo. Pro potřeby získání a udržování časového standardu v rámci IZS bude nutné využívat systémového času GPS nebo Galileo, který má velmi vysoký standard přesnosti a stability a zároveň jsou jej schopny poskytnout prakticky všechny přijímače.

Ohledně využití družicových snímků, resp. dat dálkového průzkumu Země z dronů je třeba vybudovat dostatečné kapacity v rámci IZS, které by uvedené snímky byly schopny využívat i pro potřeby hlubších analýz, prevence i sledování aktuálního stavu v průběhu mimořádné situace. S prudce se rozvíjejícími technologiemi a rychlým nástupem soukromého sektoru do kosmických aktivit lze očekávat, že datových zdrojů dat pozorování Země bude rychle přibývat. Velmi perspektivní metodou

monitoringu území v řádu desítek hodin až dní je zajímavým konceptem využití tzv. High Altitude Platforms, které jsou nyní vyvíjeny v rámci Evropské kosmické Agentury.

V problematice využití informačních a komunikačních technologií se MV-GŘ HZS ČR rozhodlo postupovat komplexně a prvním krokem bude stanovení struktury a způsob ukládání dat, využívaných v oblasti ochrany obyvatelstva, krizového řízení a PVČ.

Úkol č. 22) Řešit systém zapojení Armády České republiky do systému ochrany obyvatelstva za stavu ohrožení státu a válečného stavu.

Termín: 2030

Odpovídá: MV, MO

Stav plnění: Armáda ČR je složkou, jejíž pomoc je v mírovém stavu využívána při řešení rozsáhlých mimořádných událostí a krizových situací. Součinnost složek IZS a Armády ČR za stavu ohrožení státu a válečného stavu je limitována úkoly, které jsou pro Armádu ČR prioritní. Bude však nezbytné projednat a smluvně zarámovat podíl Armády ČR na ochraně obyvatelstva na území ČR, příp. v jejich zájmových prostorech pro vedení bojové činnosti v závislosti na jejich prioritních úkolech.

Závěr: U obou resortů byla v hodnoceném období zpracována řada dokumentů, které se svou obsahovou náplní dotýkají plnění předmětného úkolu, případně obsahují rozpracované části opatření ochrany obyvatelstva (např. Koncepce přípravy občanů k obraně státu, nový zákon o HZS ČR). V následujícím období je nutné tuto problematiku v návaznosti na tyto dokumenty dále rozpracovávat.

Úkol č. 23) Rozšiřovat využívání infrastruktury jednotného systému varování a informování obyvatelstva o další funkcionality (např. s podporou instalace snímačů sběru dat realizovat přenos dat od čidel detekujících nebezpečné látky, čidel měření výšky vodní hladiny nebo srážkoměrů).

Termín: 2030

Odpovídá: MV

Součinnost: MŽP, SÚJB

Stav plnění: Současná infrastruktura JSVV je udržována v trvale provozuschopném stavu, přičemž dochází k postupné obměně na straně vysílací části infrastruktury. Problematika obousměru je aktuálně řešena prostřednictvím Bezpečnostního výzkumu, konkrétně projektu „Výzkum kritických informačních struktur státu se zaměřením na JSVV“. Cílem tohoto projektu je zvýšení bezpečnosti obyvatelstva při vzniku a řešení krizových situací, tedy modernizace komunikační infrastruktury tak, aby bylo možné implementovat zabezpečený systém s komplexní funkcionalitou. Výstupem projektu budou mimo jiné ověřené funkční vzorky navrhovaného systému se zaměřením na vyšší stupeň zabezpečení oproti současnému stavu a možnosti obousměrného přenosu informací, včetně výstupů z čidel s různým určením. Základním požadavkem je návrh systému postaveného na mezinárodně uznávaném standardu, který umožní dodávky prostřednictvím více výrobců. Dalším výstupem projektu budou technické podmínky systému a metodika pro přenos informací mezi dispečerskými pracovišti (složky IZS, krizové štáby, osoby odpovědné za řešení mimořádných událostí) a koncovými prvky JSVV. Paralelně s bezpečnostním výzkumem probíhá kontinuálně výstavba místních informačních systémů podporovaná dotačními programy EU, které zaštiťuje MŽP. V tomto případě je výstavba místních informačních systémů realizována obecními úřady na místní úrovni, přičemž systém obousměru je řešen například pro sledování hladiny vodních toků.

Závěr: Trvalým úkolem po celou dobu platnosti úkolu č. 23 je udržovat stávající infrastrukturu JSVV v plně funkčním stavu. Dalším úkolem je realizace modernizace systému JSVV s důrazem na bezpečnost, implementaci nových funkcionalit a zabránění vendor lock-in (závislosti na jednom dodavateli).

Úkol č. 24) Zajistit provoz a postupnou modernizaci nově vybudovaného Národního systému příjmu tísňového volání. S použitím nových technologií integrovat nové povinné služby v systému, zejména se soustředit na podporu komunikace s osobami se specifickým zdravotním postižením.

Termín: 2030

Odpovídá: MV

Součinnost: MZd, MD, kraje

Stav plnění: V rámci dotačního titulu Integrovaný operační program, byl realizován program „Jednotná úroveň informačních systémů operačního řízení a modernizace technologií pro příjem tísňového volání základních složek integrovaného záchranného systému“, který byl dokončen v roce 2015. Do programu byly zapojeny všechny základní složky IZS a kraje. Program byl realizován s cílem poskytnout občanovi vyšší kvalitu služeb na úseku tísňového volání, zavedení nových technologií, sjednocení systémů operačních středisek základních složek IZS a zkrácení času mezi tísňovým voláním a zásahem na místě mimořádné události. Jednou z částí programu měl být i Národní systém příjmu tísňového volání. Ve zvolené variantě realizace, tzv. hybridní varianta, nebyl Národní systém pro příjem tísňového volání realizován. O této skutečnosti byly informovány kontrolní orgány, zprostředkující subjekt (Centrum pro regionální rozvoj) i řídicí orgán (MMR).

Závěr: Úkol směřující k Národnímu systému příjmu tísňového volání je vzhledem k nerealizaci systému zrušen.

6. ZÁVĚR

V průběhu zpracování Zprávy o stavu ochrany obyvatelstva v ČR 2018 bylo provedeno vyhodnocení jednotlivých oblastí a priorit. Část úkolů byla zcela splněna a proto se již v příloze č. 1 „Přehled základních úkolů stanovených v Konceptci OOB včetně navrhovaných změn termínů jejich plnění“ nadále neuvádí. U některých úkolů se projevila hloubka a šířka problematiky a především jejich přímá návaznost na úpravy a změny legislativních předpisů. Z těchto důvodů bylo nutné posunout termín jejich splnění.

Na základě vyhodnocení plnění stanovených úkolů lze konstatovat, že přijatý systém opatření k přípravě a řešení mimořádných událostí a krizových situací je správný, a že trendy ochrany obyvatelstva nastavené Konceptcí OOB, představují směr, kterým se má a nadále bude ochrana obyvatelstva ubírat. Cílů a úkolů, stanovených Konceptcí OOB, nelze dosáhnout bez úzké spolupráce mezi všemi zainteresovanými subjekty.

Základním, dlouhodobě přetrvávajícím problémem je personální a finanční podhodnocení celého systému ochrany obyvatelstva. Nejedná se pouze o nedostatečné finanční zabezpečení provozní části, ale je třeba navýšení také části investiční. Současný stav umožňuje pouze „udržovací práce“, ale nelze hovořit o rozvoji systému ochrany obyvatelstva, který by uměl pružně reagovat na nové hrozby, jejichž okruh se neustále rozšiřuje.

Podle úkolu č. 1 z Konceptce OOB by následující Zpráva o stavu ochrany obyvatelstva v ČR měla být zpracována v roce 2021. Vzhledem k tomu, že v roce 2020 bude vládě ČR předložena nová koncepce ochrany obyvatelstva, bude se následující termín zpracování Zprávy odvíjet od této nové koncepce.

Přehled právních předpisů

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějšího předpisu

Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 191/2016 Sb., o ochraně státních hranic České republiky a o změně souvisejících zákonů (zákon o ochraně státních hranic), ve znění pozdějšího předpisu

Zákon č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů

Zákon č. 189/1999 Sb., o nouzových zásobách ropy, o řešení stavů ropné nouze a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nouzových zásobách ropy), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru), ve znění zákona č. 183/2017 Sb.

Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 137/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, ve znění pozdějšího předpisu

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (zákon o prevenci závažných havárií), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 263/2016 Sb., atomový zákon, ve znění pozdějšího předpisu

Zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 505/1990 Sb., o metrologii, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 206/2005 Sb., o ochraně některých služeb v oblasti rozhlasového a televizního vysílání a služeb informační společnosti, ve znění pozdějších předpisů

Nařízení vlády č. 432/2010 Sb., o kritériích pro určení prvku kritické infrastruktury, ve znění pozdějšího předpisu

Vyhláška č. 226/2015 Sb., o zásadách pro vymezení zóny havarijního plánování a postupu při jejím vymezení a o náležitostech obsahu vnějšího havarijního plánu a jeho struktury.

Vyhláška č. 82/2018 Sb., o bezpečnostních opatřeních, kybernetických bezpečnostních incidentech, reaktivních opatřeních, náležitostech podání v oblasti kybernetické bezpečnosti a likvidaci dat (vyhláška o kybernetické bezpečnosti)

Vyhláška č. 317/2014 Sb., o významných informačních systémech a jejich určujících kritériích, ve znění pozdějšího předpisu

Vyhláška č. 437/2017 Sb., o kritériích pro určení provozovatele základní služby

Vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva

Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, ve znění vyhlášky č. 429/2003 Sb.

Vyhláška č. 360/2016 Sb., o monitorování radiační situace

Vyhláška č. 422/2016 Sb., o radiační ochraně a zabezpečení radionuklidového zdroje

Přehled použitých dokumentů

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030 (usnesení vlády ze dne 23. října 2013 č. 805)

Zpráva o stavu ochrany obyvatelstva v České republice 2015 (usnesení vlády ČR ze dne 2. prosince 2015 č. 977)

Aktuální informace o humanitární a konzulární situaci v Nepálu a možnostech reakce České republiky (usnesení vlády ČR ze dne 27. 4. 2015 č. 314)

Informace o humanitární a konzulární situaci v Nepálu a o pomoci ze strany České republiky (usnesení vlády ČR ze dne 13. 5. 2015 č. 357)

Analýza hrozeb pro Českou republiku (usnesení vlády ČR ze dne 27. dubna 2016 č. 369)

Koncepce přípravy občanů k obraně státu (usnesení vlády ČR ze dne 16. ledna 2013 č. 38)

Určení prvků kritické infrastruktury, jejichž provozovatelem je organizační složka státu (usnesení vlády ČR ze dne 14. prosince 2011 č. 934)

5. aktualizace Seznamu prvků kritické infrastruktury, jejichž provozovatelem je organizační složka státu (usnesení vlády ČR ze dne 27. února 2018 č. 139)

Zdraví 2020 – Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí (usnesení vlády ČR ze dne 8. ledna 2014 č. 23)

Akční plány pro implementaci Zdraví 2020 – Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí (usnesení vlády ČR ze dne 20. srpna 2015 č. 671)

Další využití Centra biologické ochrany Těchonín (usnesení vlády ČR ze dne 20. srpna 2015 č. 665)

Informace o zřízení mezirezortní pracovní skupiny pro aktualizaci směrnic upravujících postupy při podezření na vysoce nakažlivou nemoc (usnesení Výboru pro civilní nouzové plánování ze dne 13. července 2017 č. 428)

Směrnice pro jednotný postup při vzniku mimořádné události podléhající Mezinárodním zdravotnickým předpisům (2005) v souvislosti s výskytem vysoce nakažlivé nemoci na palubě letadla přistávajícího ve vstupním místě pro leteckou dopravu (usnesení vlády ČR ze dne 9. ledna 2013 č. 14)

Směrnice pro jednotný postup při vzniku mimořádné události podléhající Mezinárodním zdravotnickým předpisům (2005) v souvislosti s výskytem vysoce nakažlivé nemoci ve zdravotnickém zařízení poskytovatele zdravotních služeb (usnesení vlády ČR ze dne 9. ledna 2013 č. 15)

Audit národní bezpečnosti (usnesení vlády ČR ze dne 14. prosince 2016 č. 1125)

Protiteroristický balíček (usnesení vlády ČR ze dne 27. července 2016 č. 711)

Příprava realizace opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody (usnesení vlády ČR ze dne 29. července 2015 č. 620)

Koncepce ochrany měkkých cílů pro roky 2017 – 2020 (usnesení vlády ČR ze dne 19. dubna 2017 č. 293)

Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách České republiky (usnesení vlády ČR ze dne 26. října 2015 č. 861)

Národní akční plán adaptace na změnu klimatu (usnesení vlády ČR ze dne 16. ledna 2017 č. 34)

Aktualizace Koncepce environmentální bezpečnosti, a to na období 2016 – 2020 s výhledem do roku 2030 (usnesení Bezpečnostní rady státu ze dne 18. ledna 2016 č. 11)

Státní energetická koncepce České republiky (usnesení vlády ČR ze dne 18. května 2015 č. 362)

Surovinová politika České republiky v oblasti nerostných surovin a jejich zdrojů (usnesení vlády ČR ze dne 14. června 2017 č. 441)

Rozšíření pokrytí systémem automatické biometrické detekce obličejů na letišti Václava Havla Praha (usnesení vlády ČR ze dne 24. července 2017 č. 542)

Zajištění zvýšení bezpečnosti na mezinárodních letištích s pravidelným veřejným leteckým provozem s výjimkou letiště Václava Havla Praha (usnesení vlády ČR ze dne 24. července 2017 č. 543)

Národní strategie bezpečnosti silničního provozu na období let 2011 až 2020 (usnesení vlády ČR ze dne 10. srpna 2011 č. 599)

Revize a aktualizace Národní strategie bezpečnosti silničního provozu na období let 2011 až 2020 s platností od roku 2017 (usnesení vlády ČR ze dne 27. února 2017 č. 160)

Zpráva o zapojení České republiky do činnosti Skupiny pro pozorování Země (GEO), do budování integrovaného a udržitelného Globálního pozorovacího systému Země (GEOSS) a o účasti České republiky v programu Evropské komise pro globální monitoring životního prostředí a bezpečnosti (GMES, resp. Copernicus) (usnesení vlády ČR ze dne 19. dubna 2017 č. 303)

Informace o závěrech revize havarijní připravenosti a plánované odezvy na radiální mimořádnou situaci vzniklou na území České republiky provedené v návaznosti na mezinárodní aktivity po havárii jaderné elektrárny ve Fukušimě (usnesení z 61. schůze Výboru pro civilní nouzové plánování ze dne 2. prosince 2014 č. 387)

Zpráva o činnosti mezirezortní pracovní skupiny k obsahu Národního radiálního havarijního plánu (usnesení z 68. schůze Výboru pro civilní nouzové plánování ze dne 7. prosince 2016 č. 422)

Koncepce tvorby, udržování a využití zásob pro humanitární pomoc do roku 2020 s výhledem do roku 2030 (usnesení z 69. schůze Výboru pro civilní nouzové plánování ze dne 21. března 2017 č. 426)

Akční plán k Národní strategii kybernetické bezpečnosti České republiky na období let 2015 až 2020 (usnesení vlády ČR ze dne 25. května 2015 č. 382)

Informace o kybernetickém útoku na Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (usnesení vlády ČR ze dne 8. února 2017 č. 104)

Začlenění tématik Ochrana člověka za mimořádných událostí, péče o zdraví a dopravní výchova do studijních programů pedagogických fakult (usnesení vlády ČR ze dne 5. října 2011 č. 734)

Aktualizace Koncepce vzdělávání v oblasti krizového řízení (usnesení Bezpečnostní rady státu ze dne 16. listopadu 2004 č. 14)

Analýza vzdělávání odborníků v oblasti krizového řízení (usnesení z 68. schůze Výboru pro civilní nouzové plánování ze dne 7. prosince 2016 č. 421)

Koncepce vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení (usnesení vlády ČR ze dne 10. července 2017 č. 508)

Zpráva o výsledcích podrobné analýzy současného stavu výuky všech bezpečnostních témat ve školách s návrhy dalšího postupu (usnesení vlády ČR ze dne 8. března 2017 č. 174)

Rozvoj systému podpory bezpečnostního výzkumu České republiky pro období po roce 2015 (usnesení Bezpečnostní rady státu ze dne 9. června 2015 č. 32)

Meziresortní koncepce podpory bezpečnostního výzkumu ČR 2017 – 2023 s výhledem do roku 2030 (usnesení vlády ČR ze dne 10. července 2017 č. 509)

Zpráva o plnění úkolů uložených vládou s termínem plnění od 1. července do 30. září 2016 (usnesení vlády ČR ze dne 24. října 2016 č. 942)

Metodický pokyn ke zpracování typových plánů (usnesení vlády ČR ze dne 14. prosince 2016 č. 1140)

Posouzení schopností České republiky ke zvládnání rizik (usnesení ze 72. schůze Výboru pro civilní nouzové plánování ze dne 5. června 2018 č. 439)

Zpráva o průběžné realizaci úkolů vyplývajících z Politické směrnice CNP NATO na léta 2014 – 2017 (usnesení z 65. schůze Výboru pro civilní nouzové plánování ze dne 22. března 2016 č. 408)

Vyhodnocení Politické směrnice CNP NATO na léta 2014 – 2017 (usnesení ze 71. schůze Výboru pro civilní nouzové plánování ze dne 13. března 2018 č. 436)

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015 (usnesení vlády ČR ze dne 22. dubna 2002 č. 417)

Vyhodnocení stavu realizace Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015 a o Koncepci ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020 (usnesení vlády ČR ze dne 25. února 2008 č. 165)

Informace o plnění Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015 s návrhem na její dílčí úpravu (usnesení vlády ČR ze dne 5. ledna 2005 č. 21)

Řešení některých oblastí u jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí a spolků působících na úseku požární ochrany (usnesení vlády ČR ze dne 8. června 2016 č. 506)

Pokyn ministra vnitra ze dne 10. května 2017 č. 18, kterým se zřizuje krizový štáb ministra vnitra

Rozhodnutí o ukončení ochranných opatření ze dne 17. 4. 2015 č. j.18155/2015-NH-30.0-17. 4. 2015

Statistická ročenka 2017 (vydalo MV-GR HZS ČR jako přílohu časopisu 112 číslo 3/2018)

Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017 (usnesení vlády ČR ze dne 13. února 2013 č. 108)

Národní strategie kybernetické bezpečnosti na období let 2015-2020 (usnesení vlády ČR ze dne 16. února 2015 č. 105)

Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1082/2013/EU ze dne 22. října 2013 o vážných přeshraničních zdravotních hrozbách a o zrušení rozhodnutí č. 2119/98/ES

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/2226 ze dne 30. listopadu 2017, kterým se zřizuje Systém vstupu/výstupu (EES) pro registraci údajů o vstupu a výstupu a údajů o odepření vstupu, pokud jde o státní příslušníky třetích zemí překračující vnější hranice členských států, kterým se stanoví podmínky přístupu do systému EES pro účely vymáhání práva a kterým se mění Úmluva k provedení Schengenské dohody a nařízení (ES) č. 767/2008 a (EU) č. 1077/2011

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399 ze dne 9. března 2016, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex)

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 ze dne 16. prosince 2008 o klasifikaci, označování a balení látek a směsí, o změně a zrušení směrnic 67/548/EHS a 1999/45/ES a o změně nařízení (ES) č. 1907/2006

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/18/EU ze dne 4. července 2012 o kontrole nebezpečí závažných havárií s přítomností nebezpečných látek a o změně a následném zrušení směrnice Rady 96/82/ES (Seveso III)

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1148 ze dne 6. července 2016 o opatřeních k zajištění vysoké společné úrovně bezpečnosti sítí a informačních systémů v Unii

Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1313/2013/EU ze dne 17. prosince 2013 o mechanismu civilní ochrany Unie

Přehled použitých zkratek

CBRN – chemické, biologické, radiologické a jaderné látky
C-ITS – kooperativní inteligentní dopravní systémy
CEMS – Copernicus Emergency Management Service
CNP – civilní nouzové plánování
ČR – Česká republika
ČŠI – Česká školní inspekce
ČTÚ – Český telekomunikační úřad
ERCC – Středisko pro koordinaci odezvy na mimořádné události EU
EU – Evropská unie
GIS – geografické informační systémy
HZS – hasičský záchranný sbor
HZS ČR – Hasičský záchranný sbor České republiky
INSARAG – Mezinárodní poradní skupina pro vyhledávací a záchranné práce
IRRS – Integrated Regulatory Review Service
IS Argis – informační systém Argis
IS Krizkom – informační systém krizové komunikace
IZS – integrovaný záchranný systém
JSVV – jednotný systém varování a vyzoomění
KI – kritická infrastruktura
Koncepce OOB – Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030
MAAE – Mezinárodní agentura pro atomovou energii
MS – mobilní skupiny
MV-GŘ HZS ČR – Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky
NATO – Organizace Severoatlantické smlouvy
NBÚ – Národní bezpečnostní úřad
NNO – nestátní neziskové organizace
NÚKIB – Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost
MD – Ministerstvo dopravy
MF – Ministerstvo financí
MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj
MO – Ministerstvo obrany
MPO – Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV – Ministerstvo vnitra
MZd – Ministerstvo zdravotnictví
MZe – Ministerstvo zemědělství
MZV – Ministerstvo zahraničních věcí

MŽP – Ministerstvo životního prostředí

OSN – Organizace spojených národů

PČR – Policie ČR

PR – vztahy s veřejností

PVČ – preventivně výchovná činnost

RVP – rámcové vzdělávací programy

SDH – sbor dobrovolných hasičů

směrnice NIS – směrnice o opatřeních k zajištění vysoké společné úrovně bezpečnosti sítí a informačních systémů v Unii

SHÚR – stacionární hlásič úrovně radiace

SSHR – Správa státních hmotných rezerv

SÚJB – Státní úřad pro jadernou bezpečnost

SVZ – síť včasného zjištění

ÚSÚ – ústřední správní úřady

VCNP – Výbor pro civilní nouzové plánování

WHO – Světová zdravotnická organizace

Přílohy

Příloha č. 1

Přehled aktualizovaných základních úkolů stanovených v Koncepti ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030 včetně navrhovaných změn termínů jejich plnění

Na základě vyhodnocení strategických priorit Konceptce uvedených v kapitole 5 tohoto materiálu zůstávají v platnosti následující úkoly (pozn. číslování úkolů je zachováno z Konceptce):

1. V pravidelných tříletých cyklech vyhodnocovat úkoly uvedené v této Konceptci, dále je podrobněji rozpracovat a prostřednictvím „Zprávy o stavu ochrany obyvatelstva v České republice“ informovat o způsobu jejich realizace vládu České republiky.

Termín: bude stanoven novou koncepcí ochrany obyvatelstva

Odpovídá: MV

Součinnost: dotčená ministerstva a jiné ústřední správní úřady

2. Zdokonalit systém zapojení nestátních neziskových organizací a dobrovolníků do řešení mimořádných událostí a krizových situací.

Termín: 2020

Odpovídá: MV

Součinnost: MPSV, NNO

8. Přizpůsobit systém havarijního plánování výsledkům analýzy hrozeb pro Českou republiku a modernímu pojetí řešení mimořádných událostí a krizových situací. Sjednotit přístup ke zpracování jednotlivých plánovacích dokumentů a tyto navzájem provázet.

Termín: 2020

Odpovídá: MV

Součinnost: dotčená ministerstva a jiné ústřední správní úřady

9. Analyzovat jednotlivé legislativní úkoly z Konceptce a navrhnout možné varianty jejich právního uchopení (cestou novelizací, nových právních předpisů nebo norem).

Termín: 2020

Odpovídá: MV

Součinnost: dotčená ministerstva a jiné ústřední správní úřady

11. Zvýšit metodickou a koordinační roli Ministerstva vnitra v oblasti ochrany obyvatelstva směrem k ministerstvům a jiným ústředním správním úřadům. Posílit spolupráci mezi resorty. Vytvořit metodické pomůcky pro realizaci jednotlivých úkolů ochrany obyvatelstva.

Termín: trvale

Odpovídá: MV

Součinnost: dotčená ministerstva a jiné ústřední správní úřady

13. V rámci systému ochrany obyvatelstva identifikovat potenciálně nebezpečné provozovatele a zapojit je do systému prevence, přípravy a řešení mimořádných událostí a krizových situací. Nastavit systém zpětné kontroly a zefektivnit možnosti „preventivního“ zásahu při odůvodněném podezření na riziko vzniku mimořádné události nebo krizové situace.

Termín: 2020

Odpovídá: MV

Součinnost: dotčená ministerstva a jiné ústřední správní úřady

14. Nastavit systém práv, povinností a státní kontroly u objektů, ve kterých se nachází velké množství obyvatel, a které mohou být postiženy možnou mimořádnou událostí či krizovou situací.

Termín: 2020

Odpovídá: MV

Součinnost: dotčená ministerstva a jiné ústřední správní úřady

16. Precizovat systém ochrany kritické infrastruktury (např. revidovat nebo doplnit stanovená odvětví kritické infrastruktury) a vymezit prováděcími právními předpisy nebo technickými normami konkrétní požadavky na realizaci jednotlivých typů ochrany (fyzická, personální, informační, kybernetická atp.) kritické infrastruktury. Vytvořit platformu pro vzájemnou výměnu dat, informací a zkušeností se subjekty kritické infrastruktury. Zapojit subjekty kritické infrastruktury do procesu tvorby legislativních a metodických dokumentů.

Termín: 2020

Odpovídá: MV

Součinnost: dotčená ministerstva a jiné ústřední správní úřady

17. Vytvořit pravidla a postupy pro realizaci přechodu státu z běžného stavu do stavu ohrožení státu a válečného stavu. Nastavit válečnou organizaci Hasičského záchranného sboru České republiky (včetně vyvázání, nově zproštění, nezbytných osob z branné povinnosti).

Termín: 2020

Odpovídá: MV, MO

18. Definovat a legislativně zakotvit konkrétní úkoly ochrany obyvatelstva (důraz položit zejména na problematiku preventivních opatření, sebeochrany občanů, vazbu na územní plánování a další úkoly ve vazbě na závěry analýzy hrozeb pro Českou republiku) a cestou metodických pokynů a technických norem nastavit detaily jejich technického zabezpečení a provedení. Zaměřit se na identifikaci nových úkolů a analyzovat potřebu zachování či redukce některých stávajících úkolů (např. využití stávajících prostředků individuální ochrany a stálých úkrytů).

Termín: 2020

Odpovídá: MV

Součinnost: dotčená ministerstva a jiné ústřední správní úřady

19. a) Zmapovat stav výchovy a vzdělávání v ochraně obyvatelstva ve školách a navrhnout optimální řešení pro zkvalitnění tohoto procesu.

Termín: 2020

Odpovídá: MV, MŠMT

Součinnost: dotčená ministerstva a jiné ústřední správní úřady

20. Systematicky vytvářet zdroje pro obměnu a nákup nové techniky pro efektivní, účinný a rychlý zásah složek integrovaného záchranného systému v souladu s požadavky na zajištění jejich akceschopnosti pro záchranné a likvidační práce na celém území České republiky za využití jak národních tak i mezinárodních zdrojů.

Termín: 2030

Odpovídá: MV, MF

Součinnost: MZd, MMR, kraje

21. Podporovat využívání moderních informačních technologií pro plnění úkolů ochrany obyvatelstva (internet, sociální sítě, satelitní přenos dat a monitorování Země – GMES/ Copernicus, Galileo atp.).

Termín: 2030

Odpovídá: MV

Součinnost: MD, MO, MŽP

22. Řešit systém zapojení Armády České republiky do systému ochrany obyvatelstva za stavu ohrožení státu a válečného stavu.

Termín: 2030

Odpovídá: MV, MO

23. Rozšiřovat využívání infrastruktury jednotného systému varování a informování obyvatelstva o další funkcionality (např. s podporou instalace snímačů sběru dat realizovat přenos dat od čidel detekujících nebezpečné látky, čidel měření výšky vodní hladiny nebo srážkoměrů).

Termín: 2030

Odpovídá: MV

Součinnost: MŽP, SÚJB

Příloha č. 2

Zpráva o zhodnocení průběhu plnění Koncepce vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení

Plnění Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030 se pravidelně 1x za 3 roky vyhodnocuje ve „Zprávě o stavu ochrany obyvatelstva v České republice“. Zde je stanoveno, že „Zprávy o zhodnocení průběhu plnění Koncepce vzdělávání v oblasti krizového řízení a stanovení dalšího postupu“ jsou součástí uvedené zprávy. To znamená, že vzdělávací aktivity pro odbornou veřejnost v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení se vyhodnocují také ve tříletých cyklech.

Podle poslední schválené „Zprávy o stavu ochrany obyvatelstva v České republice 2015“ odpovídá MV, mimo jiné, za provedení „Optimalizace pravidel vzdělávání odborníků v oblasti bezpečnosti tak, aby odpovídala novým trendům a potřebám současné společnosti“. Termín plnění úkolu je stanoven do roku 2020. Součinitel na optimalizaci pravidel je uloženo meziresortní pracovní skupině VCNP ke koordinaci procesu vzdělávání v oblasti bezpečnosti.

K naplnění stanoveného úkolu byla v roce 2016 meziresortní pracovní skupinou VCNP, jako první krok, zpracována podrobná „Analýza vzdělávání odborníků v oblasti krizového řízení“, kterou schválil VCNP usnesením č. 421 ze dne 7. prosince 2016.

V souladu s poznatky získanými analýzou pak meziresortní pracovní skupina přepracovala stávající „Koncepti vzdělávání v oblasti krizového řízení“ (schválena usnesením Bezpečnostní rady státu ze dne 16. listopadu 2004 č. 14). V aktualizované koncepci byla nově nastavena pravidla vzdělávání tak, aby odpovídala současným trendům a vývoji v této oblasti.

Materiál byl projednán na 69. schůzi VCNP dne 21. března 2017 (usnesení č. 425) a upraven podle připomínek jeho členů. Následně byl materiál projednán na schůzi BRS dne 3. května 2017 (usnesení č. 23) a s jejím doporučením předložen ke schválení vládě ČR. Aktualizovanou „Koncepti vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení“ schválila vláda ČR svým usnesením č. 508 ze dne 10. července 2017.

Výše uvedeným usnesením vlády ČR bylo uloženo ministru vnitra ve spolupráci s ostatními ministry a vedoucími ostatních ÚSÚ plnit úkoly pro optimalizaci systému vzdělávání a jeho dalšího rozvoje v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení. Jedním z uložených úkolů je i zpracovat průběžnou „Zprávu o zhodnocení průběhu plnění konceptu vzdělávání“. Dále bylo ministru vnitra a ve spolupráci s ministry obrany, zdravotnictví, školství, mládeže a tělovýchovy a předsedou SHHR, zabezpečit průběžné řízení a koordinaci činností spojených se vzděláváním v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení.

Současný systém přípravy osob v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení nadále tvoří dvě základní úrovně vzdělávání. První úroveň je profesní vzdělávání kvalifikační, které probíhá cestou získání kvalifikace nebo zvýšení kvalifikace vyššího odborného vzdělání, vysokoškolského vzdělání v bakalářském či magisterském studijním programu nebo ve vyšších studijních programech. Profesní vzdělávání kvalifikační je zabezpečováno formou akreditovaných vzdělávacích a studijních programů škol. Na jejich zpracování se podílejí příslušné ÚSÚ podle oblasti své působnosti.

Druhou úrovní je další profesní vzdělávání, které je určeno pro cílové skupiny pracovníků se zaměřením na prohloubení kvalifikace potřebné k výkonu funkce nebo činnosti v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení, její udržování a pravidelná aktualizace odborných znalostí včetně získávání a prodlužování odborné způsobilosti opravňující k výkonu určených činností. Další profesní vzdělávání zabezpečují zejména právnické nebo fyzické osoby, jimž byla ke vzdělávací činnosti udělena akreditace MV, příspěvkové organizace zřízené MV nebo územní samosprávné celky, kterým byla udělena akreditace MV.

Ve sledovaném období 2015 – 2017 je stručně vyhodnocena a popsána realizace vzdělávání jednotlivých cílových skupin, využití stanovených forem vzdělávání, činnost meziresortní pracovní skupiny VCNP ke koordinaci vzdělávacího procesu v oblasti bezpečnosti, stav finančního a materiálního zabezpečení vzdělávání a plnění stanovených úkolů pro realizaci systému vzdělávání a jeho dalšího rozvoje. Návrh věcného obsahu zprávy byl stanoven v příloze č. 3. Koncepce vzdělávání.

1. Realizace vzdělávání jednotlivých cílových skupin

Ve shodě s existujícím legislativním rámcem a ve shodě s aktuálními potřebami vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení byly Koncepcí vzdělávání stanoveny následující cílové skupiny:

a) Úředníci územních samosprávných celků

Jedná se o vedoucí úřadů, vedoucí úředníky s obecnou nebo přímou odpovědností v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení a o úředníky „specialisty“ v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení. Vzdělávání těchto úředníků zajišťujících výkon správní činnosti při ochraně obyvatelstva a krizovém řízení a při přípravě a realizaci hospodářských opatření pro krizové stavy, se realizuje podle "Rámcových pravidel" schválených usnesením vlády ČR č. 865 ze dne 26. října 2015.

Průběh ověření zvláštní odborné způsobilosti vychází ze zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a dále z vyhlášky č. 512/2002 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů. Ověření zvláštní odborné způsobilosti zkouškou organizačně a logisticky zabezpečuje Institut pro veřejnou správu Praha, příspěvková organizace zřízená MV. Zvláštní odborná způsobilost se ověřuje zkouškou před tříčlennou zkušební komisí a prokazuje osvědčením.

Vzdělávání úředníků probíhá formou kurzů ve vzdělávacích zařízeních Institutu pro veřejnou správu Praha. Rozsah kurzu „Ochrana obyvatelstva, krizové řízení“ k ověření zvláštní odborné způsobilosti je 60 hodin. Rozsah kurzu „Hospodářská opatření pro krizové stavy“ k ověření zvláštní odborné způsobilosti je 28 hodin. Oba kurzy jsou ukončeny písemnou a ústní částí zkoušky. Počet vydaných osvědčení zvláštní odborné způsobilosti od roku 2015 do roku 2017 je uveden v následující tabulce.

	<i>rok 2015</i>	<i>rok 2016</i>	<i>rok 2017</i>
<i>Počet vydaných osvědčení ZOZ „Ochrana obyvatelstva, krizové řízení“</i>	<i>24</i>	<i>23</i>	<i>20</i>
<i>Počet vydaných osvědčení ZOZ „Hospodářská opatření pro krizové stavy“</i>	<i>14</i>	<i>6</i>	<i>10</i>

Za sledované období 2015 – 2017 je celkový počet vydaných osvědčení ZOZ při zajištění ochrany obyvatelstva a krizového řízení 67. Celkový počet vydaných osvědčení ZOZ pro výkon správní činnosti při přípravě a realizaci hospodářských opatření pro krizové stavy je 30.

b) Státní zaměstnanci

Vzdělávání státních zaměstnanců v oboru státní služby (č. 31 - Vnitřní pořádek a bezpečnost státu, č. 32 - Krizové řízení, ochrana obyvatelstva a integrovaný záchranný systém, č. 63 - Zabezpečování obrany státu a správa vojenských újezdů a č. 64 - Hospodářská opatření pro krizové stavy a správa státních hmotných rezerv) je vymezeno „Rámcovými pravidly“, schválenými služebním předpisem náměstka ministra vnitra pro státní službu č. 9 ze dne 29. října 2015.

Všichni státní zaměstnanci jsou podle zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů povinni úspěšně vykonat úřednickou zkoušku. Stanoveny jsou některé výjimky, které vymezuje zákon. Úřednická zkouška je tvořena částí obecnou a částí zvláštní.

Provedení zvláštní části úřednické zkoušky zabezpečuje ÚSÚ ve spolupráci se služebním úřadem. Zvláštní část se zaměřuje na vědomosti, schopnosti a odbornou připravenost potřebnou k výkonu činnosti, kterou v konkrétním oboru služby na služebním místě státní zaměstnanec vykonává. *Podrobnosti úřednické zkoušky upravuje vyhláška č. 162/2015 Sb., o podrobnostech úřednické zkoušky, ve znění vyhlášky č. 124/2018 Sb.*

V rámci této cílové skupiny se jedná zejména o vedoucí služebních úřadů, představené s obecnou odpovědností, představené, kteří řídí státní zaměstnance vykonávající činnosti v oboru státní služby č. 31, 32, 63 a 64 a státní zaměstnance v oboru státní služby č. 31, 32, 63 a 64.

Přijetím zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, který nabyl účinnosti 1. ledna 2015, byl zcela nově nastaven celý systém vzdělávání státních úředníků. S aplikací tohoto zákona do praxe byl MV vytvořen a nadále je provozován IS o státní službě. Provoz IS byl zahájen od 1. července 2015. V tomto IS je vedena evidence provedených úřednických zkoušek a přihlašování se na úřednické zkoušky podle vypisovaných termínů jednotlivých správních úřadů.

Počet vystavených osvědčení o úspěšném vykonání úřednické zkoušky od roku 2015 do roku 2017 je uveden v následující tabulce:

	<i>rok</i> 2015	<i>rok</i> 2016	<i>rok</i> 2017
<i>Počet vystavených osvědčení v oboru</i> č. 31 - Vnitřní pořádek a bezpečnost státu	989	86	159
<i>Počet vystavených osvědčení v oboru</i> č. 32 - Krizové řízení, ochrana obyvatelstva a integrovaný záchranný systém	256	70	21
<i>Počet vystavených osvědčení v oboru</i> č. 63 - Zabezpečování obrany státu a správa vojenských újezdů	914	71	69
<i>Počet vystavených osvědčení v oboru</i> č. 64 - Hospodářská opatření pro krizové stavy a správa státních hmotných rezerv	75	12	11

c) Osoby, jejichž služební vztahy se řídí zvláštními právními předpisy pro ozbrojené síly a bezpečnostní sbory

Vzdělávání složek IZS (zejména HZS ČR, P ČR) a příslušníků ozbrojených sil ČR je řešeno formou celoživotního vzdělávání. Výchozím dokument jsou zpracované koncepce vzdělávání. Cílem koncepcí je stanovit systém vzdělávání složek IZS, který bude garantovat záruku jejich odborné kvalifikace pro výkon povolání od jejich přijetí a bude pokračovat po celou dobu trvání služebního nebo pracovního poměru.

Systém vzdělávání příslušníků **HZS ČR** je nastaven v „Koncepci vzdělávání HZS ČR na roky 2016 – 2021“ schválené generálním ředitelem HZS ČR dne 15. prosince 2016. Dále systém vzdělávání koresponduje s interními akty řízení vydávanými MV nebo MV-GR HZS ČR.

Současný systém vzdělávání příslušníků HZS ČR v sobě zahrnuje vzdělávání k získání stupně a zaměření vzdělání (v resortních a v mimoresortních vzdělávacích zařízeních) a resortní odbornou přípravu a prohlubující vzdělávání (odborná příprava k získání odborné způsobilosti, resp. k prodloužení platnosti osvědčení o odborné způsobilosti, specializační kurzy, příprava k vykonání služební zkoušky, pravidelná odborná příprava).

Vstupní vzdělávání tvoří základ v systému celoživotního vzdělávání příslušníků HZS ČR a absolventům umožňuje orientaci ve všech oblastech činností v působnosti HZS ČR, tak i získání základních odborných vědomostí a dovedností pro výkon služebních činností na úseku ochrany obyvatelstva a krizového řízení.

Noví příslušníci HZS ČR, kteří jsou v rámci organizace zařazeni na úseku ochrany obyvatelstva a krizového řízení, musí získat pro výkon své funkce osvědčení o odborné způsobilosti. Platnost osvědčení je omezena na dobu 5 let. Po uplynutí této doby je nezbytné prodloužit odbornou způsobilost vždy na další pětileté období. K získání nového nebo prodloužení stávajícího osvědčení je příslušník povinen zúčastňovat se v předepsaném rozsahu odborné přípravy, která je stanovena pro oblast ochrany obyvatelstva a krizového řízení.

Odbornou způsobilost získává příslušník HZS ČR absolvováním odborného kurzu stanoveného pro jeho služební zařazení interním aktem řízení MV-GŘ HZS ČR.

S nově přijatým příslušníkem, zařazeným nejen na úseku ochrany obyvatelstva a krizového řízení, je služební poměr uzavírán na dobu určitou v trvání tří let. Do služebního poměru na dobu neurčitou se zařadí příslušník dnem, který následuje po uplynutí služebního poměru na dobu určitou, jestliže úspěšně vykonal služební zkoušku a podle závěru služebního hodnocení dosahuje alespoň dobrých výsledků ve výkonu služby.

Příslušník se na služební zkoušku připravuje samostatně. Témata pro samostatnou přípravu v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení vyhláší generální ředitel HZS ČR. Před služební zkouškou se může příslušník zúčastnit kurzu organizovaného SOŠ PO a VOŠ PO ve Frýdku-Místku.

Služební zkoušku tvoří část písemná a ústní, popřípadě též část praktická. Každá část zkoušky se hodnotí samostatně. Písemná část je příslušníkům zadána a při ústní případně praktické části služební zkoušky si příslušník otázky vylosuje. Příslušník je povinen absolvovat všechny části služební zkoušky.

V rámci vzdělávání u HZS ČR probíhá i příprava jednotek požární ochrany, a to např. pro velitele družstva a čtyry, specializované funkce v jednotkách, jednotky HZS krajů, jednotky Záchraného útvaru HZS ČR a i pro JSDH obcí. Tato příprava je každoročně upřesňována dle aktuálních potřeb a rovněž obsahuje základní znalosti z ochrany obyvatelstva a krizového řízení.

Prohlubování kvalifikace, znalostí a dovedností příslušníků v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení probíhá v rámci procesu celoživotního vzdělávání. Příslušníci mají možnost absolvovat různé doplňkové, specializační, případně manažerské kurzy. Dále mají možnost zúčastňovat se odborných seminářů, konferencí a workshopů zabývajících se touto problematikou.

Konkrétní činnost **P ČR** v oblasti vzdělávání v krizovém řízení vychází z koncepce celoživotního vzdělávání příslušníků a zaměstnanců a spočívá především ve formulaci zakázky určené pro vzdělávací subjekty při tvorbě cílů vzdělávání a profilů absolventů, v přípravě vzdělávacích programů jednotlivých kurzů a v tvorbě didaktických prostředků. Při vlastní realizaci vzdělávacích aktivit jsou realizovány speciální kurzy ve Vzdělávacím zařízení Pardubice, pracoviště Čeperka pro pracovníky zařazované na krizových pracovištích útvarů P ČR, které ve struktuře vzdělávacího programu obsahují tematický celek věnovaný problematice krizového řízení, speciální nabídkový kurz Krizové řízení II. pro střední a vyšší management P ČR, který ve svém obsahu odráží aktuální potřeby vyplývající jak ze změn v právním řádu a interních aktech řízení, tak i z potřeb bezpečnostní praxe pro management P ČR. Dále pak přednášky na vyžádání v kurzech pro operační důstojníky v Čeperci a ve Vzdělávacím zařízení Praha, pracoviště Jihlava v kurzu pro velitele bezpečnostních opatření.

Pro nově přijaté příslušníky je tato problematika zajištěna formou vzdělávacího bloku v základní odborné přípravě věnovaného problematice krizového řízení, integrovaného záchranného systému, bezpečnostního plánování, které musí absolvovat každý příslušník bezprostředně po přijetí do služebního poměru a dále v rámci přípravy na služební zkoušku, kterou příslušník absolvuje po třech letech od přijetí do služebního poměru. Pro specialisty zařazené na úseku krizového řízení je vzdělání realizováno formou nadstavbových obligatorních vzdělávacích kurzů stanovených dalším odborným požadavkem ve smyslu §19 zák. č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníku bezpečnostních sborů, zaměřených na oblasti připravenosti k provádění záchranných a likvidačních prací při mimořádné události

nebo krizové situaci, zásadách havarijního a krizového plánování a systému hospodářských opatření pro krizové stavy.

P ČR v současné době aktualizuje vzdělávací program specializovaného kurzu Krizové řízení I., Obsluha koncových zařízení systému PEGAS, které by měly v budoucnu aktivně rozšiřovat vědomosti policistů v oblastech bezpečnostního inženýrství, vzájemné závislosti vnitřní bezpečnosti a udržitelného rozvoje území a využíváním koncových zařízení nových generací vývoje.

Zaměstnanci rezortu **MO** ve služebním poměru a pracovním poměru podle zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, jsou s problematikou krizového řízení seznamováni v rámci úvodního a navazujícího vstupního vzdělávání a následně formou tzv. prohlubujícího vzdělávání. Oblast obrany státu a řešení krizových situací nevojenského charakteru je součástí zvláštní části úřednické zkoušky v oboru služby Zabezpečování obrany státu a správa vojenských újezdů.

Vzdělávací a výcvikové aktivity poskytované rezortem MO v této oblasti jsou uvedeny v přehledu vzdělávacích a výcvikových aktivit MO zveřejňovaném vždy na příslušný kalendářní rok.

Fakulta vojenského leadershipu Univerzity obrany má do 31. srpna 2019 akreditovaný bakalářský studijní program Ekonomika a management, studijní obor Bezpečnostní management, studijní modul Ochrana obyvatelstva a navazující magisterský studijní program Ekonomika a management, studijní obor Bezpečnostní management. Dále uskutečňuje doktorský studijní program Ochrana vojsk a obyvatelstva, studijní obor Ochrana obyvatelstva. Hlavním garantem zodpovědným za rozvoj uvedených studijních oborů a modulu je katedra krizového řízení Fakulty vojenského leadershipu Univerzity obrany.

Vojenská střední škola a Vyšší odborná škola MO v Moravské Třebové nabízí v kombinované formě studia vzdělávací program Ochrana vojsk a obyvatelstva při krizových situacích. Na zajištění jeho výuky se podílí Univerzita obrany.

Příslušníci rezortu MO jsou s problematikou krizového řízení seznamováni v průběhu studia na vojenských školách, v rámci vzdělávání v kariérových a odborných kurzech v ČR i v zahraničí i při pravidelných školeních realizovaných dle interních předpisů. Další informace a zkušenosti získávají na seminářích a konferencích orientovaných na tuto problematiku jak v ČR, tak i v zahraničí.

Příslušníci **Bezpečnostní informační služby** jsou s problematikou bezpečnostního systému ČR, krizového řízení a plánování, integrovaným záchranným systémem, a ochranou obyvatelstva seznamováni v rámci nástupních kurzů ukončených zkouškou. Dále se otázky z těchto oblastí vyskytují i v rámci služební zkoušky, kterou absolvují po třech letech po nástupu do služebního poměru.

Obdobně jsou s předmětnými problematikami seznamováni i zaměstnanci Bezpečnostní informační služby v nástupních kurzech, pro ně speciálně určených.

d) Zaměstnanci právnických a podnikajících fyzických osob, jejichž pracovní náplň je dotčena povinnostmi ve vztahu ke krizovému a obrannému plánování a ochraně obyvatelstva

Obdobně jako úkoly orgánů veřejné správy jsou také úkoly PaPFO popsány v rámci tzv. krizové legislativy odpovídajícím způsobem. Úkoly těchto osob jsou upraveny

v jednotlivých ustanovení krizového zákona a zákona o IZS. Řešení krizových situací orgány krizového řízení je postaveno na možnosti zásahu do základních práv a svobod a dále na využití dostupných sil a prostředků zejména PaPFO.

Pro tuto cílovou skupinu se vzdělávací aktivity neuskutečňovaly pravidelně a podle předem stanovené programové náplně, ale byly pro ni určeny některé formy vzdělávání připravované jednotlivými ÚSÚ i kraji. Jednalo se zejména o provádění jednorázových přednášek nebo školení s cílem objasnit těmto dotčeným subjektům úkoly a povinnosti při přípravě na krizové situace a jejich řešení včetně úkolů k ochraně obyvatelstva a ochrany kritické infrastruktury.

Například SSHR pro dodavatele nezbytných a mobilizačních dodávek pořádalo nepovinné specializační kurzy a odborná shromáždění se zaměřením na aktuální úkoly přípravy hospodářských opatření pro krizové stavy.

PaPFO byly pak podle předmětu podnikatelské činnosti ve spolupráci s ÚSÚ, složkami IZS a orgány územní samosprávy zapojovány nejčastěji do cvičení orgánů krizového řízení za účelem ověření zpracované plánovací dokumentace a akceschopnosti těchto subjektů.

Vzdělávání zaměstnanců orgánů ochrany veřejného zdraví, poskytovatele zdravotnické záchranné služby a poskytovatele lůžkové zdravotní péče v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení zabezpečovalo MZd nepravidelně, pouze podle aktuální potřeby, a s ohledem na aktuální vývoj bezpečnostní situace v ČR nebo změny v právních předpisech. Vzdělávání probíhalo formou kurzů, jednodenních školení nebo odborně zaměřených seminářů.

e) Volení funkcionáři „vyžadující individuální přístupy“

Do cílové skupiny vzdělávání patří členové Parlamentu ČR, Kanceláře prezidenta republiky, hejtmani krajů, primátoři a starostové obcí, ČNB a funkcionáři uvedení v ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů.

Vzdělávání starostů obcí s rozšířenou působností, primátorů statutárních měst, starostů obcí případně dalších zastupitelů organizuje a provádí HZS ČR v součinnosti s dotčenými rezorty a orgány územní správy a samosprávy zpravidla jedenkrát za volební období. Poslední školení se uskutečnilo v roce 2015.

Vzdělávání bylo realizováno v souladu s Konceptí vzdělávání. Za prvé z úrovně MV-GŘ HZS ČR se starosty ORP ve spolupráci s MŽP, MF, MZd, MO, SSHR a P ČR. Za druhé z úrovně HZS krajů se starosty obcí, součinnost se složkami IZS, KÚ, OÚ ORP a dalšími orgány na úrovni kraje a ORP.

Starostové ORP se v rámci odborné přípravy seznámili se základní problematikou týkající se přípravy a řešení mimořádných událostí a krizových situací, bezpečnostního systému ČR, ochrany obyvatelstva, vzdělávání a preventivně výchovné činnosti, integrovaného záchranného systému a jednotek požární ochrany, geografického informačního systému HZS ČR, řešení problematiky veřejného pořádku v působnosti obcí (ORP), spolupráce s PČR, problematiky práva shromažďovacího, financování opatření při řešení mimořádných událostí a krizových situací, systému hospodářských opatření pro krizové stavy v působnosti ORP,

činnosti povodňových orgánů obcí a ORP, místa a úlohy resortu zdravotnictví při řešení mimořádných událostí a krizových situací, úkolů k zajišťování obrany v působnosti ORP.

Tabulka účasti zástupců a starostů ORP na školení v roce 2011 a 2015.

	<i>rok 2011</i>	<i>rok 2015</i>
<i>účast zástupců ORP v %</i>	<i>79</i>	<i>63</i>
<i>účast starostů ORP v %</i>	<i>64</i>	<i>35</i>

Tabulka účasti zástupců a starostů obcí na školení v roce 2011 a 2015.

	<i>rok 2011</i>	<i>rok 2015</i>
<i>účast zástupců obcí v %</i>	<i>64</i>	<i>63</i>
<i>účast starostů obcí v %</i>	<i>56</i>	<i>53</i>

Podle výše uvedených tabulek se organizovaných školení v roce 2011 a 2015 daleko častěji než samotní starostové ORP zúčastňovali jejich zástupci, kteří na úřadu řeší problematiku bezpečnosti. Oproti poslednímu vzdělávání, které probíhalo v roce 2011, počet zúčastněných starostů ORP klesl téměř o polovinu, přičemž starostové ORP při řešení mimořádných událostí a krizových situací mají podstatnou a nezastupitelnou roli a odpovědnost ze zákona. Oproti tomu procentuální účast zástupců obcí nebo samotných starostů byla na školení v roce 2011 i 2015 téměř obdobná.

Starostové obcí se v rámci odborné přípravy seznámili se základními informacemi z oblasti krizového řízení a bezpečnostního systému ČR, ochrany obyvatelstva, požární ochrany a problematiky zákona o IZS. Analýza vzdělávání starostů obcí včetně jeho vyhodnocení byla podrobně popsána již ve Zprávě z roku 2015.

V prvním pololetí roku 2019 (po komunálních volbách) provede opět HZS ČR odbornou přípravu starostů obcí formou jednodenního školení. Nově je plánováno upustit od dvouúrovňového vzdělávání. Zkušenosti získané z minulého školení totiž ukázaly, že primátoři a starostové obcí s rozšířenou působností spíše než obecné informace „z centra“ preferují témata spjatá s konkrétním regionem a zaměřená více prakticky. Proto školení budou organizovat jen HZS krajů.

f) Styční bezpečnostní zaměstnanci subjektů kritické infrastruktury

Poslední velkou novelou zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), která nabyla účinnosti dne 1. ledna 2011, byla upravena problematika kritické infrastruktury. Součástí této novely bylo také vymezení požadavků na odbornou způsobilost styčného bezpečnostního zaměstnance subjektu kritické infrastruktury. V rámci systému odborné přípravy osob nebyly pro tuto cílovou skupinu aktuálně nastaveny žádné možnosti dalšího průběžného vzdělávání. Na základě doporučení vyplývajícího z provedené podrobné „Analýzy vzdělávání odborníků v oblasti krizového řízení“ byla v nové Koncepci vzdělávání samostatně stanovena cílová skupina „bezpečnostní zaměstnanci subjektů kritické infrastruktury“.

Doporučený rozsah znalostí a dovedností nezbytných pro činnosti styčného bezpečnostního zaměstnance subjektu kritické infrastruktury odpovídá vzdělávacímu modulu I – Kritická infrastruktura. Základní rámec modulu mimo jiné obsahuje: vývoj v oblasti KI v ČR, proces a kritéria pro určování prvků KI, povinnosti subjektu KI, Plán krizové připravenosti subjektu KI a ochranu KI na úrovni EU.

Vzdělávání této cílové skupiny bylo nastaveno jako průběžné vzdělávání probíhající formou kurzů nebo školení, které pro styčné bezpečnostní zaměstnance u PaPFO organizují dotčené ÚSÚ podle gesce za jednotlivá odvětví kritické infrastruktury. Vzdělávání může poskytovat také akreditovaná vzdělávací instituce. Vzdělávání je určeno i pro styčné bezpečnostní zaměstnance ve státní správě.

g) Studenti vysokých škol vzdělávající se v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení

Bezpečnostní problematiku lze v ČR studovat na všech typech vysokých škol, a to státních, veřejných i soukromých. V současnosti se problematika ochrany obyvatelstva a krizového řízení vyučuje na přibližně dvou desítkách vysokých škol, které nabízejí bakalářské, magisterské a doktorské studijní programy.

MV a MO od roku 2017 podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, vydává souhlasné stanovisko k vysokoškolským studijním programům zaměřeným na přípravu odborníků v oblasti bezpečnosti ČR (ustanovení § 78 odst. 6 zákona č. 111/1998 Sb.) a povolení k vysokoškolským studijním programům zaměřeným na přípravu odborníků v oblasti bezpečnosti ČR dle ustanovení § 78 odst. 7 zákona č. 111/1998 Sb.

Při tvorbě studijních programů VŠ vycházely ze „Společného minima pro potřeby vzdělávání odborníků v oblasti bezpečnosti“, které bylo schváleno usnesením BRS č. 32 ze dne 3. července 2007. V souladu s úkoly pro optimalizaci systému vzdělávání a jeho dalšího rozvoje v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení, které jsou součástí Koncepce vzdělávání, bylo aktualizováno toto „Společné minimum“. Aktualizace reaguje na změny v akreditačním řízení studijních programů a současně zohledňuje současné potřeby společnosti v oblasti zajištění bezpečnosti ČR. Materiál zpracovala meziresortní pracovní skupina VCNP ke koordinaci vzdělávacího procesu v oblasti bezpečnosti ve spolupráci s vybranými vysokými školami.

V posledních letech přibývá počet škol, které studentům nabízejí studijní programy zaměřené na vzdělávání v oblasti bezpečnosti. To se následně odráží na intenzivním vytěžování informací a kapacit, kterými disponují ÚSÚ, KÚ, HZS krajů a jednotlivá krajská vojenská velitelství.

Pro studenty byly pravidelně prováděny v rámci výuky odborné přednášky podle studijních plánů. Při přednáškách bylo využíváno i moderních prvků výuky, jako jsou např. audio -video/multimediální projekce. Na základě požadavků škol byly zabezpečovány exkurze na pracovištích nebo realizovány odborné praxe nebo stáže studentů. Součástí pravidelné činnosti ÚSÚ, KÚ a zejména HZS ČR bylo vedení, konzultace, oponentura bakalářských nebo diplomových prací studentů, včetně vykonávání funkcí členů v komisích pro státní závěrečné zkoušky. Studenti se v rámci výuky také zapojovali do cvičení jednotek požární ochrany a dalších složek IZS v rámci praktických ukázek odborných činností.

h) Akademičtí pracovníci vysokých škol vyučující v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení

Zájmem veřejné správy, která patří k potenciálním zaměstnavatelům absolventů vysokých škol vyučující bezpečnostní problematiku ČR, je zachovat jednotný znalostní rámec při výuce této problematiky. Z toho vyplývá i potřeba poskytovat dotčeným vysokým školám jednotné a aktuální informace z oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení.

Spolupráce proto byla nastavena ve dvou formách, zavedením tzv. „informačního servisu“, kdy zástupci vysokých škol prostřednictvím e-mailových zpráv obdrží upozornění na nové informace v oblasti bezpečnosti ČR a pravidelně jednou za rok uspořádáním semináře.

V rámci informačního servisu se zástupcům vysokých škol ve sledovaném období zasílaly upozornění na nově zveřejněné materiály na webových stránkách MV-GŘ HZS ČR a stránkách jiných ÚSÚ. Pro zvýšení komfortu byl vždy materiál rovněž přílohou informace, např. Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030, Ústřední poplachový plán IZS, Koncepce vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení, Bezpečnostní strategie 2015, Národní strategie kybernetické bezpečnosti ČR na období let 2015 až 2020, Koncepce výstavby Armády ČR do roku 2025, Analýza hrozeb pro ČR.

Semináře byly pořádány pravidelně v listopadu v Institutu ochrany obyvatelstva v Lázních Bohdaneč. Do programu byly zařazeny témata z působnosti HZS ČR a ústředních orgánů státní správy se zaměřením na praxi. S velkou pozorností se vybírali lektori, kteří jsou schopni zodpovídat dotazy účastníků přímo na semináři. V uplynulých ročnících byla představena např. problematika ochrany obyvatelstva, ropné bezpečnosti, integrovaného záchranného systému, vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku, hospodářských opatření pro krizové stavy, prevence závažných havárií, finančního zabezpečení krizových opatření a plánování obrany státu.

Účast na jednotlivých ročnících semináře je uvedena v tabulce.

<i>Rok</i>	<i>Počet pozvaných VŠ</i>	<i>Účast VŠ</i>	<i>Účast v %</i>
<i>2015</i>	<i>15</i>	<i>13</i>	<i>87</i>
<i>2016</i>	<i>15</i>	<i>14</i>	<i>93</i>
<i>2017</i>	<i>15</i>	<i>13</i>	<i>87</i>

Z každého semináře byl zpracován elektronický sborník prezentací, který byl zveřejněn na webových stránkách MV-GR HZS ČR. Každoročně byli informováni členi VCNP o konání semináře a jeho programovém zaměření.

Nastavený model spolupráce s vysokými školami od roku 2011 je osvědčený a je potřebné v něm pokračovat a dále jej zdokonalovat.

i) Pedagogičtí pracovníci mateřských, základních, středních a vyšších odborných škol vyučující bezpečnostní témata

Do cílové skupiny patří pedagogičtí pracovníci, kteří konají přímou vyučovací, přímou výchovnou, přímou speciálně pedagogickou nebo přímou pedagogickopsychologickou činnost s přímým působením na vzdělávaného, kterým uskutečňuje výchovu a vzdělávání na základě zvláštního právního předpisu (školský zákon). Pedagogickým pracovníkem je též zaměstnanec, který vykonává přímou pedagogickou činnost v zařízeních sociálních služeb. Jedná se o pedagogické činnosti spojené s výukou bezpečnosti.

Vzdělávání pedagogických pracovníků probíhá ve dvou rovinách:

- v rámci vysokoškolského studia a
- formou dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

Pro vzdělávání budoucích pedagogických pracovníků na vysokých školách schválila vláda ČR usnesením č. 734 ze dne 5. října 2011 materiál „Začlenění tématik Ochrana člověka za mimořádných událostí, péče o zdraví a dopravní výchova do studijních programů pedagogických fakult“. Uvedený materiál již svým obsahem neodpovídá aktuálním potřebám vysokých škol a z tohoto důvodu byl Zprávou o stavu ochrany obyvatelstva ČR 2015 stanoven úkol tento materiál aktualizovat. Nicméně, poznatky z hodnoceného období ukazují, že fakulty vysokých škol, připravujících budoucí pedagogické pracovníky se tímto usnesením neřídí a příprava v oblasti bezpečnostních témat buď vůbec neprobíhala, nebo probíhala nesystémově s nízkou kvalitou.

Pro stávající učitele, kteří si potřebují doplnit kvalifikaci, jsou určeny kurzy Národního institutu pro další vzdělávání nebo kurzy pořádané HZS ČR a MO, které mají akreditaci MŠMT. U MV-GR HZS ČR se jedná o akreditovaný kurz z roku 2013, kdy byla MŠTM udělena akreditace vzdělávacích programů OČMU pro učitele základních a středních škol. Na základě udělené akreditace mohou HZS krajů připravovat vzdělávací akce (semináře, kurzy) pro učitele a vydávat jim osvědčení o absolvování. Akreditované vzdělávací programy jsou začleněny do systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. K dalšímu provádění vzdělávacích programů a vydávání osvědčení o jejich absolvování bylo v listopadu 2016 požádáno o prodloužení akreditace výše uvedených vzdělávacích programů. Akreditace byla udělena pod č. j.: MSMT-32514/2016-1-932. Platnost akreditace byla stanovena do 24. listopadu 2019.

V roce 2017 byl HZS ČR akreditován kurz „Příprava škol a školských zařízení na mimořádné události“, který je určen pro ředitele škol, management a další pedagogické pracovníky, kteří se podílejí nebo se budou podílet na zvládnutí mimořádných událostí či krizových situací ve školské praxi.

Cílem kurzu je informovat a poučit účastníky o tom, jak se při takových událostech zachovat, jak mimořádné události řešit ve školské praxi. Předat jim základní orientaci v právním prostředí týkajícím se přípravy škol a školských zařízení na mimořádné události

a krizové situace, rady, jak se na mimořádné události a krizové situace připravit. Kurz je akreditován u MŠMT - akreditace byla udělena dne 20. listopadu 2017 (č.j.: MSMT-28124/2017-1-1139).

Počet účastníků uvedených kurzů je zaznamenán v tabulce.

<i>Celkový počet osvědčení vydaných HZS ČR</i>		
<i>rok 2015</i>	<i>rok 2016</i>	<i>rok 2017</i>
<i>212</i>	<i>137</i>	<i>202</i>

Současně s tím bylo příslušníky HZS ČR od roku 2015 proškoleny mimo systém DVPP (např. při realizaci jiných aktivit podporujících výuku problematiky OČMU na škole) 4660 pedagogických pracovníků.

<i>Celkový počet proškolených pedag. pracovníků mimo systém DVPP</i>		
<i>rok 2015</i>	<i>rok 2016</i>	<i>rok 2017</i>
<i>1735</i>	<i>1305</i>	<i>1620</i>

Celkově za období od roku 2015 do roku 2017 bylo proškoleny 5211 pedagogických pracovníků.

U MO se jedná o akreditovaný kurz Příprava občanů k obraně státu pro učitele základních škol, který získal akreditaci MŠMT dne 30. září 2014 (č.j. MŠMT 35302/2014) s dobou platnosti do konce září 2020. V hodnoceném období bylo takto proškoleny cca 1200 pedagogů.

Ke vzdělávání pedagogických pracovníků je mimo systém DVPP rovněž využíván institut prezentací Armády ČR na základních a středních školách, v rámci kterého jsou učitelé s problematikou obrany státu a možnými nástroji využitelnými při výuce seznamováni. V hodnoceném období proběhlo 96 akcí tohoto typu a diskuse k výuce problematiky obrany státu proběhla s více než šesti sty řediteli, metodiky a učiteli.

2. Využití stanovených forem vzdělávání

ÚSÚ, KÚ a HZS krajů realizovaly v hodnoceném období vzdělávání cílových skupin nejčastěji formou upořádáním instrukčně metodických zaměstnání, školení, pracovních porad nebo formou jednorázových přednášek na vyžádání. Další nejdůležitější a nejvyužívanější formou vzdělávání bylo cvičení složek IZS nebo orgánů krizového řízení, kterého se účastní cílová skupina.

Vzdělávání cílových skupin probíhalo ve všech oblastech, které věcně zahrnuje Koncepce vzdělávání. Pro cílové skupiny bylo vzdělávání realizováno s určitou pravidelností (nejčastěji 2x až 4x za rok) a podílel se na něm větší počet lektorů. Předávány byly jak informace základní vycházející z právních předpisů, tak informace pro odborníky, kteří se zabývají řešením konkrétního bezpečnostního problému nebo oblasti. Ke vzdělávání cílových skupin byly

nejméně využívány moderní vzdělávací technologie (e-learning, audio - video/multimediální projekce) a projekty v rámci rozvoje vzdělávání v oblasti bezpečnosti ČR financovaných EU, státem nebo krajem.

Je proto nezbytné pokračovat ve vyvíjení vzdělávacích aktivit se zapojením moderních metod vzdělávání (e-learning). Tímto způsobem by se mohly snížit vynakládané finanční prostředky na kurzy a zkoušky k získání odborné způsobilosti z teoretických částí.

3. Činnost meziresortní pracovní skupiny VCNP ke koordinaci vzdělávacího procesu v oblasti bezpečnosti

K řešení složitých odborných otázek spojených se vzdělávacím procesem v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení je na úrovni VCNP zřízena meziresortní pracovní skupina. Tato pracovní skupina je složená ze zástupců MV-GŘ HZS ČR, odboru bezpečnostní politiky MV, MO, MZd, MŠMT, SSHR a PP ČR. Činnost meziresortní pracovní skupiny řídí MV-GŘ HZS ČR, a je svolávána ad-hoc. Meziresortní pracovní skupina v hodnoceném období řešila nebo zpracovávala:

- „Analýzu současného stavu vzdělávání odborníků v oblasti krizového řízení“ za využití metody SWOT a metody dotazníkového průzkumu (rok 2016),
- novou „Koncepci vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení“ (rok 2017),
- aktualizaci „Společného minima pro potřeby vzdělávání odborníků v oblasti bezpečnosti“ (rok 2017 – 2018),
- postup a způsob zpracování studijních textů – modulů pro vzdělávání stanovených cílových skupin (1. pololetí roku 2018),
- podobu a postup zpracování komplexní databáze lektorů/školitelů, včetně její průběžné aktualizace (2. pololetí roku 2018).

4. Stav finančního a materiálního zabezpečení vzdělávání

Finanční náklady na vzdělávání státních a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech byly v letech 2015 - 2017 pokryty z vyčleněných finančních prostředků na vzdělávání v rámci jednotlivých kapitol státního rozpočtu. Finanční náklady na vzdělávání úředníků územních samosprávných celků byly pokryty ze schválených finančních prostředků na vzdělávání v rámci rozpočtů územních samosprávných celků. U ostatních pracovníků bylo postupováno obecně podle příslušných předpisů jednotlivých subjektů. Potřebné množství finančních prostředků na vzdělávání si dotčené orgány státní správy a územní samosprávy dopředu plánovaly v jednoletých cyklech.

Koncepci vzdělávání bylo doporučeno ke zlepšení stávajících materiálních podmínek vzdělávání využívat vícezdrojové financování například za pomoci strukturálních fondů Evropské unie. Prostřednictvím těchto finančních prostředků pak bude možné vybudovat například společná vzdělávací centra a realizovat rozvoj moderních metod vzdělávání ve spolupráci s výzkumnými, vědeckými a pedagogickými pracovišti.

5. Plnění stanovených úkolů pro realizaci systému vzdělávání a jeho dalšího rozvoje

Pro optimalizaci systému vzdělávání a jeho dalšího rozvoje v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení byly stanoveny tyto úkoly:

Úkol číslo	Obsah	Termín	Odpovědnost - součinnost
1.	Vydat nové studijní texty – moduly pro vzdělávání stanovených cílových skupin.	červen 2019	Odpovědnost: MV Součinnost: dotčená ministerstva a jiné ústřední správní úřady
2.	Aktualizovat „Společné minimum pro potřeby vzdělávání odborníků v oblasti bezpečnosti“ schválené usnesením BRS č. 32 ze dne 3. července 2007.	prosinec 2020	Odpovědnost: MV Součinnost: dotčená ministerstva a jiné ústřední správní úřady
3.	Vytvořit databázi lektorů pro vzdělávání jednotlivých cílových skupin.	prosinec 2018	Odpovědnost: MV Součinnost: dotčená ministerstva a jiné ústřední správní úřady

Úkol č. 1 - Pro potřeby vzdělávání stanovených cílových skupin budou příslušnými ústředními správními úřady podle oblasti jejich působnosti nově zpracovány vzdělávací moduly. Obsah jednotlivých vzdělávacích modulů byl stanoven v příloze č. 2 koncepce. Postup a způsob zpracování modulů stanovila meziresortní pracovní skupina VCNP ke koordinaci vzdělávacího procesu v oblasti bezpečnosti. Moduly budou zveřejněny na webových stránkách MV-GŘ HZS ČR a v tištěné podobě postupně vydávány podle edičního plánu MV-GŘ HZS ČR.

Úkol č. 2 – Činnosti na aktualizaci „Společné minimum pro potřeby vzdělávání odborníků v oblasti bezpečnosti“ byly ze strany MV-GŘ HZS ČR zahájeny v druhé polovině roku 2017. Společné minimum bude sloužit jako vodítko pro sestavení studijního programu pro přípravu odborníků v oblasti bezpečnosti ČR, který bude splňovat podmínky pro udělení souhlasného stanoviska MV a MO pro udělení akreditace. Na tvorbě materiálu se svými připomínkami podílely i vybrané vysoké školy připravující budoucí odborníky v oblasti bezpečnosti ČR.

Úkol č. 3 - Pro potřeby vzdělávání jednotlivých cílových skupin bude do konce roku 2018 vytvořena komplexní databáze lektorů/školitelů. Do databáze budou zařazeny osoby, které budou splňovat stanovená kritéria odbornosti, praxe, jazykové vybavenosti. Způsob a postup zpracování databáze, včetně průběžné aktualizace údajů, stanoví meziresortní pracovní skupina VCNP ke koordinaci vzdělávacího procesu v oblasti bezpečnosti. Databázi bude spravovat MV-GŘ HZS ČR.

